SEMITIC STUDY SERIES

EDITED BY

RICHARD J. H. GOTTHEIL and MORRIS JASTROW Jr.
Columbia University University of Pennsylvania

SEMITIC STUDY SERIES

EDITED BY

RICHARD J. H. GOTTHEIL and MORRIS JASTROW Jr.

Columbia University — University of Pennsylvania

N°. XII.

SELECTIONS

FROM THE

ARABIC WRITINGS OF MAIMONIDES

EDITED

WITH INTRODUCTION AND NOTES

BY

ISRAEL FRIEDLAENDER, PH. D.

Professor in the Jewish Theological Seminary of America, New York.

LEIDEN

LATE E. J. BRILL

1909.

To be had in the U. S. of G. E. STECHERT & Co, 129 West 20th Street New York.

00/18547

[illegible] M.

Printed by E. J. BRILL. — LEIDEN (Holland).

Stadt- u. Univ.-Bibl.
Frankfurt/Main

54/2681 x 5

PREFACE.

The selections offered in this book are different in character from those in the other volumes of the Semitic Study Series, thus presenting peculiar difficulties of their own. The texts given below are not uniform but move on the borderline between Arabic and Hebrew literature. While Arabic in language, they are Jewish in contents and contain numerous references not only to Biblical but also to rabbinical literature. In order to facilitate the understanding of these texts for students who are unacquainted with post-biblical Hebrew, the rabbinical quotations, except the Sayings of the Fathers which are easily accessible in modern languages, have been translated, and rabbinical allusions explained in the Notes. This will prove useful to some and harmful to no one.

Far more serious was the difficulty arising from the *language* of the texts. The student who has heretofore confined himself to the study of the so-called classical Arabic and has derived his grammatical equipment from Wright or Caspari, will find in these texts much that will appear strange and irregular to him. This difficulty has been, we dare hope, successfully, overcome by giving in the Introduction (Part II) a brief sketch of the princi-

pal deviations of this post-classical language and by referring to this sketch in the footnotes under the text. On the other hand, frequent references are made (in the same footnotes) to Wright and Caspari, so as to help the student to refresh his stock of grammatical knowledge and to show him the applicability of the ordinary rules of grammar to these texts. The author can scarcely hope to have avoided inconsistencies in trying to mark off the post-classical Arabic from the classical. The boundaries between these two phases of the Arabic language are extremely fluctuating and the time for a precise demarcation has scarcely arrived. But he hopes to have helped to acquaint the student with some of the principal features of this language which was the literary medium of Jewish-Arabic literature and of a considerable portion of later Arabic literature in general.

As regards the vocabulary, those words and meanings which are not recorded in the commonly used dictionnaries (I have especially in view *Freytag*, *Lane* and *Bélot*) will be found in the Notes. Occasionally also other words were included which, though recorded in the dictionnaries, had to be explained because of the puzzling variety of their significations. Those who are especially interested in the lexicographical character of these texts will find further material and information in my book: „Der Sprachgebrauch des Maimonides. I. Lexikalischer Teil". (Frankfurt a. M. 1902).

A brief account of the selections offered in this book will be found in the Introduction (Part I). The first text, containing Maimonides' Introduction to Perek Helek,

was chosen because it seemed to me the best specimen of Maimonides' way of thinking and writing, and offers, besides, an excellent *resumé* of the principal characteristics of his system of thought. The second text was mainly selected to illustrate Maimonides' treatment of the Halakha. The introduction to the Sefer ha-Miṣwoth seemed best fitted for such an illustration, because the halakhic portions of his Mishna commentary are, as a rule, too abrupt and too technical to afford a suitable text for the student of Arabic. The three extracts from Maimonides' philosophical standard-work are more or less of general interest. The author is especially disappointed that exigencies of space compelled him to withdraw the splendid discussion of the problem of Divine Providence (More *ed.* Munk III, 31^{b}—39^{a}), originally intended for these selections. In consequence of this withdrawal, the proportions of the texts were somewhat disturbed and the More was, against the original plan, turned away from its preeminent position in the selected texts.

The explanations in the footnotes under the text as well as in the Notes behind the text are given both in English and German, except where the English wording was such as to be intelligible without a translation to the average German student. The author regrets that lack of space prevented him from giving the Introduction (especially Part II) in German translation as well.

Typographical and other errors which have crept into the text in the course of printing will, for the most part, be found corrected in the Notes. Very frequently a dot will be found within the ה, without the slightest reason

for its existence. The author is not responsible for it and it is to be disregarded.

The long delay in getting out this book, which was begun two years ago, and the distance of the author from the place of printing are in a measure responsible for a certain unevenness which the watchful reader will detect in the various portions of this book. Of this and of other shortcomings of this little work none is more vividly conscious than is the author.

New York, April 1909. I. F.

INTRODUCTION.

I. LIFE AND WRITINGS OF MAIMONIDES.

Moses ben Maimon, called *Maimonides*, was born in Cordova, Spain, on March 30, 1135. He belonged to a family which had for several generations past been distinguished for its scholars. His father Maimon occupied the honorary post of "Dayyân" (judge, member of the Rabbinical Council) in the Jewish community of that city. His elementary education — both religious and secular — Maimonides received from his father who, like so many other rabbis of that age, was not only a Rabbinical authority but also a deep student of Arabic philosophy and science. In 1148, when Maimonides was a boy of thirteen, Cordova was conquered by the fanatical Almohades and the Jews had to choose between Islam and expulsion. With very few exceptions, the Jews preferred expulsion, and so also did the Maimon family. For a number of years the latter were forced to wander from place to place, and where the fanaticism of the Almohades was especially intense, they had to live in retirement so as to avoid persecution. This fact, coupled with the great admiration of the Muhammedans for Mai-

monides, gave rise to the belief — otherwise utterly unfounded — that he had temporarily become a convert to Islam. Maimonides finally settled in Fusṭâṭ, near Cairo, which had now, with the whole of Egypt, come under the benign rule of Saladin. Here he began to practice the art of medicine, which he had formerly acquired in theory, and he soon became the leading physician of the capital, being also employed by the court. His character and learning soon won for him the recognition of the Jewish community of which he became morâlly and officially the head. His writings in the field of Judaism spread his fame throughout the Diaspora and made him the central authority for the whole nation. After a life of uninterrupted devotion to Judaism and science, he died from exhaustion on December 13, 1204, mourned alike by Jews and Muhammedans. His body was conveyed with most extraordinary honors to Tiberias in Palestine and buried in holy ground. He left only one son, Abraham Maimonides, who, like his father, combined Jewish scholarship with the medical profession, but never reached his fame.

Maimonides' literary activity was extremely manifold and extensive, embracing Halakha, philosophy, medicine, astronomy and a large number of minor topics. A list of his writings will be found in Steinschneider, *Die arabische Literatur der Juden* § 158 and in the *Jewish Encyclopedia* vol. IX p. 80 ff. With the exception of his great legal code *Mishne Torah* and a number of letters, which were written in Hebrew, Maimonides' works were all

composed in Arabic and subsequently translated into Hebrew by Samuel Ibn Tibbon and others. Of the Arabic writings bearing on Judaism the following are the most important:

1) *Commentary on the Mishna*, completed in 1168. This work Maimonides wrote during his wanderings, often, as he himself states, when aboard a vessel or in an inn on the road. While writing it, Maimonides apparently had no books at his disposal and this possibly explains the incorrectness of some of his quotations [1]). Numerous portions of the Arabic text of this commentary were published by Pococke, *Porta Mosis* (Oxford 1655), by Joseph Dérenbourg (Berlin 1887—1892) and in form of dissertations in recent years [2]).

2) *Sefer ha-Miṣwoth*, "Book of Precepts", containing the classification and enumeration of the traditional 613 precepts of the Law. This treatise was intended to serve as an introduction to his Hebrew code *Mishne Torah*, completed about 1180.

The Sefer ha-Miṣwoth was edited in Arabic by Moïse Bloch, Paris 1888.

3) *Dalâlat al-Ḥâirîn* (in Hebrew *Môrê Nebûkhîm*), "The Guide of the Perplexed", finished about 1190, dealing with the philosophy of Judaism. It was originally addressed, in form of epistles, to his favorite pupil Joseph

---

1) I refer to this fact in the following passages of this volume: p. 23 *n.* j, 24 *n.* j and k, 33 *n.* i, 37 *n.* b. Cf. also p. 69 *n.* i. It is, however, possible that Maimonides quoted from memory generally.

2) A list of these publications will be found in my *Sprachgebrauch des Maimonides* (Frankfurt a. M. 1902) p. XV f. and in Strack, *Einleitung in den Talmud*, 4th edition (1908) p. 146 f.

Ibn ʿAknîn. The More was early rendered into Latin and through this medium it greatly influenced mediaeval Christian thought. It was also translated into the principal modern languages (into English by M. Friedländer, second edition, London 1904).

The Arabic text together with a French translation and elaborate notes was published in three volumes by S. Munk (Paris 1856, 1861, 1866).

The texts presented in this book are derived from these three principal works of Maimonides.

A. is taken from the Commentary on the Mishna and contains the introduction to Pereḳ Ḥeleḳ, i. e. to the eleventh chapter (Pereḳ) of the Talmudic treatise Sanhedrin, so called because it begins with the words: "all Israelites have a portion (ḥeleḳ) in the world to come" [1]). The Arabic text was first edited by Pococke in his *Porta Mosis* and re-edited by Holzer (Berlin 1901).

B. gives a part of the introduction to the *Sefer ha-Miṣwoth* (= *ed.* Bloch pp. 1—6).

C. consists of extracts from the *Dalâlat al-Ḥâirîn*: 1. corresponds with *ed.* Munk I, 8^b—9^b; 2. with *ed.* Munk I, 93^b—96^b; 3. with *ed.* Munk III, 18^a—22^a.

The text of the above selections follows that of the editions. Mistakes of the latter have been corrected and the punctuation, which in the published texts is almost entirely neglected, has been added to facilitate the un-

---

1) Cf. the Notes to p. 39, 3.

derstanding. In the footnotes under the text the student is simultaneously referred to Wright, *A Grammar of the Arabic Language*, third edition, and Caspari-Müller, *Arabische Grammatik*, fünfte Auflage. Occasionally Fleischer, *Kleinere Schriften* (= KS.) and Nöldeke, *Zur Grammatik des classischen Arabisch* (Denkschriften der philosophisch-historischen Classe der Wiener Akademie der Wissenschaften, XLV, II. Abhandlung) are quoted.

II. THE ARABIC LANGUAGE OF MAIMONIDES [1]).

The Arabic used by Maimonides as well as by the other Jewish writers of the Jewish-Arabic period presents certain peculiarities which distinguish it from the so-called classical Arabic. These peculiarities are not, as was formerly thought, specifically Jewish, but are rather characteristic of the Arabic language as it was commonly *spoken* in those days. While the Muhammedan writers, mainly from religious considerations, repudiated the living language and artificially preserved the classical Arabic, hallowed by the Koran and the kindred religious literature, the Jewish writers, who were free from this restraint, yielded more readily to the influence of the colloquial language. But even among Muhammedan authors, especially among those who wrote on scientific subjects, there were not á few who ventured to discard the antiquated language and endeavored to write as they spoke. One of these writers, the famous physician Ibn Abî Uṣeibi'a, a pure-blooded Arab, a younger contemporary of Maimonides and a friend of his son, was made

---

1) A more elaborate discussion of this subject will be found in my *Sprachgebrauch des Maimonides*, Introduction, and in the article „*Die arabische Sprache des Maimonides*" (in the memorial volume *Moses ben Maimon* I (Leipzig 1908) pp. 421—428).

the subject of a thorough linguistic analysis by August Müller [1]). A comparison of the peculiarities noted by Müller with those to be met with in Maimonides' writings shows them to be essentially the same. The influence of the colloquial language also accounts for the fact that numerous parallels to the usage of Maimonides (and Ibn Abî Uṣeibi'a) can be gathered from the grammars of modern Arabic, especially from the grammar of the Arabic dialect spoken in Egypt by Spitta [2]). Apart from a few specifically religious terms, there is scarcely a single form in Maimonides' language which can be considered exclusively Jewish and cannot be illustrated by parallels from Muhammedan writers. The assumption of a special Jewish-Arabic dialect, in the case of men like Maimonides who were thoroughly permeated by Arabic culture, is utterly unfounded.

It is not the place here to give a full grammatical sketch of the Arabic of Maimonides. In the following I confine myself to the peculiarities which are found in the texts given below. They are arranged in twenty-two paragraphs, indicating the passages in the selections in which they occur [3]).

---

1) „Ueber Text und Sprachgebrauch von Ibn Abî Uṣaibi'a's Geschichte der Aerzte" in *Sitzungsberichte der Königlich bayerischen Akademie der Wissenschaften*. Philosophisch-philologische Classe, 1884, pp. 890—933. In the following quoted as *Müller*.

2) Wilhelm Spitta-Bey, *Grammatik des arabischen Vulgärdialectes von Aegypten*, Leipzig 1880. — In the following quoted as *Spitta*.

3) In giving examples I have limited myself, except in a few important cases, to the texts presented in this book. Further illustrations could easily have been added from the material at my disposal, gathered from Maimonides' writings in general.

Some of these peculiarities can also be found in earlier and even in classical writings. But they have been noted, because they are not, or not adequately, treated, in the standard grammars of the classical Arabic. The peculiarities of the *post*-classical Arabic are generally characterized by the relaxation of all linguistic categories, notably by greater looseness in the endings of the noun and the verb (§§ 1, 2), by the substitution, often for the sake of clearness, of the original short forms and constructions by others more paraphrastic and more explicit (§§ 3, 5, 7, 8, 10*b*, 12, 14, 15, 19, 20*b*, *d*, *e*, 22), by the position of the words in the sentence (§§ 18, 21), and many other similar features.

§ 1. *Iʿrâb.* The end vowels designating the *casus* (I 234 D—§ 306) and *modi* (I 60 C—§ 95), called *Iʿrâb*, were, together with the Nunation, early dropped in the spoken language [1]). Hence the confusion in the use of the cases which is characteristic of post-classical Arabic [2]).

Thus we frequently find:

a) the Nominative instead of the Accusative in the

---

1) Cf. Nöldeke, *Zur Grammatik des classischen Arabisch* § 7 *end* and § 21 *end*; Goldziher in *Zeitschrift der deutsch-morgenländischen Gesellschaft* 35 p. 518.

2) It is probable that in many instances the errors are due to the copyists rather than to the author. Fortunately we possess several autographs of Maimonides, published in *Jewish Quarterly Review* XI, 533 ff., XV, 678 f. and *Monatsschrift für Geschichte und Wissenschaft des Judenthums* vol. 52 p. 621 ff. There we find, side by side with the correct usage, the accusative of the singular without א, forms like והם יסמעוא and פלם יסמעונה etc.

singular (Müller p. 913, cf. Spitta § 19a, 1). — Examples: pp. 19d [1]) 28i 71a.

b) The Accusative instead of the Nominative in the plural (-î(na) instead of -û(na), Müller *ib.*, Spitta § 70a). — Examples: pp. 12d 24e.

c) On the other hand we find أُولَاء for originel أُولَى (Müller p. 892); fem. أُولَاء for أُولَى (Fleischer KS. I, 336, Müller p. 891). — Examples: أُولَاء pp. 58k 59b; أُولَاء p. 15a.

The *modi* are affected in a similar manner, Müller 892, Spitta § 19a, 2.

§ 2. *Hamza.* Cases of the elision of Hamza can be found very early [2]). In the Hebrew transliteration of Arabic Hamza has no equivalent; it is marked, as in Arabic unpointed script, by the letters א, ו or י. After a long vowel or a closed syllable these letters are regularly omitted when at the end of the word [3]) and frequently omitted in the middle [4]).

In consequence of this weakening of the Hamza, the *verba tertiae Hamzatae* are frequently treated as *verba*

---

1) The letter above the figure refers here and in the following to the footnote on the same page of the text.

2) Nöldeke, *Zur Grammatik* p. 7 top.

3) See the examples in our texts: pp. 2b 3d 4a; 4e 6b 13a 15g 42m etc.

4) Cf. pp. 1b 5f 19b 37f 38b. משיתה = مَشِيئَة (cf. p. 65j) several times in Maimonides' autograph. — On the other hand: טאֹפה p. 2 5,7, דאֹמין 2 10, תנאֹה 2 11 6 10 etc.

tertiae yâ (Müller p. 893, Spitta p. 222) [1]). — Examples: pp. 6c 7f 28d 34g 38c 42h 47f 51g.

§ 3. The *separate pronoun* (I 54 A—§ 35) is frequently used without any emphasis (Müller p. 899, Spitta p. 293). It is often equivalent to the particle قد. — Examples: pp. 39c 51f 68a, c 73k.

§ 4. The *first person of the plural* of the Imperfect is used, instead of the Singular [2]). — Examples: pp. 5c 6b 7e; see especially 26i: لنُفهّم ... تسامحنْ [3]).

§ 5. The *inner passive* (قُتل, قُتّل, أُقتل etc.) begins to disappear. It is replaced by

a) the reflexive conjugations [4]) (Fleischer KS. I, 73 ff., Spitta p. 193). — Examples: pp. 2g 18f 33f 59a.

On the other hand

b) the form مَفْعُولٌ spreads and is formed of other conjugations than I. (cf. Fleischer KS. I, 193, Spitta *ib.*). — Examples: pp. 5d (of حبّ IV), 43b (of قسم II, cf. line 5).

§ 6. The verb ليس (I § 182—§ 187) often remains indeclinable (Müller p. 918, see also Nöldeke, *Zur Gram-*

---

1) The same development as in the Hebrew of the Mishna and in some cases already in the Bible.

2) Originally from modesty, cf. Spitta p. 73. In the Maroccan dialect نقتل is regularly used for أقتل (and نقتلو for نقتل).

3) Cf. More *ed.* Munk II, 11b l. 19: تَجِدُنى نتكلّم; Sefer ha-Miṣwoth *ed.* Bloch p. 107 l. 4: تسمعنى نَعُدُّ etc.

4) V passive of II; VIII and very frequently VII (but not in our texts) passive of I.

matik § 68) [1]). — Examples: p. 10[c] (cf. by way of illustration p. 1[e]).

§ 7. إِنَّ stands pleonastically after حَتَّى (Müller p. 898). — Examples: pp. 1[d] 59[e] 63[d].

§ 8. ثَمَّ is used after أَنَّ, كَانَ and لَيْسَ to intensify the idea of existence: أَنَّ ثَمَّ or كَانَ ثَمَّ il *y* a; لَيْسَ ثَمَّ il *n'y* a pas [2]). — Examples: pp. 23[c] 25[e] 27[d] 64[i] 74[b].

§ 9. لَمْ (with the Jussive, I 287B—p. 185) is used in the sense of the *present* (Müller p. 913). — Examples: pp. 7[h] 12[e].

§ 10. The particle فَ is handled with greater freedom.

a) It is missing against the rule (I 292B—§ 364):

in the apodosis of أَمَّا (Spitta p. 182 N° 5). — Examples: pp. 55[l] 58[d];

in the apodosis of a conditional sentence (II 345f.—§ 549), cf. Nöldeke, *Zur Grammatik* § 89, Müller p. 931, Spitta § 208). — Examples: pp. 27[i] 44[m] 56[f] 65[h] [3]).

b) It is used pleonastically:

---

1) The regular forms, however, are still occasionally used. Cf. Müller, *ib.*

2) Maimonides imitates the same construction in Hebrew (יֵשׁ שָׁם and אֵין שָׁם), see my *Sprachgebrauch* p. XII n. 3. The Jews, who were unacquainted with Arabic, were puzzled by this שָׁם and occasionally pronounced it *shêm*, cf. Samuel Ibn Tibbon in the introduction to his translation of the *More*.

3) As it happens, the above quotations all begin with كُلُّ مَنْ or كُلُّ ما. I regarded them as conditional clauses. Many other unmistakable examples can be gathered from Maimonides.

in the conditional apodosis, even when beginning with a *verb*, against II 345 B—§ 549, 1). — Examples: pp. 48[a] 64[a], cf. 9[f];

and is frequently followed by إِنَّ (= فَإِنَّ, cf. Fleischer, KS. I 498). — Examples: pp. 46[g] 51[i] 53[b].

Notice the constructions: وبالجملة فإنّ (Müller p. 922 penult.) p. 52[h] (cf. p. 58[a] ;(وبالجملة إنّ ومع هذا ايضا فإنّ (cf. Müller *ib.* l. 3 from below) p. 66[a]; ومع ذلك فإنّ (Müller p. 923 l. 4) p. 69[a].

§ 11. أَنْ, standing between two verbs, is often omitted (Müller p. 902 N° 4, Spitta § 165 *b*). — Examples: pp. 5[j] 17[c] 44[l], cf. p. 10[e].

§ 12. أَنَّ and لِأَنَّ, also لٰكِنَّ (with suffixes) are frequently used immediately before the verb, instead of أَنْ and لِأَنْ, (or لٰكِنْ), cf. Müller p. 907. — Examples: pp. 6[d] 7[a] 17[g] 20[b] 26[h] 39[f, h] 42[l] 47[h] 59[l] 62[g] 63[a].

§ 13. وَلَوْ "even" is used independently of the verb (Fleischer KS I 510, Spitta p. 436 bottom). — Examples: pp. 17[f] 42[z] 50[c] 60[b] 73[a].

§ 14. The direct object is expressed by لِ instead of the accusative (Müller p. 905 *b*, Spitta p. 367). — Example: p. 50[b].

§ 15. لِ and especially مِنْ replace the genitive con-

struction (Müller *ib.*) [1]). — Examples: pp. 28[j] 29[g] 32[f] 44[b, k] 55[b] 57[i] 67[k] 74[c].

§ 16. غَيْر forms with the following adjective *one* idea; hence the article is placed before غير (against II 208 B—p. 305), Müller p. 920, Spitta p. 269 *top.* — Examples: pp. 13[h] 51[l] 70[j] 71[f] 73[l].

§ 17. أَنْ with the finite verb continues a preceding infinitive (Müller p. 904). — Examples: pp. 19[j] 32[e] 38[f] 52[a].

§ 18. The difference between nominal and verbal sentences gradually disappears. Hence the subject very frequently precedes the predicate also in verbal sentences (against II § 118—§ 483), Müller p. 910, Spitta § 190 *a.* — Examples: pp. 1[h] 5[b] 9[b] 21[f] 22[h] 23[l] 31[b] 37[e] 38[e] 44[a] 47[g] 52[b] 55[m] 58[a] 59[k] 60[f] 71[c].

§ 19. Extraordinarily frequent is the use of *anacolutha:* the logical subject is placed in the beginning and the logical predicate follows, consisting of a verbal or nominal sentence, with a pronoun referring back to the subject [2]). — Examples: pp. 14[i] 22[f] 33[h] 36[a].

This construction is especially favored in dependent

---

1) In vulgar Arabic (Spitta p. 262 f.) the genitive construction is expressed by the word *betâ'* (originally متاع, Spitta § 77 *c*). An example of this usage is found in Maimonides' Commentary to Aboth, ed. Baneth (Berlin 1905) p. 4 l. 8 from below: הדה אלטואיף אלמלעונה מתאע אלמינים "these cursed factions of the *Mînîm* (heretics)". Cf. the constructions quoted Spitta § 119 *b*.

2) Cf. the so-called compound sentences in classical Arabic, II § 120—§ 485.

clauses. — Examples: pp. 1[b] 10[a] 13[f] 20[d] 28[i] 30[e] 32[g] 33[b] 34[d] 35[i] 46[e,j] 49[e] 54[f] 59[h] 61[g] 62[a] 75[b].

The sentence constituting the predicate is often introduced by ف (cf. above § 10*b* and Müller p. 922). — Examples: pp. 29[h] 46[c] 58[j].

§ 20. كَانَ.

a) It is used with the imperfect of another verb to emphasize the *present* [1]). — Examples: pp. 45[f] 69[e].

b) It is used to circumscribe the infinitive (cf. Wright[3] II 22 B). — Examples: p. 32[b] (بكونه يُخاطب اللهَ = بمُخاطبته اللهَ), 70[i]. — It is especially frequent in the negative. — Examples: pp. 51[n] 53[e] 64[h] 71[d] 72[b].

c) The imperfect of كان, added to the perfect of another verb, expresses the *futurum exactum* (Wright[3] II 22 A, cf. Spitta p. 338 *bottom*). — Examples: pp. 42[i] 43[e].

d) Before the imperfect of another verb it expresses a desire or a possibility (cf. Spitta § 209*a*). — Examples: pp. 11[j] 13[c] 67[f].

e) Intimately connected with the preceding usage is the insertion of كان after إنْ in the conditional protasis (Spitta § 210*a*). — Examples: p. 11[d]; cf. p. 32[c].

§ 21. The demonstrative pronoun *precedes* the noun, even when the latter is defined by a genitive (against II 277 D, 278 A—p. 351 *bottom*), Müller p. 924 *bottom*. — Examples: pp. 28[b] 36[j] 44[c] 52[f] 57[c].

§ 22. Instead of the bare pronoun connecting the qua-

---

1) On كان in the sense of the present cf. II 266 B—§ 496, 4.

lified noun with the qualificative sentence (الرّاجع or العائد, II § 173—§ 538), the qualified noun is repeated (Müller p. 899 *bottom*). — Examples: pp. 21e 42g 55k 56h 58e 62i 69b.

I append the Hebrew alphabet as generally used for the transliteration of Arabic, giving side by side the Arabic equivalents:

א	ا	ל	ل
ב	ب	מ	م
ג	غ	נ	ن
ג׳	ج	ס	س
ד	د	ע	ع
ד׳	ذ	פ	ف
ה	ه [1]	צ	ص
ו	و	צ׳	ض
ז	ز	ק	ق
ח	ح	ר	ر
ט	ط	ש	ش
ט׳	ظ	ת	ت [2]
י	ى	ת׳	ث [3]
כ	ك		
כ׳	خ		

---

1) ה̈ = ḫ. In Maimonides' autographs the points are always omitted.

2) In the autographs frequently ת̈.

3) In the autographs frequently ת̇.

A. FROM THE COMMENTARY ON THE MISHNA.

INTRODUCTION TO PEREḲ ḤELEḲ.

رأيت بعض اصحابنا في اصول كتيرة من الاعتقادات[a]
جليلة القدر جدا، اعلم ان اهل الشريعة اختلفت اراهم[b]
في السعادة التي ينالها الانسان باتمثال هذه الشرايع
التي شرعنا الله بها على يد موسى رسوله وفي الشقاوة التي
تلحقنا عند اخلالنا عليها اختلافا كثيرا[c] جدا على حسب
اختلافهم العقول وتشوشت في ذلك الاوهان تشوشا كثيرا[c]
حتى انك[d] تكاد[e] لا تجد بونة شاسعا[f] له هذا الباب
نعم ولا تجد فيه كلاما مرتبا لواحد[g] الا على تشويش كثير
في اغلب الظن تعتقد[h] ان السعادة انما هي بعينها وانه موضع

---

a) I 197 D—§ 301, 6. *b*) آراؤهم. — Introduction § 19. *c*) II 56 A—§ 391, 2. *d*) Introd. § 7. *e*) Used as adverb: "almost". Remains unchangeable (contrary to II 106 C). — Wird als Adverbium gebraucht: „beinahe". Bleibt unverändert (gegen § 407 Anm. c). *f*) II 317 B—§ 537, 1. *g*) II 149 C—§ 420, 2. *h*) Introd. § 18. See next page line 7, p. 3 l. 3, l. 7 and many other examples.

يُوكَل *a* فيه ويُشرَب دون شقا *b* غسم ودون *c* تَعَبٍ وان يكون فيه بيوتٌ *d*
من عَاجٍ عاليةٍ ومنابرُ حريرٍ وأُنهارٌ تجري *a* من كَمٍّ واحدٍ
طيّبةٍ وكثيرٌ من هذا الذي وانّ الشقاوة نِهنم وانّه موضع
معَجَّج نارًا *e* تحرق فيه *f* الجثث ويتعذّب *g* الناس فيه انواعًا
من العذاب يطول شرحه *h* وتستدلّ هذه الطائفة على هذا
الذي تقدّم بقولٍ كثيرة من القول المتقدّم على الناس
تطابق لعمرك طوائفهم *h* دعواهم او اكثره *i* وطائفة ثانية
تعتقد *j* وتظنّ ان الناس هذه الموضع انّما هي بيوت المشيخة
مهدة ونقلة وان في *k* ذلك الموضع يكون الناس كلّهم ملوكًا
دائمين وتعظّم جثثهم ويعمرون الارض كلّها الى الابد وذلك
الماشية بعمهم يعيش *j* مثل ما *l* الابار جلّ ثوابه وان في
ذلك الموضع تنبت الارض ثيابًا منسوجة وكتبوا
وممتنعاتٍ كثيرة *m* مثل هذه والشقاوة هي ان لا يكون الانسان *d*

---

a) II 317 B—§ 537, 1. *b*) شقاء. *c*) Text دون. *d*) II 99 D—§ 406. *e*) "as a fire" — „als ein Feuer". II § 44c—§ 409, 3. *f*) masc. I 183 B—§ 289. *g*) Introd. § 5a. *h*) II 320 A—§ 538. *i*) "the most (of it)" — „das Meiste (davon)". *j*) See page 1 note *h*. *k*) Text omits في. *l*) II § 7—§ 373. *m*) Accusative dependent on تظنّ line 8 — Accusativ abhängig von تظنّ Zeile 8.

פי דלך אלזמאן ולא יזכי למשאהדתה ויסתדלון איצא עלי דלך
באקואל כתירה מוגודה ללחכמים *a* ובנצוץ מן אלמקרא יואפק
טואהרהא *b* דעואהם או בעצה *c* ומאיפה תאלתה תזעם אן אלסעאדה
אלמרתגאה הו אחיא *d* אלמותי *e* ודלך אן יעיש אלאנסאן בעד מותה
וירגע מע אהלה ויקראבתה ויאכל וישרב ולא ימות אכתר ואלשקאוה
אן לא יעיש ויסתדלון איצא עלי הדא באקואל ללחכמים *a*
ובבעץ פואסק פי אלנצוץ תמאבק *f* הדא אלדעוי *c* ומאיפה ראבעה
תזעם אן אלסעאדה אלתי נאלהא באמתאל אלשראיע הי ראחה
אלגסם ואלאמאל אלדניאויה פי הדה אלדניא מתל כעב אלבלאד
וכתרה אלמאל ואלאולאד וטול אלעמר וצחה אלגסם ואלאמאן
וכון אלמלך פינא וכונא מתסלטין עלי מן עאדאנא ואן אלשקאוה
אלתי תלחקנא אדא כאלפנא וצד הדה אלאחואל עלי מא נחן
בסבילה פי ומאננא הדא ומאן אלגלות ויסתדלון בזעמהם בגמיע
נצוץ אלתורה מן *g* אלברכות ואלקלות *h* וגירהא ובגמלה אלאכבאר
אלמדונה פי אלמקרא ומאיפה כאמסה והי אלאכתר תגמע בין

---

a) II 149 C—§ 420, 2. *b*) II 320 A—§ 538. *c*) masc. Contrary to I 179 B—gegen § 288, 2 b. See this page l. 7. *d*) إحياء. *e*) I 220 B—§ 302, 22. *f*) II 317 B—§ 537, 1 and II 226 A—p. 313 oben. *g*) II § 48 g—415, 7. *h*) Cf. Leviticus 26, v. 3—45 and Deuter. 28.

הדה אלאשיא כלַהא ותקול אן אלתַּרַנِّيَ הו אן יגי [a] אלמَشيِ ויُחْيَ אלמَوْتَى [b] וידכלון בַּן عِدْن ויאכלון תَمَّ וישרבון ויצחّון מא דאמת [c] אלסמאואתُ עלי אלארץ [d] ואמّא הדה אלنُّكْتה אלגריבה אעני הָעולָם הַבָּא פקליٌل אן תגד בוגה מَنْ תمُرُّ לה בבאלٍ או יפכר פיהא או יתّכד הדא אלאצל או יסאַל ען הדה אלאַסْמיّה עלי אנّ שי [e] תَקَعُ והَلْ הי אלגאיةُ או אَحَدُ הדה אלאַרא אלמתקدّמה הי [f] אלגאיה ויפרק בין אלגאיה ובין אלסבב אלمُؤدِّي אלי אלגאיה ולא תגד בוגה مَنْ יסאَל פי הדא או יתכלّם פיהא ואנّמא יסאَל אלנאסُ כُلّהם אלעאمّ ואלכאصّ כיף יקום אלאَمْואתُ עُראةً [g] או مَכْסِيّין והל בתלך אלתיאב בעיַנַהא אלתי יُדفَן פיהא יקום [h] ברَكْמהא ונَקْטהא וחُسْן כיאטתהא או בסُתْرةِ תَسْתُרה [i] פקט ואדא גא אלمَשيِ הל יסוّי בין אלגניّ ואלفَקير או יכון פי אَيّאמה אלקوُّ ואלצَעيفُ [j] וכתيرًا [k] מן הדה אלמסאيل מע אלאَحْיאן ואנת יא הדא אَفْהَمْ מעני הדא אלמתאל וחينَئِذٍ תגעל גרَضَك לתסמע כלאמי

---

a) ججى. *b*) See page 3 note *e*. *c*) See page 2 note *l*. *d*) Cf. Koran XI, 109, 110. *e*) شى. *f*) II 298 B—§ 517, 5. *g*) II § 44 c—§ 409, 3. *h*) Verb at the end of sentence to emphasize preceding words — Verbum am Ende des Satzes, um den vorhergehenden Worten Nachdruck zu verleihen. *i*) II 317 B—§ 537, 1. *j*) See page 2 note *d*. *k*) dependent on يسأل l. 5 — abhängig von يسأل Z. 5.

פי הדא כלה אנזל אן טפלא צגיר אלסן אדכל ענד מודב ליעלמה
אלתורה ודלך כיר עטים לה למא יחצל לה מן *a* אלכמאל גיר אנה
לצגר סנה וצעף עקלה לא יפהם מקדאר דלך אלכיר ולא מא
יודיה אליה מן *a* אלכמאל פאלצרורה תצם *b* אלמעלם אלדי הו *c*
אכמל מנה אן יחרכה עלי אלקראה באלאמר אלמחבוב *d* ענדה
לצגר סנה פיקול לה אקרא ונעטיך *e* גוא או תינא או נדפע לך
קטעה סכר פיקרא ויגתהד לים לנפס אלקראה *f* לאנה לא יעלם
לדלך קדרא אלא לינאל דלך אלטעאם ואכל דלך אלטעאם ענדה
אפצל מן אלקראה ואכתר כירא *g* בלא שך ולדלך יחסב אלקראה
שקא *h* והעבא יתעבה *i* לינאל בדלך אלתעב תלך אלנאיה אלמחבובה *d*
והי חבה גוז או קטעה סכר פאדא כבר ותמכן עקלה וצעף ענדה
דלך אלשי אלדי כאן יותרה קבל ורגע *j* יותר גיר דלך שהי איצא
בדלך אלשי אלאתיר ענדה פיקול לה מעלמה אקרא ונשתרי *e* לך
קדמא חסנה *k* או תובא עלי צפה כדא פיגתהד איצא חינד לא
לנפס אלקראה בל לדלך אללבאס ודלך אלתוב ענדה אפצל מן

---

a) II 135 B—§ 415, 6 Anm. a. *b*) Introd. § 18. *c*) II 322 B—p. 381 oben. *d*) Introd. § 5 b. *e*) Introd. § 4. *f*) القراءة. *g*) II § 44 e—§ 409, 5. *h*) شقاء. *i*) II 317 B—§ 537, 1. *j*) Introd. p. 11. *k*) Variant חסנא; I 178 D—cf. § 290 Anm.

אלעַלֶם והו גאיה אלקראה פאֲדא צאר אכמל עקלא *a* וצעף ענדה
הדא אלקדר איצא טמע במא הו אכתר מן הדא פיקול לה מעלמה
אלחפט הדה אלפרשה או הדא אלפרק ונדפע *b* לך דינארא או
דינארין פיקרא איצא ויגתהד ליאכד דלך אלמאל ואכד אלמאל
ענדה חינאד אשרף מן אלקראה לאן גאיה אלקראה ענדה חינאד אן
יאכד אלדהב אלדי רגי בה פאדא צאר אכתר תמויזא *a* וצעף
איצא ענדה הדא אלקדר וראי אן דלך קדר כסים טמע במא הו
אחר מן דלך ויקול לה אקרא לתציר רב ודין יעטמך אלנאס
ויקפון אמאמך ויתתלון אואמרך ויעטם אסמך פי חיאתך ובעד
ממאתך מתל פלאן ופלאן פיקרא ויגתהד לינאל הדה אלרתבה
ותכון אלגאיה ענדה תעטים אלנאס ואגלאלהם לה ותנאותהם אליה
והדא כלה מדמום ואנמא ילתגי *c* לדלך לצעף עקל אלשכץ אלדי
יגעל גאיה אלעלם שיא אכר גיר אלעלם פיקול לאי שי נעלם
הדא אלעלם אלא לנאל בהא הדיאנה עלי אלחקיקה והדא הו
ענד אלחכמים שלא לשמה אי אנה *d* ימתתל אלשראיע ויעמלהא
ויקרא ויגתהד לא לדלך אלשי פי נפסה *e* בל לשי *f* אכר ונהונא

---

a) See page 5 note *g*. *b*) Introd. § 4. *c*) يلتجأ Introd. § 2.
d) = أن Introd. § 12. *e*) "in itself" — „an und für sich". *f*) لشيء.

אלחַכָמִים ע״ה ען הדא וקאלוא לא תַעֲשֶׂם עַמָּדָה לְהִתְנַדֵּל בָּהּ וְלֹא
קַרְדֹּם לַחְפּוֹר בָּהֶם ישירון אלי מא בינת לך אנה a לא יגעל נאיה
אלעלם לא תעטים אלנאס לה b ולא אכתסאב אלמאל ולא יתכד
דין אללה מעישה ולא תכון ענדה נאיה אלעלם אלא עלמה פקט
וכדלך ליס נאיה אלחק אלא אן יעלם אנה חק ואלשראיע c חק
פנאיתהא אמתאלתהא ולא יגוז ללאנסאן אלכאמל אן יקול אן
עמלת d הדה אלפצאיל ואגתנבת הדה אלקבאיח אלתי נהי אללה
ענהא באי שי נגאזי e לאן דלך מתל קול אלצבי אדא קראת f אי
שי ידפע לי פיקאל לה אלאמר אלפלאני g לאנא אדא ראינא
צעף עקלה אלדי לם h יפהם הדא אלקדר וטלב ללנאיה נאיה
נגאובה עלי קדר גהלה עננה כסיל כאולתו i וקד נהונא אלחכמים
ען הדא איצא אעני אן יגעל אלאנסאן נאיה עבאדתה ואמתאלה
ללשראיע b אמרא מן j אלאמור והו קול אלפאצל אלכאמל אלמדרך

---

a) = אן Introd. § 12. b) II 61 D—§ 394. c) dependent on אן in אנה — abhängig von אן in אנה. d) II § 6—§ 372. e) Introd. § 4. f) Mss. קריית. Introd. § 2. g) adjective of فلان: such and such a thing. Scarce in ancient Arabic — Adjektiv von فلان: die und die Sache. Im Altarabischen selten. h) Praesens. Introd. § 9. i) Prov. 26, 5. j) II 136 B—§ 415, 6 Anm. b Ende.

אלחקאיקַ אַנְטִיגוֹנַס אִישׁ סוֹכוֹ אַל תִּהְיוּ כַּעֲבָדִים הַמְשַׁמְּשִׁין אֶת־
הָרַב עַל מְנָת לְקַבֵּל פְּרָס אֶלָּא הֱיוּ כַּעֲבָדִים הַמְשַׁמְּשִׁין אֶת־הָרַב
עַל מְנָת שֶׁלֹּא לְקַבֵּל פְּרָס ואנמא אראדוא בדלך אן יעתקד אלחקّ
לנפס אלחקّ והדא הו אלמעני אלדי יעבّרון עניה בעובד מֵאַהֲבָה
וקאלוא ע"ה בְּמִצְוֹתָיו חָפֵץ מְאֹד אָמַר ר' אֶלְעָזָר בְּמִצְוֹתָיו וְלֹא בְּשָׂכָר 5
מִצְוֹתָיו ומא אעטם *a* הדא אלדליל ומא אכּבּרה *b* פאנّה דליל ואצחّ
עלי מא תקדّם לנא מן אלקול ואעטם מן הדא קולהם פי נַעַר
סִפְרֵי שֶׁמָּא תֹאמַר הֲרֵנִי לָמֵד תּוֹרָה בִּשְׁבִיל שֶׁאֶהְיֶה עָשִׁיר בִּשְׁבִיל
שֶׁאֶקָּרֵא רַבִּי שֶׁאֲקַבֵּל שָׂכָר בָּעוֹלָם הַבָּא תַּלְמוּד לוֹמַר לְאַהֲבָה אֶת־ד'
כָּל־שֶׁאַתֶּם עוֹשִׂין לֹא תַּעֲשׂוּן אֶלָּא מֵאַהֲבָה פקד תביّן הדא אלמעני 10
וצחّ אנّה גרץ אלשّרע וקאעדה אעתקאד אלחכמים ולא יתעאמי
ענה אלّא נאהל גבי קד אתלפתה *c* וסוסה אלאפכאר אלסכיפה
ואלתכيّלאת *d* אלנאקצה והדה הי *e* דרגה אבינו אנّה כאן
עובד מאהבה ונחו הדא אלטריק ילזם אלנّזוע ולעلّם *f* אלחכמים

---

a) I 98 C—§ 189. *b*) I 100 A—§ 189 Anm. b. *c*) II 317 B—§ 537, 1. *d*) See page 1 note *a*. *e*) See page 4 note *f*. *f*) The logical apodosis of this very losely constructed prodosis is فأبَاحوا p. 9 l. 7, where ف is not classical — Der logische Nachsatz dieses sehr lose konstruierten Vordersatzes ist فأبَاحوا S. 9 Z. 7, wo ف unklassisch ist.

עליהם אלסלאם אן הדא אלמעני עויץ גדא ומא [a] כל אחדٍ יִדַרכה [b]
ואֶן אַדרכה פלים [c] יואפקה מן אַולַי מרהֶ ולא יראה אעתקאדא
צחיחא לאן אלאנסאן לא יפעל אַפעאלא אלא לינאל בה נַפעַא או
ידפע מצרהֶ או יכון [d] פַעלה דלך עַבתַא פכיף יקאל ללמתשרע
אַפעַל הדה אלאפעאל ולא תפעלהא לא לכוفٍ מן עקאב אללה
ולא לתרַגי תואבה הדא צעבٌ גדא לאַן ליס [e] כל אלנאס יִדַרכון [b]
אלחקאיק ויכונון מַתַל אַבְרָהָם אַבִינוּ פאַבאחוא [f] ללגמהור אן יַקרוא
עלי אעתקאדהם מן [g] פַעַל אלחַסַנאת לתרַגי אלתואב ואגתנאב
אלסיאת [h] כַוף [i] אלעקאב ויחַצון [j] עלי דלך ותקוי עזאימהם פיה
חתי יִדרַך אלמַדרַך [k] פיעַרַף אלחק ואלוגה אלאַכמל מא הו כמַתַל
מא נפעל באלצבי ענד תעלים עלי מא מַתַלנא ונקדוא עלי אַנטיגונַס
אִיש סוכו פי תצריחה פי אלגמהור במא צרח וקאלוא פי דלך
חַבָמים הזהַרו בְדִבְרֵיכֶם עלי מא סנבין פי אָבות ולא הם [l] אלגמהור
כאסרון [m] מרהֶ ואחדהֶ פי כונהם ימתתלון אלשריעה לכוף אלעקאב

---

a) "not", „nicht". *b*) Introd. § 18. *c*) ف II 346 D—§ 549, 2. — ليس = ל II 302 D—§ 524. *d*) II 33 B—§ 380, 6. *e*) II 302 D—§ 524. *f*) See page 8 note *f*. *g*) II § 48 g—§ 415, 7. *h*) السيئات. *i*) II § 44 d—§ 409, 4. *j*) Subject: الجمهور l. 7. — The sequence of tenses (impf. after pf.) is very careless. — Die Folge der Tempora (Impf. nach Perf.) ist sehr nachlässig. *k*) II 267 A—p. 344. *l*) Constructio ad sensum. *m*) = خاسرين II 104 B—§ 407 Anm. b. — Introd. § 1.

וחרגי אלחואב לכנהם גיר כאמלין ואנמא יסתחב להם דלך לתחצל להם מלכה וריאצה פי אמתחאל אלשריעה וינתקלון אלי אלחק ויצירון עובדים מאהבה והו קולהם עא"ס לעולם יעסוק אדם בתורה אפילו שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה ומא יגב אן תעלמה אן כלאם אלחכמים עא"ס אנקסם אלנאס פיה [a] תלת פרק אלפרקה אלאולי והי אכתר [מן] ראיתה [b] ומן ראית תואליפה ומן סמעת בה תחמלה עלי טאהרה ולא תתאולה בוגה ותציר ענדה אלממתנעאת כלהא ואגבה אלוגוד ואנמא פעלוא דלך לגהלהם באלעלום ובעדהם מן אלמעארף ולים [c] הם מן [d] אלכמאל מן חית [e] ינתבהון מן תלקא אנפסהם ולא וגדוא [f] מנבהא ינבההם [g] והם ירון אן לם יריוא אלחכמים בגמיע אקואלהם אלמחכמה אלא מא פהמוא הם מנהא ואנהא עלי טואהרהא ואן כאנת טואהר בעץ כלאמהם מן [d] אלשנאעה פי חיז לו וצף עלי טאהרה לעואם אלנאס נאהיך ען כואצהם לאבהתוא [h] אעתבארא [i] וקאלוא כיף יכון פי אלדניא שכץ יתכיל [g] הדא ויראה ראיא צחיחא נאהיך ען אסתחסאנה והדה אלטאיפה אלמסכינה ירתי לגהלהא [a] לאנהא

---

a) Introd. § 19. *b*) II 323 A—p. 382. *c*) Introd. § 6. *d*) II 135 B—Vgl. § 415, 6 Anm. a. *e*) + أن. Introd. § 11. *f*) II 2 C, 303 A—§ 367, 5 Anm., § 525. *g*) II 317 B—§ 537, 1. *h*) II 348 D—§ 552. *i*) See Notes.

עטמת אלחכמים בזעמהא והי קד אחטתהם [a] נאיה אלאחטאט
והי לא תשער [b] ואן [c] כאן [d] לעמר אללה הדה אלטאיפה תדהב
במחאסן אלדין ותטלם בהנהה ותגעל דין אללה פי עכם מא אריד
בה לאן אללה יקול פי מחכם אלתנזיל [e] אשר ישמעון את כל־
5 החקים וכו׳ והדה אלטאיפה תסרד מן טואהר כלאם אלחכמים
מא [f] אדא סמעתה אלמלל קאלוא רק עם כל ונבל הגוי הקטן
הזה ואכתר מן יפעל הדא אלדרשנין אללדין יפהמון אלנאס מא
לם יפהמוה הם פיא ליתהם [g] אד ולא יפהמון לו [h] סכתוא מי יתן
החרש תחרישון ותהי לכם לחכמה [i] או כאן יקולון [j] מא [k] נעלם
10 מא [l] אראד אלחכמים בהדא אלכלאם ולא כיף יתאול בל יועמון
פהמה ויגעלון איידיהם פי תפהים אלנאס מא [m] פהמוא הם באנפסהם

---

a) II 332 B—§ 548, 4. *b*) II 332 A—§ 548, 3. *c*) dependent on تشعر: "not knowing it, although" — abhängig von تشعر: „ohne es zu wissen, obwohl". *d*) Introd. § 20 e. *e*) "in the well-arranged Revelation" (=Torah) — „in der wohlgeordneten Offenbarung" (=Torah). Cf. II 201 B (and references) — p. 314, zweiter Absatz (und die dort angeführten Stellen). — Deuter. 4, 6. *f*) relativum. Accusativ of تسرك. *g*) I 290 B—§ 362 Anm. b. *h*) II 347 D—§ 551 Anm. a. — Logically second object of ليتكم, cf. II 82 C, 83 D—§ 401 Anm. d. *i*) Job 13, 5. *j*) "would say" — „möchten (doch) sagen". Introd. § 20 d. *k*) "not" — „nicht". *l*) relativum. *m*) Second object of تفهيم: to make people understand that which *they* understood — Zweites Object von تفهيم: den Leuten das verstehen zu geben, was *sie* verstanden haben.

לא מא קאל אלחַכָמים ויעלַנון עלי רוּוס אלנַמהור בדַרשות בְּרָכות ופֶּרֶק חֶלֶק וגירַהמא עלי טַואהרהא חַרפָּא בחרף ואלטאיפה אלתאניה כתירה איצא והם אללדין ראַוא כלאם אלחכמים או סמעוה פחמלוה עלי טַאהרה וזעמוא אַן מא *a* אראדוא אלחַכָמים בדלך גיר מא דל עליה טַאהר אלכלאם פאַקבלוא עלי תסכיפה ותקביחה ותשניעַ מא ליס בשניעٍ *b* וַיַלְעִיגוּ עַל דִּבְרֵי חֲכָמִים מע אלאַחיאן ויזעמון אנהם אַעקל מנהם ואַדכי דַהנַא *c* ואנהם עליהם אלסלאם מנכדעין *d* נאקצי *d* אלראַי גאהלין *d* בגמלה אלוגוד חתי לם *e* יִדרַכוא שיא בוגה ואַכתר מן יקע פי הדא אלאעתקאד מדעי *d* אלטַבּ ואלהאדין *d* בקצאיא אלנגום לאנהם בזעמהם חדאק חכמא פלאספה ומא אַבעדהם *f* מן אלאַנסאניה *g* ענד אלפלאספה עלי אלחקיקה והם אַנהל מן אלפרקה אלאַולי ואַכתר גבאוה *c* והי מאיפה מלעונה לתהאפתהא לאשכאץ עַטמא אלקדַר קד באן עַלמהם *h* ענד אלעַלמא ולו אַנהם ראצוא אַנפסהם פי אלאמור חתי יעלמון כיף ינבגי אן יוקע אלכלאם פי אלאַלאהיאת *i* ושבהה מן אלאמור ענד אלנַמהור

---

a) relativum. *b*) II 158 D—§ 423, 2 a. *c*) II § 44 e—§ 409, 5.

d) Accus. instead of nom. Introd. § 1 b. *e*) praesens. Introd. § 9.

f) I 98 C—§ 189. *g*) I 165 C—§ 269. *h*) II 320 A—§ 538.

i) II 268 D—p. 346.

וענד אלכואץ ויחכמון אלגז[a] אלעמלי מן אלפלספה לבאן[b] להם
הל אלחכמים עלמא או לא וכאן[c] ינפהם להם מעאני כלאמהם
ואלטאיפה אלתאלתה והי לעמר אללה קלילה נדא חתי לא יקאל
להא טאיפה אלא כמא יקאל ללשמס נוע והם אלאקואם אללדין
תקרר ענדהם עמם אלחכמים וגודה אפכארהם במא וגד פי טי
כלאמהם כלמאת תדל[d] עלי מעאני צחיחה נדא ואן כאנת קלילה
ומפתרקה פי מואצע מן מדונאתהם[e] לכנהא דלת עלי כמאלהם
ואדראכהם אלחקאיק ותקרר איצא ענדהם אמתנאע אלממתנע
ווגוב אלואגב פעלמוא אנהם עא"ס לא יתכלמון פי מחאל פתיקנוא
אן כלאמהם לה טאהר[f] ובאטן ואנה[g] כל מא יקולון מן אלאשיא
אלגיר מכנה[h] אנמא כלאמהם[f] פיהא! עלי סביל אללגז ואלמתל
והכדא שאן אלחכמא אלכבאר ולהדא צדר כתאבה ריס אלחכמא
וקאל[i] לבין משל ומליצה דברי חכמים וחידתם וקד עלם מן
ערף אללגה אן חידה הו אלכלאם אלדי גרצה פי באטנה לא פי
טאהרה וכמא קאל[j] אחודה־נא לכם חידה וכו' לאן כלאם אהל

---

a) الجزء. *b*) II 348 D—§ 552. *c*) would have been (understood)—wäre (verstanden worden). Introd. § 20 d. *d*) II 317 B—§ 537, 1. *e*) I 198 D—§ 301, 9. *f*) Introd. § 19. *g*) I § 367 g—p. 188 unten. *h*) Introd. § 16. *i*) Prov. 1, 6. *j*) Judges 14, 12.

אלעַלָם כלַהם פי אלאמור אלרפיעה אלתי הי אלגאיהֿ אנמא הו
לגֿז ומַתַל וכיף יסתנכר יא קום[a] תאֿליפהם אלעלַם עלי טריק
אלמַתַל ואלתשביהַ באמור כסיסה עאמיה ותרי[b] אֿחכַם אלנאס
קד פעל[c] דלך בְּרוחַ הקדֶש אעני שְׁלֹמֹה פי מְשָׁלֵי שִׁיר הַשִּׁירִים
ובעז קהֶלֶת וכיף יסתנכר תאֿויל כלאמהם ואֶכראנֻה עז טאהרה
חתי יטאבק אלעקל ויואפק אלחק וכתב אלתנזיל והם[d] באֿנפסהם
יתאֿולון נצוץ אלכתב ויכרנונהא עז טאהרהא ויגעלונהא מַתַלא
והו אלחק כמא נגדהם יקולון[e] אן קול אלכתאב הוא הַבָּה אֶת
שְׁנֵי אֲרָאֶל מוֹאָב[e] כלה מַתַל[f] וכדלך קולה[g] הוא הַבָּה אֶת־הָאֲרִי
בְּתוך הבור מַתַל וקולה[h] מִי יַשְׁקֵנִי מַיִם וסאיר מא גרי כלֻ דלך
מַתַל וכדלך סֵפֶר אִיוב בגמלתה קאל בעצהם[i] מָשָׁל הָיָה[j] ולם
יבין לאֿ מעני נעל הדא אלמתל וכדלך מֶתִי יֶחֱזָקְאֵל[k] קאל בעצהם
מָשָׁל הָיָה[l] וכתירא[m] מתל הדא פאן כנת יא הדא מן אֶחָדִי

---

a) II 85 B—§ 403 a, *α*. *b*) وقد ترى = وترى. — قد left out on account of the following قد. — قد ausgelassen wegen des nachfolgenden قد. *c*) II 50 D. *d*) II 330 C—§ 548, 1. *e*) II Sam. 23, 20. *f*) Cf. Berakhoth 18 *b*. *g*) Sam. ib. *h*) ib. v. 15. *i*) Introd. § 19. *j*) Cf. Baba Bathra 15 *a*. *k*) Ezek. 37. *l*) Cf. Sanhedrin 92 *b*. *m*) dependent on — abhangig von يقولون line 8.

אלפרקתַּין אלאָוּלתַּין *a* פלא תנטר *b* כלאמי פי שי *c* מן הדא אלגרץ
לאַן לא יטאבקך מנה שי *d* בל יוּדיך ותשנאָה וכיף תלאַם אלאַגְדיהْ
אלכפיפهْ אלכַיّהَ *e* אלמעתדلهْ אלכיפيّهَ *e* לשכץ קַד אָעתאד *f*
אלאגדיהَ אלסَّوْ *g* אלתקילهَ בל תאָדיה וישנאָהא אָלא תרי קול מַן
אָעתאד אָכْל אלבצל ואלתום ואלסמך פי אלמַן מא הו וַנַפְשֵׁנוּ
קָצָה בַלֶּחֶם הַקְּלֹקֵל *h* ואַן כנה מן אהל אלפרקה אלתאלתה ומתי
מא ורד עליך שי *d* מן כלאמהם ממא יُבעד אלעקל תקה *i* ענדה
ותעלَّم *j* אנה לגז ומתל ותבית שגיל *k* אלכאטַר עאמַל אלפכרה
פי תאָוילה מُהתَمّא לוגוד מדהב אלחק וראָי אלצואב כמא קאל *l*
לְמְצֹא דִּבְרֵי חֵפֶץ וְכָתוּב יָשָׁר דִּבְרֵי אֱמֶת פתאָמّל כלאמי תفَّ *m*
אַן שא אללה תעאלי ואלאַן אָבתدִ באלכלאם פי מא אָרדתُه׳
אַעْلَم אנה *n* כמא לא יُדרַך אלאָعْמי אלאָלואַן ולא ידרך אלאצمّ
אלאָצואת ולא אלעַנין שהوה אלנַמאע כדלך לא תדרך אלאָגנאם

---

a) = الأُولَيَيْن. — post-classical, I 260 D. *b*) prohibitive II 36 C—§ 382, 2. — ف II 347 A—§ 549, 4 Anm. — According to Wright II 347 A, the correct pronounciation is تَنْظُرْ. — Nach Wright muss in diesem Falle تَـنْظُرْ gesprochen werden. *c*) شَيْءٍ. *d*) شَيْءٍ. *e*) II 222 A—p. 311 oben. *f*) II 317 B—§ 537, 1. *g*) السَّوْءَ. *h*) Num. 21, 5. *i*) II 36 D, 14 C—§ 382, 3, § 372. *j*) II 40 C—§ 382, 3 Anm. b Ende. *k*) II 102 A—p. 249 oben. *l*) Koh. 12, 10. *m*) II 37 D—§ 382, 3. *n*) See p. 13 note *g*.

אללּאת אלנפסאניּה *a* וכמא לא יעלם אלחות אסטקם אלנאר
לכונה פי צדּה כדלך לא יעלם פי הדא אלעאלם אלגסמאניّ *a*
בלדּאת אלעאלם אלרּוחאניّ *a* בל לים עגדנא בוגה לדּה גיר לדּה
אלאגסאם פקט ואדראך *b* אלחואסّ מן *c* אלטעאם ואלשראב ואלנכאח
ומא סוי דלך פהו *d* ענדנא גיר מוגוד ולא נמיּזהא ולא נדרכהא
עלי באדי אלראי אלא בעד תחדّק כתיר ואנמא וגב דלך לכוננא
פי אלעאלם אלגסמאניّ פלא נדרך אלא לדּתה פאמּא אללדּאת
אלנפסאניּה פהי דאימה גיר מנקטעה ולים בינהא ובין הדה
אללדּאת נסבה בוגה מן *e* אלוגוה ולא יצחّ לנא פי אלשّרע ולא ענד
אלאלאהיּין מן אלפלאספה אן נקול אנّ אלמלאיכה ואלכואכב
ואלאפלאך ליסת להא לדּה בל להם לדּה עטימה גדّא במא עקלוה
מן אלבארי עزّ וגلّ והם בדלך פי לדּה דאימה גיר מנקטעה ולא
לדּה גסמאניּה *f* ענדהם ולא ידרכונהא לאנّ לים להם חואסّ מתלנא
ידרכון בהא *g* מא נדרך נחן וכדלך נחן אדא תזכّי מנّא מן תזכّי
וצאר לתלך אלדּרגה בעד אלמות לא ידרך *h* אללדּאת אלגסמאניּה

---

a) I 165 A—§ 268. *b*) = وغيرِ إدراكٍ. *c*) II § 48 g—§ 415, 7.
d) ف II 345 B—§ 549, 1. *e*) II 136 B—§ 415, 6 Anm. b. Ende. *f*) II 97 A—p. 247 oben. *g*) II 320 A—§ 538. *h*) follows مِنْ instead of نَحْنُ — abhängig von مَنْ, nicht von نَحْنُ.

ולא יריד אלא מא[a] יריד אלמלך אלעטים אלמלך[b] אן ינכלע מן
מלכה וירגע[c] ילעב אלכרה פי אלאסואק וקד כאן פי זמאנ מא[d]
בלא מחאלה יפצל[e] אללעב בתלך אלכרה עלי אלמלך ודלך פי
חין צגר סנה ענד גהלה באלאמרין גמיעא כמא נפצל נחן אליום
אללדה אלגסמאניה עלי אלנפסאניה ואדא תאמלה אמר האתין
אללדתין תגד כסאסה אללדה אלואחדה ורפעה אלתאניה ולו[f] פי
הדא אלעאלם ודלך אנא[g] נגד אכתר אלנאס בל כלהם יחמלון[h]
אנפסהם ואגסאמהם מן אלשקא[i] ואלתעב מא לא מזיד עליה כי
ינאל רפעה או יעטמה אלנאס והדה אללדה ליסת בלדה[j] טעאם
ולא[k] שראב וכדלך כתיר מן אלנאס יותר[l] אלאנתקאם מן ידוה
עלי כתיר מן לדאת אלגסם וכתיר מן אלנאס יגתנב אעטם מא
יכון מן אללדאת אלגסמאניה כשיתה[m] אן ינאלה פי דלך בזו או

---

a) = كما. *b*) II 222 A—p. 311 oben. *c*) Introd. § 11. *d*) II 276 B—Nöldeke, zur Grammatik p. 60 unten. *e*) II § 9—§ 375. *f*) "even", without following verb. Quite frequent in Maim. — „Sogar", ohne nachfolgendes Verbum. Sehr häufig bei Maim. Introd. § 13. *g*) Introd. § 12. *h*) نجد . . . يحملون II 50 D. *i*) الشقاء. — من II 135 B—§ 415, 6 Anm. a. *j*) II § 56 a—§ 423 a. *k*) II 303 A—§ 525. *l*) Constructio ad verbum. *m*) II § 44 d—§ 409, 4. — With suffixes rare — Selten mit Suffixen.

חַשְׁמַה מן אלנאס או טַלְבַ[a] תנא[b] חַסַו פאדא כאנת האלנא[c]
פי הדא אלעאלם אלגסמאני הכדא פנאהַיִךְ[d] פי אלעאלם אלנפסאני
והו הָעוֹלָם הַבָּא אלדי תעקל אַנפְסנא מן אלבארי פיה[e] מַתְּל מא
תעקל אלאגראם אלעַלַוִיַה או אכתר פאן תלך אללַה לא תחגוא[f]
ולא תַחצא[f] ולא יוגד מתאל תמתל בה תלך אללַה בל כמא קאל
אלנבי מתעגבא[g] מן עְטְמהא מָה רַב טוּבְךָ אֲשֶׁר־צָפַנְתָּ לִירֵאֶיךָ
פָּעַלְתָּ לַחוסים בך והכדא קאלוא עא"ס הָעוֹלָם הַבָּא אֵין בּוֹ לֹא
אֲכִילָה וְלֹא שְׁתִיָה וְלֹא רְחִיצָה וְלֹא סִיכָה וְלֹא תַשְׁמִישׁ אֶלָּא צַדִּיקִים
יוֹשְׁבִים וַעֲטָרוֹתֵיהֶם בְּרָאשֵׁיהֶם וְנֶהֱנִים מִזִּיו הַשְּׁכִינָה יריד בקולה
עֲטָרוֹתֵיהֶם בְּרָאשֵׁיהֶם בקא[h] אלנפס בבקא מעלומהא וכונהא הי
והו שיא ואחדא כמא דכרה מַהַרַה אלפלאספה בטרק יטול
שרחהא[i] הנא וקולה נֶהֱנִים מִזִּיו הַשְּׁכִינָה יריד בדלך אן תלך
אלאנפס תסתלד במא העקל מן אלבארי כמא תסתלד חיות הַקֹּדֶשׁ
ומאיר טבקאת אלמלאיכה במא עקלוא מן וגודה פאלסעאדה
ואלנאיה אלקצוי הי אלוצול אלי הדא אלמלא אלאעלי ואלחצול

---

a) See page 17 note *m*. *b*) ثناء. *c*) fem. I 182 A—p. 129. *d*) ف probably owing to II § 187 a — ف wahrscheinlich wegen § 549, 1. *e*) فيه is the عائد of الذى II § 173—§ 538. *f*) Introd. § 5. *g*) II § 44 c—§ 409, 3. — Ps. 31, 20. *h*) بقاء *i*) II 320 A—§ 538.

פי הדא אלחד ובקא[a] אלנפס כמא וצפנא אלי מא לא נהאיה
כבקא אלבארי גל תנאוה אלדי הו סבב בקאהא[b] באדראכהא לה[c]
כמא יבין פי אלפלספה אלאולי והדא הו אלכיר אלעטים אלדי
לא כיר[d] יקאם בה ולא לדה[e] יתמתל[f] בהא וכיף ימתל אלדאים
אלי לא נהאיה באלשי אלמנקטע והו קולה תעאלי[g] לְמַעַן יִיטַב לָךְ
וְהַאֲרַכְתָּ יָמִים ונאנא[h] אלנקל עלי אוידיהם בשרח דלך לְמַעַן יִיטַב
לָךְ לָעוֹלָם שֶׁכֻּלּוֹ טוב וְהַאֲרַכְתָּ יָמִים לָעוֹלָם שֶׁכֻּלּוֹ אָרוּךְ ואלשקאוה
אלכאמלה הו[i] אנקטאע אלנפס ותלאפהא ואן[j] לא תחצל באקיה[k]
והו אלכָּרֵת אלמדכור פי אלתורה ומעני אלכָּרֵת אנקטאע אלנפס
כמא בין וקאל[l] הַכָּרֵת תִּכָּרֵת הַנֶּפֶשׁ הַהִוא וקאלוא עליהם אלסלאם
הַכָּרֵת בָּעוֹלָם הַזֶּה תִּכָּרֵת לָעוֹלָם הַבָּא וקאל אלכתאב[m] וַתְּהִי
נֶפֶשׁ אֲדוֹנִי צְרוּרָה בִּצְרוֹר הַחַיִּים וכֹּל מִן כלד אלי אללדאת
אלגסמאניה ונבד אלחק ואתר אלבאטל אנקטע מן דלך אלעלו
ויבקי מאדה[k] מנקטעה פקט וקד בין אלנבי אן הָעוֹלָם הַבָּא לים[n]

---

a) وبَقاءُ. *b*) بقاءها. *c*) II 61 D—§ 394. *d*) II 96 D—§ 247 oben. — Mss. כיר. Introd. § 1 a. *e*) II 97 C—p. 247. *f*) Subject: خَيْرٌ. *g*) Deuter. 22, 7. *h*) وجاءنا, *i*) II § 124—§ 489. *j*) Introd. § 17. *k*) حصل is here أُخْتٌ كان II 101 D—§ 407. *l*) Num. 15, 31. *m*) I Sam. 25, 29. *n*) = לא, II 302 D—§ 524.

יִדְרַךְ באלחואס אלגסמאניה והו קולה[a] עַיִן לֹא־רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ יַעֲשֶׂה לִמְחַכֵּה־לוֹ וקאלוא פי שרח דלך כָּל־הַנְּבִיאִים כֻּלָּם לֹא נִתְנַבְּאוּ אֶלָּא לִימות הַמָּשִׁיחַ אֲבָל הָעוֹלָם הַבָּא עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ ואמא אלוֹעֲדُ ואלועיד אלמדכור פי אלתורה פתאוילה מא אצף לך ודלך אנה[b] יקול לך אֵין אמתתלה[c] הדה אלשראיע נעינך עלי אמתתאלהא ואלכמאל פיהא ונקטע ענך אלעואיק כלהא לאן אלאנסאן לא תמכנה אלעבאדה[d] לא מריצא[e] ולא גאיעא ולא עאטשא ולא פי פתנה פוֹעַד בזואל הדה כלהא ואנהם[f] יצחון ויתהדנון חתי תכמל להם אלתערפה וְיִזְכּוּ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא פלים גאיה אלתורה אן תכצב אלארץ ותטול אלאעמאר ותצח אלאגסאם ואנמא יעאן עלי אמתתאלהא בהדה אלאשיא כלהא וכדלך אֵין העדונא כאן[g] עקאבהם אן תחדת תלך אלעואיק כלהא חתי לא ימכנהם אן יעמלוא צאלחה וכמא קאל[h] תַּחַת אֲשֶׁר לֹא עָבַדְתָּ אֶת־ד' פאדא תאמלתה הדא אלתאמל אלעגיב[i] תגדה כאנה יקול אֵין פעלתה[c] בעץ הדה אלשראיע

---

a) Isa. 64, 3. *b*) Introd. § 12. *c*) II 14 B—§ 372. *d*) Introd. § 19. *e*) II § 44 c—§ 409, 3. *f*) See p. 19 note *j* and p. 20 note *b*. *g*) II 15 B—p. 199 unten. *h*) Deuter. 28, 47. *i*) II 56 A—§ 391, 2.

במחבּהֶ וחַרְשֶׁן נעינך עליהא כלַּהא באֹן נוּיל ענך אלעואיקַ
ואלמואנע ואן צִיּעתַ מנהא בעצֹהא אסתכְפאפֹּא[a] נגלב לך מואנעַ
תמנעך[b] מן גמיעהא חתי לא יחצל לך כמאלֹ ולא בקא[c] והדֹא
הו מעני קולהם עא"ס שָׁבַר מִצְוָה מִצְוָה וְשָׂכַר עֲבֵרָה עֲבֵרָה ואמֹא
נַן עֶדֶן פמוצֹעֹ כציבֹ מן כֹּרַּה אלארץ כתיר אלמַיאהַ ואלתַּמאר
סַכְּשפה[b] אללה ללנאס פי אלמסתקבל וידלֹהם עלי טריקה
פיתנעֹמון בה ולעֹל יוגַד פיה נבאתאתֹ גריבהּ גדֹא עטימהֹ אלנַּפֹע
כתירהֹ אללדֹּהּ גירַ הדה אלמשהורהּ ענדנא והדֹא כלֹּה גירֹ ממתנעֶ
ולא בעיתֹ בל קריבֹ אלאֶמכאן לו לם תדכרֹה אלשריעהֹ פכיף
וקד[d] באַן הדֹא פי אלשריעהּ ושַׁהַר ואמֹא גֶּהַנּם פהי עבארהּ
ען אֹלַם יִרַדְ[b] אלרְשָׁעִים לם יַבַּן פי אלתַּלְמוד צפהֹ הדֹא אלאֹלַם[e]
בל בעצֹהם יקול[f] אלשמסֹ תקרב[f] מנהם פתחרקהם[g] ויסתדֹל
בקולה[h] כִּי הִנֵּה הַיּוֹם בָּא בֹּעֵר כַּתַּנּוּר ובעצֹהם יקול[f] חרארהֹ
גריבהֹ תחרת[f] פי אנפאסהם פתחרקהם ויסתדֹל מן קולה[i] רוֹחֲכֶם
אֵשׁ תֹּאכְלֶכֶם וְתְחִית הַמֵּתִים קאעדהּ מן קואעד שריעהַ משֶׁה

---

a) II § 44 d—§ 409, 4. *b*) II 317 B—§ 537, 1. *c*) بَقَاءٌ.

d) "the much more so (now) that" — „um wie viel mehr (jetzt) da.

e) صفتهُ = صفة هذا الأَلم. Introd. § 22. *f*) Introd. § 18. *g*) Cf. Aboda Zara 3^b and Nedarim 8^b. *h*) Maleachi 3, 19. *i*) Isa. 33, 11.

לא דַּיִן ולא ארתבאטַ[a] באלמַלֵּהּ אליהודיֵּהּ לִמַּן לא יעתקד דלך
לכנֵּהא לללפּצַלא ונעֻּ בְּרֵאשִׁית רַבָּה גְּבוּרַת גְּשָׁמִים לַצַּדִּיקִים
וְלָרְשָׁעִים וְתְחִיַּת הַמֵּתִים לַצַּדִּיקִים בְּלְבַד וכיף יַעיש אלטאלמון
והם[b] אמואתֶּ ולו[c] פי חיאתהם והכדא קאלוא[d] עא״ם רְשָׁעִים
אֲפִילוּ בְּחַיֵּיהֶם קְרוּאִים מֵתִים וְצַדִּיקִים אֲפִילוּ בְּמִיתָתָם קְרוּאִים חַיִּים
ואעלם אן אלאנסאן ימות צרורהֶּ וינחלֹ לַמא תרכּב מנה ואמּא
יְמוֹת הַמָּשִׁיחַ פהו[e] זמאן ירגע אלמַלַךְ פיה לִישְׂרָאֵל וירגעון אלי
אלשאֻם ויכון דלך אלמַלַךְ אלקאימֻ קאעדהֻ מֹלכה צִיּוֹן[f] ויעטם
אֶסמֻה וימלאֶ אַפאקַ אלארץ אֶעטַם מן מֶלֶךְ שְׁלֹמֹה ואֶכתר
ותֻסאלמה אלַמַלֹ ותֻטיעה אלבלאדֻ לעטַיִם עַדְלָה[g] וענאיבֻ תטַהר[h]
עלי ידיה וכֻּל מַן יקום עליה יקטעה אללה ויתֻלֵּה פי ידה וגמיע
נצוץ אלמְקְרָא תשהד[h] בסעאדתה וסעאדתנא בה ולא יתגיֵּר פי
אלוגוד שי[i] עמּא הו עליה אלאַן גיר אן אלמַלַךְ יכון לִישְׂרָאֵל ונעֻּ
אלְחַכָמִים אֵין בֵּין הָעוֹלָם הַזֶּה לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ אֶלָּא שִׁעְבּוּד מַלְכֻיּוֹת
בְּלְבַד ויכון פי אֶיֵּאמה אלקוֻ ואלצעיף[j] באלאֶצאפהֵּ אלי גירה

---

a) II 97 C—p. 247. *b*) II 330 C—§ 548, 1. *c*) See p. 17, n. *f*.
d) Berachoth 18^a. *e*) Cf. II 298 B—§ 517, 5. *f*) Introd. § 19. *g*) II 201 B (and references) — p. 314, zweiter Absatz (und die zitierten Stellen).
h) Introd. § 18. *i*) شَيْء. *j*) II 99 D—p. 248 Mitte.

לכן פי תלך אלאיאם תסהל עלי אלנאס מעאישהם גדא חתי
ישקי אלאנסאן אקל שקא[a] יכון ויצל אלי פאידה עטים והדא הו
מעני קולהם עתידה ארץ ישראל להוציא גלוסקאות וכלי מילת
לאן אלנאס יקולון אדא וגד אחד שיא ואסרא מהיא וגד פלאן
כבוא מכבוא וטעאמא מטבוכא ודלילך עלי הדא קול אלנבי[b]
ובני נכר אכריכם וכרמיכם דליל אן תם אלחרת ואלחצאד[c]
ולדלך חרג הדא אלחכם אלקאיל להדא[d] אלכלאם עלי תלמידה
ענד מא לם יפהם ענה הדא אלגרץ וטן אלכלאם עלי טאהרה
פנאבה עלי קדר אדראכה ולים דלך הו[e] אלגואב[f] ואלדליל עלי
אנה לם יחאקקה אסתדלאלה[g] באל[ת]תעין בסיל כאולתו[h] ואלפאידה
אלעטימה פי דלך אלזמאן הו אן נסתריח מן שעבוד מלכות
הרשעה אלתי תעוקנא ען אלפצאיל כלהא ויכתר אלעלם כמא
קאל[i] כי מלאה הארץ דעה את־ד׳ ותנקטע אלפתן ואלחרוב כמא
קאל ולא[j] ישאו גוי אל גוי חרב פיחצל ללדי יכון פי תלך אלאיאם
כמאל כתיר ירתקי בה[k] לחיי העולם הבא ואלמשיח ימות[l] ויל

---

a) شقا. II 227 A—§ 458. b) Isa. 61, 5. c) Introd. § 8.
d) II 68 C—§ 396. e) II 265 A—§ 495. f) II 103 A—p. 249.
g) خبر of والدليل. h) Prov. 26, 4. i) Micha 4, 3. j) Bibl. text לא. Cf. Introduction Part I. k) II 317 B—§ 537, 1. l) Introd. § 18.

אבנה ואבן אבנה וקד בין אללה מוהה קאל[a] לא יכהה ולא ירוץ
עד ישים בארץ משפט וידום מלכה דואמא עטימא גדא ותטול
אלאעמאר איצא לאן בארתפאע אלאחזאן ואלאנכאד תטול
אלאעמאר ולא יסתנכר[b] דואם ממלכתה אלאף אלסנין[c] לאן
אלחכמא קד קאלוא אן אלגמע אלפאצל אדא אגתמע קלילא אן[d]
יפתרק ולא תסתרגב[b] איאם אלמשיח לא ליכתר אלזרע ואלמאל
ולא לנרכב אלכיל ונשרב באלאת אללהו כמא יתן אלמכתלטי[e]
אלעקול[f] ואנמא תמנאהא אלאנביא[g] ותשוקהא אלפצלא למא
יכון פיהא מן אלגמע אלפאצל ואלכיר אלחסנה ואלעלם ועדל
אלמלך ועטים עלמה[h] וקרבה מן בארייה כמא קאל לה[i] ד' אמר
אלי בני אתה אני היום ילדתיך ואמתאל גמלה שריעה משה
מן גיר מלל ולא קלק ולא גבר כמא ועד[j] לא ילמדו איש את
רעהו כי בלם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם ונתתי תורתי בלבם[k]

---

a) Isa. 62, 4. *b*) II 36 C—§ 382, 2. *c*) Most probably to be read — Höchstwahrscheinlich zu lesen من السنين. آلافًا — آلاف incorrectly instead of أُلُوف I 259 C. *d*) I 288 D—§ 362. *e*) = المختلطوا. Introd. § 1 b. *f*) II 222 A—p. 311 oben. *g*) الأنبياء. *h*) II 201 B—p. 309. *i*) Ps. 2, 7. *j*) Jer. 31, 34. Quotation not quite correct — Zitat nicht ganz genau. See Introduction Part I. *k*) Cf. ib. v. 33. See preceding note.

וַהֲסִירוֹתִי לֵב הָאֶבֶן מִבְּשַׂרְכֶם[a] וכתיר מן הדה אלנצוץ פי הדה
אלאגראץ פינאל בהדה אלאחואל הָעוֹלָם הַבָּא נַיְלא קוּיא[b] ואלגאיה
אנמא הי הָעוֹלָם הַבָּא ונחוהא הו אלסַּעְיُ ולדלך נַטַּר הדא אלמוּיד
באלחק פי אלגאיה אלקְצְוֹי ותרך מא סַוִי דלך פקאל כָּל־יִשְׂרָאֵל
5 יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא ומע כונהא אלגאיה לא ינבגי למַן יריד
אן יכון עוֹבֵד מֵאַהֲבָה אן יעבד לינאל הָעוֹלָם הַבָּא כמא בינא פי מא
תקדם ואנמא יעבד עלי וגה אַצַחְ[c] ודלך אנה[d] אדא אעתקד
באַן תַּם עֻלְמָא[e] וַצַלַת[f] אלי אלאנביא מן קַבַל אללה עלמהם בה[f]
אן אלפצאיל הי כדא ואלרדאיל הי כדא לַזַמַה מן חיתُ הו אנסאنْ
10 מעתדלٌ אַן יאַחַ אלפצאיל ויגתנב אלרדאיל פאדא פַּעַל הדא כַּמַל
פיה מעני אלאנסאן ואנפצל ען אלבהאים ואדא חצל אֱנסאנָא
כאמלא[g] כאן מן פצול אלאנסאן אלדי לם יעקה עאיקٌ אַן תבקי
נפסה בבלא מעלומהא והדא הו הָעוֹלָם הַבָּא כמא בינא והדא הו
מעני קולה[h] אַל תִּהְיוּ כְּסוּס כְּפֶרֶד אֵין הָבִין בְּמֶתֶג־וָרֶסֶן עֶדְיָו
15 לִבְלוֹם יעני אלתי מאנעהא[i] ען אלתסיב אנמא הו שי מַן כארנٍ

---

a) Ezek. 36, 26. *b*) II 56 A—§ 391, 2. *c*) = أَصفُه. II 320 B —§ 538 Ende. *d*) I § 367 g—p. 188 unten. *e*) Introd. § 8. *f*) II 317 B—§ 537, 1. *g*) See p. 19 note *k*. *h*) Ps. 32, 9. *i*) = مانعهما.

כאלגנאם ואלזמאם ליס[a] יכון אלאנסאן כדלך ואנמא יכון מאנעה
מנה נפסה[b] אעני צורתה אלאנסאניה אדא כאנת כאמלה הי[c]
תמנעה ממא ימנעה אלכמאל והי[d] אלתי תתסמי רדאיל והי[c]
תחצה עלי מא יכמל בה והי[d] אלפצאיל והדא הו אלדי תחצל
ענדי מן גמלה כלאמהם פי הדא אלמעני אלרפיע אלעטים אלכטר[e]
וסאולף תאליפא אגמע פיה גמיע אלדרשות אלמוגודה פי אלתלמוד
וגירה ואבינהא ואתאולהא תאוילא יטאבק אלחקאיק ואסתדל עלי
דלך כלה בכלאמהם איצא ונטהר מא מנה עלי טאהרה ומא מנהא
מתל ומא מנה גרי פי אלנום ודכרוה בקול מרסל כאנה גרי פי
אליקטה ופי דלך אלתאליף נבין לך אעתקאדאת כתירה ופיהא
נבין גמלה אלאשיא אלתי אעטיתך מנהא פי כלאמי הדא
אנמודגאת יסירה תקים עליהא[f] ולא ינתקד עלי מא גרי פי כלאמי
מן[g] אלתסאמח פי בעץ אלאלפאט ומעאני ינתקדהא[f] אהל
אלחכמה לאני תסאמחת[h] פי הדא אלקדר לנפהם[i] מן לם תתקדם

---

a) = לא, II 302 B—§ 524, *b*) "He himself is the one who keeps him back from it". — „Er selbst ist es, der ihn davon abhält". *c*) Subject صورته. *d*) Neutral: "and this is what"; the logical subject is ما ينعه. — Neutrisch: „und dies ist es, was"; das logische Subject ist ما ينعه. — On Fem. as Neutrum cf. II 299 A and Müller p. 925 middle. *e*) II 222 A—p. 311 oben. *f*) II 320 C—§ 538. *g*) II 137 D—p. 260. *h*) Introd. § 12. *i*) Introd. § 4.

לה[a] חֻנֻכָּה בשי מן הדא אלגרץ אלרפיע אלדי לא יֻרַכה כֻּל אלנאס ..... וממא יגב אן אדכרה הנא והדא אחק מוצעה[b] בדכרה אן אצול שריעתנא וקואעדהא תלת עשרה קאעדה

אלקאעדה אלאולי

וגוד אלבארי סבחאנה[c] ודלך אן תם מוגודא[d] באכמל אלוגוד הו עלתה וגוד אלמוגודאת[e] כלהא ובהא קואם וגודהא ומנה תסתמד אלבקא[f] ולו קדרנא ארתפאע וגודה לבטל[g] וגוד כל מוגוד ולם יבק מסתקל בוגודה ולו קדרנא ארתפאע אלמוגודאת כלהא גירה למא[g] בטל וגודה תעאלי ולא נקץ[h] לאנה תעאלי גני גיר מפתקר פי וגודה לגירה וכל מא סואה מן אלעקול אעני אלמלאיכה ואנראם אלאפלאך ומא דונהא אלכל[i] מפתקר פי וגודה אליה והדה אלקאעדה אלאולי הי אלמדלול עליהא[j] בכלמה[k] אָנֹכִי ד' אֱלֹהֶיךָ

---

a) II 323 C—p. 382. *b*) II 227 A—§ 451. *c*) II 73 C —§ 400, 1. *d*) Introd. § 8. *e*) II 268 D—p. 346. *f*) البقاء. *g*) II § 190—§ 552. *h*) II 2 C—§ 367, 5 Anm. *i*) ف missing against the rule — ف fehlt gegen die Regel: II 345 B—§ 549, 1. *j*) II 268 C—§ 498. *k*) Ex. 22, 2.

ואלקאעדה אלתאניה

וַחْרתה תעאלי ודלך אן הדא[a] עלّה אלכلّ[b] ואחدٌ ليס כואחدٍ אלגנם ולא כואחד אלנוע ולא כאלשכץ אלואחד אלמרכّב אלדי הו[c] ינקסם לאחאדٍ כתירהٌ ולא ואחدٌ כאלגסם אלבסיטِ אלואחدٍ באלעדד אלדי יקבל אלאנקסאמ ואלתגזי[d] אלי מא לא נהאיהَ בל הו תעאלי ואחدٌ בוחדهٌ ליס כמתْלהא[e] וחדهٌ בוגה והדה אלקאעדה אלתאניה הי אלמדלול עליהא[f] בקולה[g] שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ד' אֱלֹהֵינוּ ד' אֶחָד

ואלקאעדה אלתאלתה

נפْי אלגסْמאניה[h] ענה ודלך אן הדא אלואחד מא הו גסמ[i] ולא קوّה לגסם[j] ולא תלחקה לואחקْ אלאגסאם מתْל אלחרכה ואלسّכון

---

a) = هذا, perhaps under the influence of الكلّ — viell. unter Einfluss von الكلّ. See next note. *b*) = classical علّة الكلّ هذا, II 277 D—p. 351. — In later Arabic quite frequent — Im spätern Arabisch sehr häufig, cf. Introd. § 21. *c*) against II 322 B—gegen p. 381. *d*) = والتّجزّو. Introd. § 2. *e*) II 320 A—§ 538. *f*) See p. 27 note *j*. *g*) Deut. 6, 4. *h*) I 165 C—§ 269. *i*) II 104 B —§ 407 Anm. b. — Mss. גסם, see Introd. § 1 a. See also Introd. § 19. *j*) = قوّة جِسمٍ, cf. II 225 D—§ 457. Introd. § 15.

לא באלדאת ולא באלעַרַץ ולדלך נפוּא ענה עליהם אלסלאם
אלאחצאל ואלאנפצאל וקאלוא לא יְשִׁיבָה וְלֹא עֲמִידָה וְלֹא עוֹרֶף
וְלֹא עֻפּוּי יעני לא אנפצאל והו עוֹרֶף ולא אחצאל והו עֻפּוּי מן
קולה[a] וְעָפוּ בְכָתֵף פְּלִשְׁתִּים יעני ידפעונהם באלכַתַף לאחצאלהם
בהם וקאל אלנבי[b] וְאֶל־מִי תְדַמְּיוּן אֵל וכו' וְאֶל־מִי תְדַמְּיוּנִי וְאֶשְׁוֶה
ולו כאן גסמא לְשַׁבֵּהַ[c] אלאגסאם וכלמא גא פי אלכתב מַן[d]
וצפה באוצאף אלאגסאם מַתְּל אלתנקל ואלקיאם ואלקעוד
ואלכלאם ונחו דלך פהי כלהא[e] מגאז וכמא קאלוא דִּבְּרָה תוֹרָה
כִלְשׁוֹן בְּנֵי אָדָם וקד תכלם אלנאס פי הדא אלבאב כתיראּ והדה
אלקאעדה אלתאלתה הי אלמדלול עליהא בקולה[f] כִּי לֹא רְאִיתֶם
כָּל־תְּמוּנָה יעני לם תדרכוה דא תְּמוּנָה לאנה כמא קלנא לא גסם
ולא קוה לגסם[g]

ואלקאעדה אלראבעה

אלקַדַם ודלך אן הדא אלואחד אלמוצוף הו אלקדים עלי
אלאטלאק וכל מוגוד גירה פהו[h] גיר קדים באעתבארה אליה

---

a) Isa. 11, 14. *b*) ib. 40, 18. 25. *c*) II § 190—§ 552. *d*) II 137 D—p. 260. *e*) referring to بأوصاف. — ف II 345 B—§ 549, 1. *f*) Deuter. 4, 15. *g*) See p. 28 note *j*. *h*) Introd. § 19.

ודלאיל הדא פי אלכתב כתירה והדה אלקאעדה אלראבעה הי אלמדלול עליהא בקולה[a] מְעוֹנָה אֱלֹהֵי קֶדֶם

ואלקאעדה אלכאמסה

אנה תעאלי הו[b] אלדי ינבגי אן יעבד ויעטם ויעלן בתעטימה וטאעתה ולא יפעל דלך למן דונה פי אלוגוד מן[c] אלמלאיכה ואלאפלאך ואלאסטקסאת ומא תרכב מנהא לאנהא כלהא מטבועה עלי אפעאלהא לא חכם להא ולא אכתיאר אלא חבה[d] תעאלי ולא תחכד וסאיט ללתוצל אליה בל נחוה תעאלי תקצד אלאפכאר ותצרב עמא דונה והדה אלקאעדה אלכאמסה הי אלנהי ען עבודה זרה ואכתר אלתורה פי אלנהי ענהא

ואלקאעדה אלסאדסה

אלנבוה ודלך באן יעלם אן הדא אלנוע אלאנסאני קד יוגד פיה[e] אשכאץ להם[f] פטר פאיקה גדא וכמאל כתיר ותתהיא נפוסהם חתי תקבל צורה אלעקל תם יתצל דלך אלעקל אלאנסאני באלעקל אלפאעל ויפיץ עליהא מנה פיץ כרים ואולאיך הם אלאנביא

---

a) Deut. 33, 27. *b*) II 265 A—§ 495. *c*) See p. 29 note *d*.
d) II 336 C—§ 556, 2. *e*) Introd. § 19. *f*) II 317 B—§ 537, 1.

והדה הי[a] אלנבוּה והדא מענאהא ותבייין הדה אלקאעדה עלי אלכמאל יטול[b] גדא ולים קצדנא תברחן כל קאעדה מנהא ותבייַן וגוהַ אדראכהא או הדא הו גמלה אלעלום כלהא ואנמא נדכרהא עלי גהה אלכבר פקט ונצוץ אלתורה תשהד[b] בנבוה אנביא[c] כתירין[d]

ואלקאעדה אלסאבעה

נבוה משה רבינו ודלך באן יעתקד אנה אביהם של כל־הנביאים אלמתקדמין קבלה ואלמתאכרין בעדה אלכל הם[e] דונה פי אלרתבה והו צפי אללה מן גמיע אלנוע אלאנסאני אלמדבר מנה תעאלי אכתר ממא אדרך וידרך כל אנסאן ונדר[f] ויוגד ואנה עליה אלסלאם תנאהי פי אלעלו ען אלאנסאניה[g] חתי אדרך אלרתבה אלמלכותיה וצאר פי רתבה אלמלאיכה לם יבק לה חגאב אלא וכרקה[h] ולא עאקה[i] עאיק גסמאני ולא שאבה שי[j] מן אלנקץ קליל ולא כתיר ותעטלת מנה אלקוי אלכיאליה ואלחסיה פי

---

a) II 298 B—§ 517, 5. *b*) Introd. § 18. *c*) انبيا gen. *d*) The plural of كثير is rarely used in classical Arabic — Der Plural von كثير wird im klassischen Arabisch selten gebraucht, cf. Nöldeke, zur Grammatik, p. 22 Anm. 2. *e*) Cf. II 264 D—§ 494. *f*) II 317 B—§ 537, 1; II 226 A—p. 312 unten. *g*) I 165 C—§ 269. *h*) II 339 B—§ 556 Anm. b. *i*) II 2 C—§ 367, 5 Anm. *j*) شى.

מדרכאתה[a] ודהשתْ קוّתה אלנّוועيّה وبكي عكّل فقط ولهذا אלמעני
כַּיַ ענה בכונה יכאטב[b] אללה דון ואסטהّ אלמלאיכה ולקד כאן[c]
נבّין הנא הذا אלמעני אלגריב ונחّל مُكْفَلاאת[a] נצוץ אלתורה
ונבّין מעני פה אל פה[d] ונמלה הذا אלפסוק וגירה מַן גרצה לולא
אנّי ראיתْ אنّ הذה אלמעאני דקיקةٌ גدّא ותחתאג אלי בסطٍ כתיר
ומקדّמאתٍ ומתאלאתٍ ואنْ[e] יבيّן קבْל וגودْ אלמלאיכה ואכתלافْ
רْתבהם מן אלבארئ ואן תבيّן אלנפسْ וגמיע קואהא ותحّסע
אלדאיرةُ אלי אלכלאם פי אלسّור אלתי דכרה אלאנביא ללבארئ
ואלמלאיכהّ ויגדרג פי דלך שעור קומה ומענאה ולא יפי בהذא
אלגרץ וחْדה ולו אعْונותْ גאיה אלאيגאז מאيّة ורקةٍ פלדלך אعْתרכה
למוצעה אמّא פי כתאב תאويל אלדّרשות אלדי ועדتْ בה או פי
כתאב אלנبوّה אלדי נאשבתْה או פי כתאבٍ אولّפה פי שרح הذה
אלקואעד ואعْרגע אלי גרץ הذה אלקאעדה אלסאבעה פאקול אنّ
נבوّה משה אנפצלת ען נבوّה גמלה אלאנביא בארבעה פצولٍ אלפצל
אלאوّל אنّ איّ נביٍّ כאן לא יכلّמה אללهْ[g] אלא בואסטةٍ ומשה דון

---

a) I 198 D—§ 301, 9; II 268 D—p. 346. *b*) Introd. § 20 b.
c) "we would" — „wir würden", Introd. § 20 e. *d*) Num. 12, 8, *e*) Introd. § 17. — وأنْ = وإلى أن II 193 B. *f*) صوّر البارئ = الصُّوَر ... للبارئ. Introd. § 15, cf. II 149 A—§ 420, 2. *g*) Introd. § 19.

ואסמה כמא קאל[a] פה אל־פה אדבר בו ואלפצל אלתאני אן כל
נבי לא יאתיה אלוחי[b] אלא פי חאל אלנום כמא קאל פי מואצע
בחלם הלילה[c] ויחלם[d] בחלום חזיון ליל[e] וכתיר מן הדא
אלנוע או באלנהאר בעד סבאת יציב אלנבי וחאלה תתעטל פיהא
חואסה וחכלו סכרתה שבה נום והדה אלחאלה תסמי[f] מחזה
ומראה וענדא יקול במראות אלהים[g] ומשה יאתיה אלכטאב[h]
באלנהאר והו עומד בין שני הכרובים כמא ועדה אללה[i] ונועדתי
לך שם ודברתי אתך שם קאל תעאלי[j] אם יהיה נביאכם ד'
במראה אליו אתודע בחלום אדבר־בו לא כן עבדי משה ואלפצל
אלתאלת אן אלנבי אדא אתאה אלוחי ועלי[k] אנה במראה ועל
ידי מלאך תכור טבאעה[l] ותכתל בניתה וירד עליה הול עטים
גדא יכאד[m] ינפטר מנה[n] כמא בין פי דניאל פי כלאם גבריאל
לה במראה קאל[o] ולא־נשאר בי כח ורודי נהפך עלי למשחית
ולא עצרתי כח וקאל[p] ואני הייתי נרדם על־פני ופני ארצה

---

a) See p. 32 note *d*. *b*) See p. 32 note *g*. *c*) Gen. 20, 3. *d*) ib. 28, 12. *e*) Job 33, 15. *f*) Introd. § 5. *g*) Cf. Ezek. 1, 1; 8, 3; 40, 2. *h*) Introd. § 19. *i*) Ex. 25, 22. Quotation incorrect. Introd. Part I. *j*) Num. 12, 6—7. *k*) "in spite of" II 171 B — „trotzdem" § 428, 8. — و here is واو الحال, II 330 C—§ 548, 1. *l*) I 182 B—p. 130. *m*) II 106 C—§ 407 Anm. c. Cf. this text p. 1 n. *e*. *n*) II 320 A—§ 538. *o*) Dan. 10, 8. *p*) ib. v. 9.

וקאלa בַּמַּרְאָה נֶהְפְּכוּ צִירַי עָלַי וּמשֶׁה לים כדלך בל יאתיה
אלכטאב פלא ילחקה אצטראבֹ בונה והו קולהb וְדִבֶּר ד' אֶל־מֹשֶׁה
פָּנִים אֶל־פָּנִים כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ יעני כמא לא יציב
אלאנסאן אנזעאגֹ מן כלאם צאחבה כדלך הו עליה אלסלאם מא
כאן ינזעג מן אלכטאב ואֵן כאן פָּנִים בְּפָנִים והדא לשדה
אתצאלה באלעקל כמא קלנא ואלפצל אלראבע אן נמיע אלאנביא
לים[c] יאתיהם אלוחי[d] באכתיארהם בל באראדה אללה פקד[e]
יבקי אלנבי מדה סנין לא יאתיה וחי[f] וקד[e] יטלב מן אלנבי אן
יכבר בוחי פיבקי חתי ינבי[g] בה בעד אשהר או בעד אעואם או
לא יעלם בה בונה וקד ראינא מנהם מן יתהיא באן יבסט נפסה
ויצפי כאטרה כמא פעל אֱלִישָׁע פי קולה[h] וְעַתָּה קְחוּ־לִי מְנַגֵּן
פגאה[i] אלוחי ולים הו צרורי[j] אן יוחי אליה מתי תהיא ומשה
בַּיבינו מתי שא קאל[k] עִמְדוּ וְאֶשְׁמְעָה מַה־יְצַוֶּה ד' לָכֶם וקאל[l] דַּבֵּר
אֶל־אַהֲרֹן אָחִיךָ וְאַל־יָבֹא בְכָל־עֵת וקאלוא אַהֲרֹן בְּבֹא וְאֵין
משה בְּבֹא

---

a) ib. v. 16. *b*) Ex. 33, 11. *c*) = لا, II 302 B—§ 524. *d*) See page 33 note *h*. *e*) "sometimes" I 286 C — „gelegentlich" p. 184. *f*) يَبْقَى لا يأتيه وحي II 105 C—§ 407 Anm. c Anfang. *g*) يُنَبَّأُ. Introd. § 2. *h*) II Ki. 3, 15. *i*) فجاءه. *j*) II 102 B—p. 249. *k*) Num. 9, 8. *l*) Lev. 16, 2.

ואלקאעדה אלתאמנה

הי תורה מן השמים ודלך באן יעתקד אן נמיע הדה אלתורה אלמוגודה באידינא יומנא הדא הי אלתורה אלמנזלה עלי משה ואנהא כלהא מפי הגבורה אעני אנהא וצלת לה כלהא מן קבל אללה אלוצול[a] אלדי יסמוה עלי סביל אלמגאז כלאמא ולא יעלם כיפיה דלך אלוצול אלא הו עליה אלסלאם אלדי וצל אליה ואנה במנזלה נאסך ימלי אליה[b] ויכתב נמיע תואריכהא ואכבארהא ושראיעהא וכדא סמי מחוקק ולא פרק בין ובני חם כוש ומצרים ופוט וכנען[c] ושם אשתו מהיטבאל בת־מטרד[d] או אנכי ד'[e] ושמע ישראל ד' אלהינו ד' אחד[f] אלכל מפי הגבורה ואלכל תורת ד' תמימה טהורה קדושה אמת ואנמא צאר מנשה ענדהם אשד כפרא[g] ונאפק מן[h] כל כאפר למנתה אן פי אלתורה לבא וקשרא ואן הדה אלתואריך ואלאכבאר לא פאידה פיהא[i] ואנהא מן ענד משה והו מעני אין תורה מן השמים קאלוא הו אלדי יעתקד אן כל־התורה כלה מפי הגבורה חוץ מפסוק אחד שלא אמרו הקב"ה אלא משה מפי עצמו וזה הוא דבר־ד' בזה[j] תעאלי אללה ען קול

---

a) II 128 B—§ 410. *b*) II 320 A—§ 538. *c*) Gen. 10, 6.
d) ib. 36, 39. *e*) Ex. 20, 2. *f*) Deuter. 6, 4. *g*) II § 44 e—§ 409, 5.
h) "more than" — „mehr als". *i*) Introd. § 19. *j*) Num 15, 31.

אלכאפרין בל כֻּל חרף מנהא פיה אלחַכַם ואלעלנאיב[a] למַן פהמה
אללה ולא חדרך גאיה חַכמתהא אַרכה מאֶרץ מדה ורחבה
מנירם[b] ולים ללאנסאן אלא אלחדו[c] נחנו דוד משים אֱלהי יעקב[d]
אלדי דעא[e] גל־עיני ואביטה נפלאות מתורתך וכדלך תפסיה
אלמרוי הו[f] איצא מפי הגבורה והדא אלדי נעלמה אליום מן צפה
אלסוכה ואללולב ואלשופר ואלציצית ואלתפלין ונירהא הי
בעינהא אלצפה אלתי קאל אללה למשה וקאל[g] לנא והו מוצל
רסאלה נאמן[h] פי הוצילה ואלקול אלמדלול בה עלי הדה אלקאעדה
אלתאמנה הו קולה[i] בזאת תדעון כי־ד' שלחני לעשות את
כל־המעשים האלה כי־לא מלבי

ואלקאעדה אלתאמעה

אלנסך ודלך אן הדה שריעה משה[j] לא תנסך ולא תאתי שריעה
מן קבל אללה גירהא ולא יזאד פיה ולא ינקץ מנהא לא פי אלנץ
ולא פי אלתפסיר קאל[k] לא־תסף עליו ולא תגרע ממנו וקד בינא
מא ינבגי אן יבין פי הדה אלקאעדה פי צדר הדא אלתאליף[l]

---

a) Introd. § 19. *b*) Job 11, 9. *c*) II 336 C—§ 556 c.
d) Cf. II Sam. 23, 1. *e*) Ps. 119, 18. *f*) Cf. II § 124—§ 489.
g) Subject: Moses. *h*) Cf. Num. 12, 7[b]. *i*) ib. 16, 28. *j*) Classical: شريعة موسى هذه. Cf. Introd. § 21. *k*) Deut. 13, 1. *l*) See Introduction to the Mishna Commentary, ed. Hamburger (Frankfurt a. M., 1902) p. 9.

ואלקאעדה אלעאשרה

אנה תעאלי יעלם אפעאל אלנאס ולא יתמלא כראי מן קאל[a]
עזב ד' את־הארץ בל כמא קאל[b] גדל העצה ורב העלילה
אשר־עיניך פקחות על־כל־דרכי בני האדם וקאל[c] וירא ד' כי
רבה רעת האדם וקאל[d] ועקת סדם ועמרה כי־רבה פהדא ידל[e]
עלי הדה אלקאעדה אלעאשרה

ואלקאעדה אלחאדיה עשר

אנה תעאלי ינאזי מן ימתתל אואמר אלתורה ויעאקב מן ירתכב
נואהיה ואן אעטם גזאה[f] העולם הבא ואן אשדד עקאבה אלכרת
וקד קלנא פי הדא אלפצל מא פיה כפאיה ואלנקל אלמדלול בה
עלי הדה אלקאעדה קולה[g] אם־תשא חטאתם ואם־אין מחני
נא מספרך ונואבה תעאלי[h] מי אשר חטא־לי אמחנו מספרי דלול[i]
עלי תחציל אלטאיע ואלעאצי לינאזי הדא ויעאקב הדא

---

a) Ezek. 8, 12; 9, 9. See Notes. *b*) Jer. 32, 19. The Bibl. text has אדם. See Introd. Part I. *c*) Gen. 6, 5.
d) ib. 18, 20. *e*) Introd. § 18. *f*) جزاء. *g*) Ex. 32, 32.
h) ib. v. 33. *i*) دليل is خبر of وجوابه.

ואלקאעדה אלתאניה עשר

יְמוּת הַמָּשִׁיחַ והו[a] אלאֵימאן ואלתצדיק במַגִּיה[b] ולא יִסתַבטי[c]
אִם־יִתְמַהְמַהּ חַבֵּה־לוֹ[d] ולא יִזַּרֵב לה אֹגֶל ולא תתאַוַּל אלנצוץ
לָאַכראג וקת מַגִּיה[b] ואלחַכָמים יקולון[e] תְּפַח רַעְתָּן שֶׁל מְחַשְׁבֵי
קִצִּין ואֹן[f] יִעתקד פיה מן[g] אלתעטים ואלמחבּה ואלדֻּעא לה עלי
קַדַּר מא גא פיה עלי יְדֵי כֹּל נבי מן משה אלי מַלְאָכִי ומַן שַׁדַּ
פיה אֹו אֹסתקל אמרה כדֻּב אלתורה אלתי ועדתּ בה בתצריחֵ פי
פָּרָשַׁת בִּלְעָם[h] ואַתֶּם נִצָּבִים[i] ומן גמלה הדה אלקאעדה אן לא
מַלַךְ לִישְׂרָאֵל אֶלָּא מן דָּוִד ומן נִסָּל שְׁלֹמֹה כאצָּה וכֹל מַן כאלפ
אמר הדה אלביתה כַּפַּר באללה ובנצוץ אֹנביאה[j]

ואלקאעדה אלתאלתה עשר

תְּחִית הַמֵּתִים וקד בינּאהא

פאדא סלַמתּ ללאנסאן הדה אלקואעד כֻּלּהא וצחּ אעתקאדה
להא[k] פהו[l] דאכֹל בְּכָלַל יִשְׂרָאֵל ויֻלוֹם מחבּתה ואלשַּפקה עליה

---

a) II 298 B—§ 517, 5. *b*) بمجيئه *c*) يُستبطأ. Introd. § 2.
d) Habakkuk 2, 3. *e*) Introd. § 18. *f*) Continuing the infinitiv in الإيمان l. 2. Introd. § 17. *g*) II 135 B—§ 415, 6 Anm. a.
h) Num. Cap. 23—24. *i*) Deut. 29, 9 ff. Cf. 30, 1—10. *j*) أنبياء.
k) II 61 D—§ 394. *l*) ف II 345 B—§ 549, 1.

וכֻּל מא פרץ אללה לבעצנא עלי בעץ מן[a] אלמחבּה ואלאֵכא[b]
ולו פעל מא עסי אֹן יכון מן[a] אלעַבּרות מן אֹגל אלשּהוה וגּלבה
אלטבאיע אלנאקצה פהו[c] יעאקב עלי קדר עצּיאנה וֵיש לו חֵלק
והו מן פוּשעי יִשׂרָאֵל ואדא אכתּלת ללשכץ קאעדה מן הדה
אלקואעד פקד[d] יָצָא מִן הַכְּלָל וְכָפַר בָּעִקָּר ויתסמי מין ואֶפּיקורוס
וקוצץ בִּנְטִיעוֹת וילזם בַּנְּתִיעוֹת והלאכה וענה יקול[e] הֲלוֹא־מְשַׁנְּאֶיךָ
ד' אֶשְׂנָא׳ וקד טוּלת אלכלאם גדא וכרגת ען גרץ תאֹליפי לכנּי[f]
פעלת דלך לַמא ראיתה מנפעה[g] פי אלאעתקאד לאנּי[h] נמעת לך
אשיא[i] כתירה מפידה מפתרקה פי דואוין עטימה פכֹן בהא
סעידא וכרּה כלאמי הדא מרּאת והאֹמּלה תאמּלא חסנא[j] ואֹן
אֹטמעתך המּתך אנך חצּלת אֹגראצה מן[k] מרּה או מן עשּר פקד[d]
עלם אללה[l] אֹטמעתך במחאל פלא תעגל פיה לאנּי לם אצּעה כיף
אתּפק אלא בעד תאמּל ותתבּת ומטאלעה אֹרא[m] צחיחה וגיר
צחיחה ותחציל מא ילזם אן יעתקד מנהא ואסתטהאר בחגג ודלאיל
עלי כֻּל מעני ומעני ומן אללה אֹסאֹל אלתּוֹפיק נחו אלצואב

---

a) II 137 D—p. 260. *b*) والإخاء. *c*) Introd. § 3. *d*) ف II 346 D—§ 549, 4. *e*) Ps. 139, 21. *f*) Cf. Introd. § 12. *g*) II 48 D—§ 389, 2. *h*) Introd. § 12. *i*) اشياء I 211 D—§ 302, 14 b. *j*) II 54 A—§ 391, 2. *k*) Cf. II 136 D. *l*) علم الله in parenthesis. *m*) ارا.

B. FROM THE SEFER HAMIṢWOTH.

INTRODUCTION.

לּמא תקדּם לנא אלתאּליף אלמשהור אלדי צמּנאה תפסיר
נמלה אלמשנה וכאן נרצנא פי דלך אלתאּליף אלאקתצאר עלי
חבּיין מעני הלכה[a] מן אלמשנה ולם יכן קצדנא פיה
אסתיעאב פקה כל שריעה וחצר כל מא יחתאנ אליה מן אסור
ומותר וחיב ופטור כמא יבין למן ינטר פי דלך אלתאּליף ראּיתי[b] 5
איצא באּן אנמע מנמועא יחתוי[c] עלי נמלה אּלחכאם אלשריעה
ואּלעמאלהא חתי לא ישדּ ענה שאדּ[d] ואּלתחרּי[e] פיה מּמא עאדתי
אן אפעלה מן[f] חרך דכר אלאכתלאפאת[g] ואלאּקאויל אלמרפועה
ואן לא אּלתבת פיה גיר הלכה פסוקה ואן יכון דלך אלמנמוע

---

a) The repetition of a word (with or without כל) has a distributive meaning — Die Wiederholung eines Wortes (mit oder ohne כל) hat einen distributiven Sinn. Cf. I § 333—§ 331. *b*) Apodosis to لمّا تقدّم.
c) II 317 B—§ 537, 1. *d*) Cf. II 267 A—p. 344 Mitte.
e) = وأن أتحرّى (cf. l. 6). *f*) II § 48 g—§ 415, 7. *g*) I 197 D—§ 301, 6.

משתמלא עלי נמיע אחכאם שריעה משה רבינו לאלדי יחתאג פי
זמאן אלגלות מנהא[a] ולאלדי לא יחתאג וחסן ענדי אן אסקט מנה
אלסנד ואלאסתדלאל בדכר ראני אלרואיאת חתי לא אקול דברי
רבי פלוני ולא רבי פלוני אומר כך וכך ענד כל קול וקול[b] בל
אדכר חכמי משנה וחכמי תלמוד כלהם[c] עליהם אלסלאם דכרא
מגמלא פי אול אלמגמוע ואקול אן אחכאם אלשריעה כלהא והי
תורה שבעל פה מרויה ען פלאן ופלאן ען פלאן אלי עזרא אלי
משה רבינו ע"ה ואדכר מע כל שכץ מן אלראוין אלאשכאץ
אלמשאהיר אלמעאצרין לה אלראוין מתל רואיתה הדא כלה טלב[d]
אלאינאו וכדלך ראית באן אולפה בלסאן כתב אלתנויל אד חציק
בנא אליום תלך אללגה אלמקדסה ען הכמיל מעאני אלפקה בהא

---

a) الذى = ما II 320 C—§ 539; ل incorrectly for على, dependant on مشتملا . — احتاج is very frequently construed by Maim. (and others) with the accus. instead of الى: "(that it shall contain) those of them (of the Laws) which are needed" etc. — ل ungenau statt على nach مشتملا . — احتاج wird häufig von Maim. (und Anderen) mit dem Acc. statt الى construiert: „(dass es enthalte) diejenigen von ihnen (den Geboten), die benötigt werden" etc. b) See page 40 note a. c) = חכמי המ' וחכמי חת'. The same construction of the same phrase Dalâlat ed. Munk III 46^b l. 10. d) II § 44 d — § 409, 4.

ולא אֻוֹלפה בלגה אלתַלְמוד אד לים[a] יפהמהא מַן אהל מלתנא
אליומַ אלא אחאד[b] ותשד[c] כלמאת כתירה ותצעב ולו עלי
אלמברזין פי אלתַלְמוד בל אֻוֹלפה בלגה אלמְשְנה כי יסהל דלך
עלי אכתר אלנאס ואסתעב פיה כל מא צח וצפא מן אקאויל
אלשריעה חתי לא תשד מסאלה מחתאג אליהא[d] אלא ואדכרהא[e]
או אדכר אצלא תסתכרג בה[f] תלך אלמסאלה[g] בסהולה דון נטר
קעיר לאן גרצי פיה איצא אלאונאת מע אלחצר חתי יכון קאריה[h]
קד אחאט[i] בכל מא יוגד פי אלמְשְנה ואלתַלְמוד וסְפְרא וסְפְרי
ואלתוסְפְתא נעם ובכל מא חדקוה[j] אלגאונים אלמתאכרון ז"ל ומא
בינוה ושרחוה מן[k] אסור ומותר וטמא וטהור ופסול וכשר וחייב
ופטור ומשלם ואינו משלם ונשבע ופטור מלשבע ובאלגמלה
אנה[l] לא יחתאג בעד אלתורה כתאבא אכר סואה ליתעלם מנה
שי[m] ממא ילזם פי גמלה אלשריעה בין מדאוריתא ובין מדרבנן׳

---

a) = לא, II 302 B—§ 524. *b*) II 336 C—§ 556 c. *c*) = وقد تشذّ. *d*) II 268 C—p. 345 l. Z. *e*) الّا و II 339 B—§ 556 Anm. b. *f*) II 317 B—§ 537, 1. *g*) تلك المسألة unnecessarily repeated — unnötiger Weise wiederholt. Introd. § 22. *h*) قارئ. Introd. § 2. *i*) يكون .. قد احاط "will have comprehended" — „wird zusammengefasst haben". Cf. Nöldeke, zur Grammatik p. 73 oben. *j*) Edition חדקוה *k*) ما . . . من II 137 D—p. 260. *l*) = أنّ. Introd. § 12. *m*) شيئًا.

פלמא קצדתֹ בפכרי הדה אלנאיהֵ נאל דהני פי וגהַ תקסים הדא
אלדיואן ופי הבויבה כיף ינבני־אן יכון הל אקסמה מתל תקסים
אלמשנה ואקתפי אתרהא או אקסם תקסימא אכר ואקדם ואוכר
חסב מא יקתצי אלנטר אנה אלאולי ואלאסהל ללתעלים פבאן לי
אן אגוד מא כאן תקסימה[a] אן ינעל הלכות מוצע אלמפכתות מן
אלמשנה חתי יקאל פיהא הלכות סוכה הלכות לולב הלכות תפלין
הלכות מזוזה הלכות ציצית ואן אקסם כל גמלה אלי פרקים
והלכות כמא תפעל אלמשנה חתי יכון מתלא פי הלכות תפלין
פרק ראשון ופרק שני ופרק שלישי ורביעי וכל פרק מקסומא[b] אלי
הלכות הלכות[c] כי יסהל חפטה למן אראד אן יחפט שיא מנה .....
פלהדא אלנרץ איצא ראית אנה ינבני אן אחצר אולא פי צדר
אלכתאב עדד אלמצות כלהא עשה ולא־תעשה חתי יאתי תקסים
אלכתאב אלי גמלתהא ולא תבקי מנהא אלא ונכון[d] קד
אסתועבנא[e] אלכלאם פי פקההא אמא במפרדהא[f] מתל אלסוכה

---

a) "The most excellent of what its division is" = its most excellent division" — „Das Vorzüglichste dessen, was seine Einteilung ist" = „seine vorzüglichste Einteilung". Cf. II 219 B, also Fleischer, KS. I p. 149. *b*) Acc. after يكون l. 2; Introd. § 5. *c*) See this text p. 40 n. *a*. *d*) II 339 B—§ 556 Anm. b. *e*) نكون قد استوعبنا "shall have exhausted" — „werden erschöpft haben", see p. 42 n. *i*. *f*) I 130 A — vgl. p. 101 oben.

ואללולב ואלתפלין ואלציצית אד כל ואחדה מנהא תחתמל[a]
אלכלאם עלי חדתהא או עלי גמלה מצוות מנהא[b] בעד אן נעדהא
ונקול אן הדה הלכות עבודה זרה[c] פיהא[d] כדא וכדא מצוות[e]
עשה והי אלכדא ואלכדא[f] וכדא וכדא מצוות לא־תעשה והי
אלכדא ואלכדא הדא כלה תחרזא[g] מן אן ישל עני שי[h] לא
אתכלם פיה[i] פאדא חצרתהא באלמצוות אעמנת[j] מן דלך פלמא
תלכץ לי הדא אלמעני ורמת וצע אלכתאב ודכר אלמצוות כלהא
דכרא מרסלא ועדדתהא פי צדר אלכתאב תחרכת עלי אלאם קד
כנת תאלמתהא[i] מנד סנין ודלך אן אלמעדוד מן אלמצוות[k] קד
והם פיה[d] באמור לא אקדר אצף[l] עתם שנאעתהא[i] לאן כל מן
ענא בעדהא או בוצע כתאב פי שי מן הדא אלגרץ קד[m]

---

a) Introd. § 18. *b*) من = gen.: "its commandments" — „ihrer Gebote", cf. Introd. § 15. *c*) = הלכות ע"ז פג. See p. 28 n. *b*.
d) Introd. § 19. *e*) Plural, against II 127 D—§ 409, 5 Anm.
f) كذا with the article is vulgar Arabic, cf. Fleischer KS. III 73.
g) II § 44 d—§ 409, 4. *h*) شيء. *i*) II 317 B—§ 537, 1. *j*) II 9 D—§ 371. *k*) = معدود المצוות, see n. *b*.
l) = على ان اصف, cf. II 193 B and Introd. § 11. *m*) without ف against II 346 D — ohne ف gegen § 549, 4.

תבעוא כֻּלהם צאחבَ הַלָכות גְדולות ולא יחרפון ען אֶנְראצה פי
עַדדהא אלא תחריפא יסירא[a] כאן אלעקול וקפתْ ענד קול הדא
אלרגל וחתי[b] צאחבْ כתאבַ אלשראיע אלמשהורַ ראיתה תנבה[c]
עלי גז[d] יסירַ מן והם צאחב אלהַלָכות ועטם ענדה אן יעד בקור
חולים ונחום אבלים כמא עד צאחبْ אלהַלָכות ואלדי אסתעטמה
פהו עטים לכנה אתי באעْטם מנה ותבעה איצא במא הו אשנע
כמא סיבין למן נטר פי כלאמנא הדא ועלם אללה תע' וכפי בה
שהידא[e] אני כלמא תפכרת פי אוהאמהם פי מא עדוה וכונהם
יעדון[f] מא יבדו פי אול כאטרַ[g] אן הדא לא ינבגי עדה ויתבע
בעצהם בעצא פי דלך מן גיר תאמל העטם ענדנא מציבתנא
ונתיקן לוס תואעדה תע' לנא[h] וַתְּהִי לָכֶם חָזוּת הַכֹּל כִּדְבְרֵי הַסֵּפֶר
הֶחָתוּם אֲשֶׁר יִתְּנוּ אֹתוֹ אֶל יוֹדֵעַ הַסֵּפֶר לֵאמֹר קְרָא נָא־זֶה וְאָמַר
לֹא אוכל כי חתום הוא וכדלך כלמא סמעת אלאזהרות אלכתירה
אלעדד אלמולפה ענדנא פי בלאד אלאנדלס נֶהֶפְכוּ צִירַי עָלַי[i]

---

a) II 54 A—§ 391, 2. *b*) "even" — „sogar", II 147 B—§ 419 Anm. b. *c*) II 50 B—تنبّه zweites Objekt der افعال القلوب p. 219. *d*) جُزْء. *e*) Cf. Koran 46, 7 and passim. *f*) "counted and (still) count" — „zählten und (noch) zählen. Introd. § 20 a. *g*) Cf. II 219 B—p. 308 unten. *h*) Isa. 29, 11. *i*) II 222 A—p. 311 oben. *j*) Cf. Dan. 10, 16.

לַמא נראה מן שַׁהְרַה אלחאל ופשאהא[a] ואַן כאנוא גיר מַלומין
לאן מוַלַפיהם שְׁעַרא לא פְקַהא[b] ואלדי[c] ילומהם מַן חיְתַ צַנאעתהם
פקד אֶתְקנוה מן[d] עְרוּבַה אלקול וחְסַן אלנטאם לכַן אלשי אלמנטום
תבעוא פיה[e] צאחבַ הַלָכות נְדולות וגירַה מן אלפְקַהא אלמתאֶכְרין
פלמא תפכַרתְ פי דלך ועלמתְ שַׁהְרַה הדא אלמעדוד אלדי באֶיְדי
אלנאס עלמתְ אֶנני אַן דכרתְ אֶנַא אלמעדודַ אלחקַ אלדי ינבני אן
יְעַדّ דַכְרַא מְטַלקא[f] דון דליל פאַן[g] אַוַל קארי[h] יקראֶה[i] יסבק אלי
וַהְמַה[j] אן הדא נלטְ ויכון ענדה דליל אלגלט כונה עלי כלאף מא
דַכַרَ פלאן ופלאן אד הכדא הו[k] עקל אֶכְתַרַ אלכואעַ פי זמאננא
הדא אנה לא יַעְתבר[l] צחַה אלקול במעַנאה בל במואפקתה לקולַ[m]
מַן תקדם מַן גיר אֶעתבארַ ללקול אלמתקדם פנאהַיכ כיף יכון

---

a) حال — وفشاءها fem. I 182 A—§ 290, 3. b) شعراء, فقهاء.
c) الذى = ما II 320 C—§ 539. — The sentence is an anacoluthon — Der Satz ist ein Anakoluth. Introd. § 19. d) II § 48 g—§ 415, 7.
e) Introd. § 19. f) See page 45 note a. g) ف + أن of apodosis, cf. II 345 B and Fleischer KS. I 498. h) See p. 45 n. g.
i) II 317 B—§ 537, 1. j) In classical Arabic = يسبق الى وَهْمِ أوّلِ قارئٍ يقرأه. Introd. § 19. k) unnecessary — überflüssig, II 264 D—§ 494. l) Subject: عَقْل l. 9. m) II 61 D—§ 394.

אלנֻּסהור פלדלך ראית אנה ינבני אן אקדם קבל אלתאליף אלדי
דכרת מקאלה והי הדה אבין פיהא[a] עדד אלמצוות וכיף ינבני
אן תעד ואסתדל עלי דלך בנצוץ אלתורה ובאקאויל אלחכמים פי
תפסירהא[b] ואקדם אצולא ינבני אן יעתמד עליהא[a] פי עדד
אלמצוות פאלא צח עדדהא מן הדה אלמקאלה באלדליל אלואצח
אלדי לא אשכאל פיה תבין[c] למן קראהא כטא כל מן עד כלאף
מא עדדנאה נחן ולים בי אנא[d] חאנה ללרד עלי שכי מעיו ולא
תבייני[e] כטאה[f] אד אלפאידה ואלגאיה אלמקצודה בהדה אלמקאלה
תחצל[g] לטאלבהא בגיר דלך ודלך אני[h] אבין אלמצוות כלהא
ועדדהא מצוה מצוה[i] ואסתדל עלי כל מא פיה אשכאל או מא
יוהם מן[j] לא אסתטאע לה פי פקה אלשריעה פאזיל[k] והמה ואבין
מא אשכל ולים גרצי פי הדה אלמקאלה אלתפקה[l] פי מצוה מן[m]
אלמצוות בל עדדהא פקט ואן שרחת מנהא שיא ענד דכרהא

---

a) II 317 B—§ 537, 1. *b*) Object : התורה l. 3. *c*) II 9 D—§ 371.
d) II § 130—§ 495. *e*) = لتبيين. *f*) خطئه. Introd. § 2.
g) Introd. § 18. *h*) = أن. Introd. § 12. *i*) See p. 40
u. *a*. *j*) من is object; ما subject. *k*) II 31 A—
§ 380, 4. *l*) II 102 B—p. 249 Mitte. *m*) II 136 B—§ 415, 6
Anm. b.

פאנמא[a] אשרחהא עלי גהה שרח אלאסם חתי יעלם הל[b]
אלאמר אן אלנהי אי שי הו והל אלאסם עלי אי שי יקע פאל
חצל עלם עדדהא | באלדליל מן הדה אלמקאלה חינד אדכרהא
דכרא מטלקא פי צדר דלך אלתאליף אלנאמע כמא דכרת

---

a) ف unnecessary — überflüssig. *b*) introduces interrogative sentence — leitet Fragesatz ein.

C. FROM THE DALÂLAT AL-ḤÂIRÎN.

1. FROM THE INTRODUCTION.

וצֵיֵּה הדה אלמקאלה' אוֹא אֹרדתֹ אן תחצל עלי גמלַה מא
תצַמּנתֹה חתי לא ינאדרך מנהא שי[a] פרַדֵّתֹ[b] פצולהא בעצַהא עלי
בעץ ולא יכון גרצֻך מן אלפצל פַּהֹם גמלה מענאה פקט אלא
וחצַיל[c] כלַ לפטַה נאת[d] פיה פי מערץ אלקול ואֵן לם תכֻן מן
גרץ אלפצל לאֵן הדה אלמקאלה מא וקע אלכלאמ פיהא[e] כיף
אתפק אלא בתחריֵ כתיר וצַבטֵ זאיד ותחפֵّטֵ מן אלאֵכלאל
בחَבֻייז מֻשֵّכַלֵ ומא מַן שי[f] קיל פיהא פי גיר מוצַעה אלא לתביין
אמרֵ מא[g] פי מוצעה ולא תחבעֹהא באֵוֹהאמך פתאֵדַיני[h] ולא[i]
תנפע נפסך בל ינבגי לך אן תתעלם כלَ מא ינבגי תעلֻמה ואֵנטֹ

---

a) شيء. *b*) II 346 C—§ 549, 3. *c*) II 339 B—§ 556 Anm. a.
d) جاءتْ. — II 317 B—§ 537, 1. — كلّ لفظة is indefinite annexation — ist indeterminiert, II 226 A—p. 312 unten. *e*) Introd. § 19.
f) ما من شيء "nothing" — „nichts" II 135 D—§ 415 Anm. b. *g*) See p. 50 n. *k*. *h*) II 31 A—§ 380, 4. *i*) و = "whilst" — „während".

פיהא דאימּא פהי תֻבין לך מַעְטַם מְשַבַלאת[a] אלשריעה אלתי
תֻשַבַל עלי כֹּל עאקלٍ ואֲנא אֻחַלַף באללה תעאלי לכלّ[b] מַן קראֲ
מקאלתי הדה אן לא ישרחַ מנהא ולו[c] כלמהً ואחדהً ולא יבּין
לגירה מנהא אלّא מא הו בּיּן משרוחٌ פי כלאם מַן תקדّמני מן
עֻלַמא שריעתנא אלמשאהר אֻמّא מא יפהם מנהא[d] ממّא לם
יקֻלّה גירי מן מַשאהרנא פלא יבּיּנה לגירה ולא יתהאפּח ללרדّ
לאנّה קד[e] יכון מא[f] פַהַמַה מן[d] כלאמי כלאף מא אֻרדתֻה פיצֻרّני[g]
גואא[h] לאֶראדתי נַפּעַה פיכון מְשַלֵם רָעָה תַחַת טוֹבָה[i] בל
יתאֻמّלהא[d] כֻּל מַן סקטתֻ אלי ידה פאֶן שפּתֻ[j] לה גלֻלא ולו[c] פי
אמרٍ מא[k] מן גמלה מא ישכל פישכר[l] אללה ויקנע במא פַהַמַ

---

a) I, 198 D, II 268 D—§ 301, 9, p. 346. *b*) ل = acc. Introd. § 14. *c*) "even", also before nouns — „sogar", auch vor einem Nomen. Introd. § 13. *d*) ها: object مقالتى l. 3. — ما...من II 137 D—p. 260. *e*) قد "sometimes, perhaps" I 286 C — „gelegentlich, vielleicht" p. 184. *f*) ما is subject: "for that which he understands of my words may perhaps be". — ما ist Subjekt: „denn das, was er von meinen Worten versteht, mag vielleicht sein". *g*) See page 49 note *h*. *h*) جزاء. II § 44 d—§ 409, 4. *i*) Cf. Ps. 38, 21. *j*) All Mss. שפאת (Cf. Munk's Translation p. 23, n. 2). See Notes. *k*) II 276 B — Cf. Nöldeke, Zur Grammatik p. 60 unten. *l*) II 346 C—§ 549, 3.

וּאָן לם יגד פיהא שיא ינפעה[a] בוגהֶ פיחסבהא[b] כאנהא מא[c]
אֻלפתْ וּאָنْ טהר לה פיהא פסאדٌ מא[d] בחסב טُנונה פיתאוּלה[b]
וּיַדין לְכַף זָכות ולו באֻבْעד תאוּיל[e] כמא פُרץ עלינא פי חק
נמהורנא פכיף פי חק עֻלמאינא וחמלהַ שריעתנא אלמנתהדין
פי אֻפאדתנא אלחק חסْבَ אֻדראכהם ואֻנא[f] אעלם אן כל מבתדֶ[g]
מן אלנאס לים ענדה[a] שי[h] מן אלנטר פאֻנה[i] סיסתנפע בבעץ
פצול הדה אלמקאלה פאֻמא אלכאמל מן אלנאס אלמתשרע
אלמתחיר פיסתנפע בנמיע פצולהא ומא אשד[j] אנתבאטה בהא
ומא אֻלדהא[j] עלי סמעה ואמא אלמכתלטון אלדין קד אתסכתْ
אֻדמנתהם באלארא[k] אלגיר צחיחה[l] ובאלטُרק אלממוהה ויטנון
דלך עלומא צחיחה ויזעמון אנהם אהל נטر ולא[m] עֻלם להם אצלא
בשי יסמו[a] עֻלמא באלתחקיק פאֻנהם[i] סינפרון מן פצולֶ כתירה
מנהא ומא אֻעטמהא[j] עליהם לכונהם לא ידרכון[n] להא מעני

---

a) II 317 B—§ 537, 1. *b*) See page 50 note *l*. *c*) "not" — „nicht". *d*) See page 50 note *k*. *e*) II 227 A—§ 458. *f*) Introd. § 3. *g*) = مبتدئ. Introd. § 2. *h*) شيء. *i*) Cf. p. 46 note *g*. *j*) I 98 C—§ 189. *k*) بالاراء. *l*) incorrectly = غير الصحيحة. Introd. § 16. *m*) و is واو الحال "whilst" — „während" II § 183—§ 548. *n*) Introd. § 20 b.

ולאן[a] יבין מנהא אינא תויה אלבהרג אלדי באידיהם אלדי הו
דכירתהם ומאלהם אלמעדּ לשדאידהם, ואללה תעאלי יעלם[b] אני
לם אזל אסתהיב[c] כתירא[d] גדא וצעב אלאשיא אלתי אריד וצעהא
פי הדה אלמקאלה לאנהא אמור מסתורה לם יוצע פיהא[e] קט
כתאב פי אלמלה פי הדה אזמאן אלגלות[f] אלתי ענדנא מא
אללף פיהא[g] פכיף אבתרע אנא בדעה ואצע פיהא לכני אעתמדת
עלי מקדמתין אלואחדה קולהם פי נטיר הדא אלמעני עת לעשות לי"י
וכו' ואלתאניה קולהם וכל־מעשיך יהיו לשם שמים פעלי האתין
אלמקדמתין אעתמדת פימא וצעת פי בעץ פצול הדה אלמקאלה
ובאלגמלה פאני[h] אלרגל אלדי אדא אנחצר בה אלאמר וצאק בה
אלמגאל ולא אגד[i] חילה פי אפאדה חק תברהן[e] אלא באן יואפק

---

a) Continuing infin. كونهم — nimmt Infin. كونهم wieder auf. Introd. § 17. *b*) Introd. § 18. *c*) = مستهيبا II 102 C—§ 407. *d*) I 288 D—§ 362. *e*) See page 51 note *a*. *f*) = أزمان الدلالة هذه. See p. 28 note *b*. *g*) "of which that which was written in the course of them is with us" = whose writings we still possess — „von denen das, was während derselben geschrieben wurde, bei uns ist" = deren Schriften wir noch besitzen. *h*) وبالجملة ف. Introd. § 10 b. *i*) lose construction instead of يجد — nachlässige Konstruktion statt يجد.

דלך פאצלא ואחדא ולא יואפק עשרה אלאף נאהלי[a] פאנני[b] אותר קולה לנפסה[c] ולא אבאלי בדם דלך אלכלק אלכתיר ואדעי תכליש דלך אלפאצל אלואחד ממא תנשב פיה ואדל חירה חתי יכמל ויסתריח

2. ON THE RISE OF KALÂM IN JUDAISM.

אעלם אן אלעלום אלכתירה אלתי כאנת פי מלתנא פי תחקיק הדה אלאמור תלפת בטול אלאזמאן ובאסתילא[d] אלמלל אלנאהליה עלינא ובכון תלך אלאמור לם תכן[e] מבאחה ללנאס כלהם כמא בינא[f] ולא כאן[g] אלשי אלמבאח ללנאס כלהם אלא נצוש אלכתב פקט וקד עלמת אן ולו[h] אלפקה אלמרוי מא כאן מדונא פי אלקדים ללאמר[i] אלמסתפאץ פי אלמלה דברים שאמרתי לך על־פה אי אתה רשאי לאמרם בכתב וכאן דלך הו[j] נאיה אלחכמה פי אלשריעה לאנה הרב[k] ממא וקע פיה אכיראא אעני

---

a) II 238 D—§ 468. Munk's text incorrectly נאהלא. *b*) See p. 46, note *g*. *c*) "in itself" — „für sich allein". *d*) وبالاستقلال. *e*) Introd. § 20 b. *f*) See Dalâlat I, 34, Munk's edition I 40[b] ff. *g*) II 2 C—§ 367, 5 Anm. *h*) See p. 50 n. *c*. *i*) ل = "because of" — „infolge" II 150 D—§ 420, 3. *j*) II 265 A—§ 495. *k*) Subject is الفقه l. 10.

כַּתְרָה אלארא[a] ותשעֻבַ אלמדאהב ואֶשכאלאתֶ תקע[b] פי עבארה
אלמדּן וסַהְוָא יצחבה[b] וחדותַ אלאנקסאם בין אלנאס ויצירון[c]
פַרַקָא ואלתחיֻרַ פי אלאַעְמאל בל אֻבֵילַ[d] אלאמרُ פי דלך כלַה
לבֵית־דִין הַגָדול כמא בינָא פי תואליפנא אלפַקְהִיה[e] וכמא ידֻל
עליהِ נעֻ אלתורה פאדא כאן אלפַקְהُ וקעַתַ אלמשאחהُ עלי
כַלִידה[f] פי דיואנٍ מבדולٍ ללנאס כלַהם לַמא יוֻול פי דלך מן[g]
אלפסאד פנאהיך אן[h] ידֻן שי[i] מן הדה סְתֵרי תורה ויבדַל ללנאס
בל כאנת מנקולהً מן אַחאדٍ כואעֻ[j] לאַחאדٍ כואעֻ כמא בינתُ לך[k]
מן קולהם אֵין מוסְרים סְתֵרי תורה אֶלָא לְיועֵץ חֲכַם חֲרָשִים וכו׳
והדא הו אלסבב אלמוגַב לאנקטאע[l] הדה אלאצול אלעטימה מן
אלמלה ולא תגד מנהא אלא תנביהאתֶ יסירהً ואֶשאראתֶ גאת[m]
פי אלתַלְמוד ואלמְדָרשות והי חֻבאתُ לִבֵ קלילהً עליהא[b] קשור

---

a) الآراء. *b*) II 317 B—§ 537, 1. *c*) "so that they become". The correct form would be ويصيروا. II § 15 e. — „sodass sie werden". Die korrekte Form wäre ويصيروا — § 380, 5. *d*) Text וכל. See Notes. *e*) See Maimonides' Introductions to his Mishne Thora and to his Mishnah Commentary. *f*) Anacoluthon. Introd. § 19. *g*) II 137 D—p. 260. *h*) = أن عن II 193 B. *i*) شيء. *j*) gen. — I 214 C—§ 302, 16 d. *k*) See page 53 note *f*. *l*) II 68 C—§ 396. *m*) جاءت — II 317 B—§ 537, 1.

כתירה חתי אשתגל אלנאס בתלך אלקשור ותנוא אן ליס מן
דונהא לב בוגה אמא הדא אלנזר אליסיר אלדי תגרה מן אלכלאם
פי מעני אלתוחיד ומא יתעלק בהדא אלמעני לבעץ[a] אלנאונים
וענד אלקראיין פהי אמור אכדוהא עז אלמתכלמין מן[b] אלאסלאם
והי נזרה גדא באלאצאפה אלי מא אלפתה אלאסלאם[c] פי דלך
ואתפק איצא אן אול[d] אבתדא[e] אלאסלאם בהדה אלטריקה
כאנת[f] פרקה מא[g] והם אלמעתזלה פאכדוא עלהם אצחאבנא
מא אכדוא[h] וסלכוא פי טריקהם ובעד דלך במדה[i] חדתת פי
אלאסלאם פרקה אכרי והם אלאשעריה וחדתת להם ארא[j] אכרי
לא תגד ענד אצחאבנא מן תלך אלארא[k] שיא לא לאנהם
אכתארוא אלראי אלאול עלי אלראי אלתאני בל למא אתפק אן
אכדוא אלראי אלאול וקבלוה ותנוה אמרא ברהאניא אמא
אלאנדלסיון מן אהל מלתנא כלהם[l] יתמסכון[m] באלקאויל

---

a) II 149 C—§ 420, 2. *b*) = متكلمي الاسلام. Introd. § 15.
c) Abstractum pro Concreto: "the Muslims". — II 291 B—§ 510.
d) "at the beginning" — „am Anfang, da" II § 44 a—§ 409, 1.
e) ابتداء. *f*) II 99 D—§ 406 gegen Ende. *g*) See page 50 note *k*. *h*) II 267 D. *i*) II 163 A—§ 423 Anm. c. *j*) آراء.
k) من تلك الآراء = منها. Introd. § 22. *l*) ف missing. Introd. § 10 a. *m*) Introd. § 18.

אלפלאספה וימלון לאראיהם מא[a] לא תנאקץ קאעדה שריעה ולא תגדהם בונה יסלכון[b] פי שי מן מסאלך אלמתכלמין פלדלך ידהבון פי אשיא[c] כתירה נחו מדהבנא פי הדה אלמקאלה פי תלך אלאמור אלנזרה אלמוגודה למתאכריהם[d], ואעלם אן כל מא קאלתה אלאסלאם[e] פי תלך אלמעאני אלמעתולה מנהם ואלאשערייה הי[f] כלהא ארא[g] מבניה עלי מקדמאת תלך אלמקדמאת[h] מאכודה מן כתב אליונאניין ואלסריאניין אלדין ראמוא מכאלפה ארא אלפלאספה ודחץ אקאוילהם וכאן סבב דלך אנה[i] למא עמת אלמלה אלנצראניה לתלך אלמלל ודעוי אלנצארי מא[j] קד עלם וכאנת ארא אלפלאספה שאיעה פי תלך אלמלל ומנהם[k] נשאת אלפלספה ונשאת מלוך יחמון[l] אלדין ראו[m] עלמא תלך אלאעצאר מן אליונאן ואלסריאן אן הדה[n]

---

a) "as far as" — „sofern". *b*) II 50 D — vgl. p. 219. *c*) أشياء gen. I 211 D—§ 302, 14 b. *d*) See page 55 note *a*. *e*) See page 55 note *c*. *f*) ف missing contrary to II 345 B — ف fehlt, im Widerspruch mit § 549, 1; Introd. § 10 a. *g*) See page 55 note *j*. *h*) تلك المقدّمات = ج. Introd. § 22. *i*) I § 367 g—p. 184. *j*) relative: "something that" — „etwas, das". *k*) referring to الملل — bezieht sich auf الملل. *l*) II 317 B—§ 537, 1. *m*) رأوا apodosis of لمّا l. 9 — Nachsatz zu لمّا Z. 9. *n*) II 298 B—§ 517, 5.

דעאוי תנאקצהא[a] אלארא אלפלספיה מנאקצה עטימה בינה[b]
פנשא פיהם הדא עלם אלכלאם[c] ואבתדוא ליתבתוא מקדמאת
נאפעה להם פי אעתקאדהם וירדוא עלי תלך אלארא אלתי תהד
קואעד שריעתהם פלמא נאת מלה אלאסלאם ונקלת אליהם[d] כתב
אלפלאספה נקלת אליהם איצא תלך אלרדוד אלתי אלפת עלי
כתב אלפלאספה פוגדוא כלאם יחיי אלנחוי ואבן עדי וגירהמא
פי הדה אלמעאני פתמסכוא בה ופרוא במטלבי עטים בחסב
ראיהם ואכתארוא איצא מן ארא אלפלאספה אלמתקדמין כל מא
ראה אלמכתאר אנה נאפע לה ואן כאן אלפלאספה אלמתאכרון
קד ברהנוא[e] בטלאנה כאלנוא ואלכלא[f] וראוא אן הדה[g] אמור
משתרכה ומקדמאת יצטר אליהא[a] כל צאחבי שריעה תם אסתע
אלכלאם ואנחטוא אלי טרק אכרי עניבה מא[h] אלם בהא קט
אלמתכלמון מן[i] יונאן וגירהם לאן אולאיך כאנוא עלי קרב מן
אלפלאספה תם איצא נאת פי אלאסלאם אקאויל שרעיה כציצה
בהם אחתאנוא צרורה אן ינצרוהא ווקע בינהם אכתלאף פי דלך

---

a) See page 56 note *l*. *b*) II 56 A—§ 391, 2. *c*) = علم الكلام هذا. See p. 28 note *b*. *d*) اليهم = الى ملّة الاسلام. Constructio ad sensum. *e*) كان ... قد برهنوا plusquamperf. *f*) كالجزء والخلاء. *g*) See page 56 note *n*. *h*) "not" — „nicht". *i*) = متكلموا يونان. Introd. § 15.

פאחבתה כל פרקה מנהם מקדמאתֵ נאפעהּ להא פי נצרה ראיהא
ולא שך אן תם אשיא[a] תעמנא[b] תלאתהנא אעני אליהוד
ואלנצארי ואלאסלאם והי אלקול בחדת אלעאלם אלדי בצחתה
תצח אלמעניאת וגירהא[c] אמא סאיר אלאשיא אלתי תכלפת
האתאן אלמלתאן אלכוץ[d] פיהא ככוץ אולאיך פי מעני אלתאלות
וכוץ בעץ פרק האולא פי אלכלאם חתי אחתאגוא אלי אתבאת
מקדמאת יתבתון בתלך אלמקדמאת[e] אלתי אכתארוהא אלאשיא[f]
אלתי כאצוא פיהא ואלאשיא[g] אלכציצה בכל מלה מנהמא מא
אתצע פיהא פלא חאגה בנא נחן[h] אליהא בוגה ובאלגמלה אן כל
אלמתכלמין אלאולי[i] מן אליונאניין אלמתנצרין ומן אלאסלאם
פאנהם[j] לא יתבעון אלטאהר מן אמר אלוגוד אולא[k] פי
מקדמאתהם בל יתאמלון כיף ינבני אן יכון אלוגוד חתי יכון

---

a) أشياء. — Introd. § 8. b) II 317—§ 537, 1. c) وغيرها incorrectly for وغيره, referring to القول — وغيرها ungenau statt وغيره, das sich auf القول bezieht. d) ف missing after أمّا. Introd. § 10 a. e) بتلك المقدّمات = بها. Introd. § 22. Here repeated on account of relative clause التى اختاروها. — Hier wiederholt wegen des nachfolgenden Relativsatzes التى اختاروها. f) الاشياء g) = وأمّا الاشياء. h) II § 130—§ 495. i) I 240 A— § 326 Anm. j) Anacoluthon. Introd. § 19. k) = أوّل I 260 D. — Introd. § 1 c.

מנה דלילٌ עלי צחّה הדא אלראי או לא ינאקצה פאדא צחّ דלך
אלתכيّل פרצוא אן אלוגוד הו עלי צורהַ כדא ואכדוא אן יחתגّוא
עלי אثבאת תלך אלדעאוי אלתי תُؤכّدُ מנהא אלמקدّמאتُ אלתי
יצחّח בהא אלמדהב או לא ינתקץ[a] הכדא פעל אלעקלא אלדין
דבّרוא הדא אלתדביר אوّלא[b] ווצעוה פי כתבٍ ואדّעוא אן מגّרد
אלנטר[c] דעאהם אלי דלך מן גיר מראעאةַ מדהבٍ ולא[d] ראيٍ
מתקدّمٍ אמّא אלמתأخّרון אלדין ינטרון פי תלך אלכתב פלא
יעלמון שيًא מן הדא חתّי אنّהם[e] יגדון פי תלך אלכתב אלקדימה
אסתדלאלאتٍ[f] עטימةً וסעيًא שדידًא פי אثבאتַ אמרٍ מא[g] או
אبטאל אמר מא פיטנّון אן דלך אלאמר לא חאגةَ בונה
לאثבאתה[h] ולא לאبטאלה! פי מא יُחתאג אליה מן[i] קואעד
אלשריעה ואן אלמתקدّמין אנّמא פעלוא דלך עלי גהةַ תשויש
ארא[j] אלפלאספה לא גיرَ ותשכיכַהם פי מא טנّוה ברהאנًא
והאوّלא אלקאילון הדא אלקול לם ישערוא[k] ולם ידרוא אנّה[l] לים

---

a) VIII passive of I. Introd. § 5 a. *b*) See page 58 note *k*.
c) "mere speculation" — „einzig und allein Speculation". Cf. II 201 B—p. 314, zweiter Absatz. *d*) II 303 A—§ 525. *e*) Introd. § 7.
f) I 197 D—§ 301, 6. *g*) II 276 B — cf. Nöldeke, Zur Grammatik p. 60 unten. *h*) Anacoluthon. Introd. § 19. *i*) ما...من II 137 D—p. 260. *j*) آرا. *k*) Introd. § 18. *l*) = أن. Introd. § 12.

אלאמרْ כמא מנוّאִ בל אנמא תעב אלמתקדّמון פי אִתْבאתַ מאִ
יُראם אתْבאתُה ופי אِבטאِל מא יראם אבטאלُה מן אגל מא יוُול
מנה מן[a] אלפסאד פי אלרأْي אלדי יُראד תצחיحُה ולו[b] בעד מאيَّהَ
מקدّמةٍ פחסמוא أُولאئِك אلأقدמון מן אלמתכلّמין אלדא[c] מן
אצלה וגמלةً אקול לך אן אלאמר כמא יקולה תאמסטיום קאל
ليס אלוגוד תאבעًא לללאَרא בל אלאَרא אלצחיحةَ תאבעةٌ ללוגוד׳
פלمّא נטرتْ פי כתב האوُלא אלמתכلّמין חَسْبَ מא תיسّר לי כמא
נטرת פי כתב אלפלאספה איצًא חَسْبَ מאקתי וגدتْ טריק
אלמתכلّמין כلّהם טריקًא ואחدًא באלנוע ואِי אכתלפת أَצנאפُה
ודלך אنّ קאעדةَ אלכلّ אنّ לא אעתבארَ במא עליה אלוגودُ
לאנّהא[d] עאדةٌ יגوז פי אלעקל כלאפُהא[e] והם איצًא פי מואצעَ
כתיرةٍ יתבעون[f] אלכיאَל ויسّמונה עקלًא פאדًא קدّמוא תלך
אלמקدّמאת אלתי סנסמַעך אِיّאהא בחّוא אלחُכْمَ בבראהינהם
אنّ אלעאלَם מُحدَثٌ פאדًא תבת אنّ אלעאלَם מחדתٌ תבת בלא
שكّ אنّ לה צאנעًא أَחدתهg תمّ יסתدلّון עלי אنّ דלך אלצאנעَ

---

a) See page 59 note *i*. *b*) See p. 50 note *c*. *c*) الدّاء.

d) incorrectly for لأنّه referring to الوجود, (perhaps influenced by قاعدة) — ungenau statt لأنّه, rückbezüglich auf الوجود (viell. durch قاعدة bewirkt).

e) II 320 A—§ 538. *f*) See page 59 note *k*. *g*) II 317 B—§ 537, 1.

ואחדٌ ثمّ يُتبعون بكونه ואחדًא אנّה ليس بنسم[a] הדא טריק כلّ
مثكلّمٍ من אלאסלאם פי שי من הדא אלנרץ וכדלך אלמחאכון
להם[b] من מלתנא אלדין סלכוא טרקהם אמّא ונוה אסתדלאלאתהם
ومقدّمאתהם פי אثבאת חדת אלעאלם או פי אבטאל אזליّתה
פתכתלף לכן אלאמר אלעאמّ להם כלّהם אثבאת חדת אלעאלם
אוّלא[c] ובחדותה יצח אן אלאלאה[d] מונוד פלמّא תאمّלת הדה
אלטריקה נפרת נפסי מנהא נפורא עטימא[e] גדאّ וחקّ להא אן
תנפר לאן כל מא יועם אנّה ברהאן עלי חדת אלעאלם תלחקה
אלשכוך ולים דלך ברהאנא[f] קטעיّא אלّא ענד מן לא יעלם
אלפרק בין ברהאן وبין אלגדל وبין אלמגאלטה אמّא ענד מן יעלם
הדה אלצנאיע פאלאמר בין ואצח אן תלך אלאדلّה כלّהא פיהא[g]
שכוך ואסתעמלת פיהא מקدّמאת לם תתברהן[h] ונאיה קדרה
אלמחקק ענדי מן אלמתשرّעין אן יבטל אدلّה אלפלאספה עלי
אלקדם ומא אגلّ הדא[i] אדא קרר עליה וקד עלם כל נאטר דכי
מחקّק לא יגאלט[k] נפסה אן הדה אלמסאלה אעני קדם אלעאלם

---

a) II § 56 a—§ 423, 2 a. *b*) II 68 C—§ 396. *c*) See p. 58 note *k*. *d*) See p. 62 note *d*. *e*) II 56 A—§ 391, 2. *f*) II 102 B—p. 249. *g*) Anacoluthon. Introd. § 19. *h*) See page 60 note *g*. *i*) I 98 C—§ 189.

או חדותה לא יוצל אליהא[a] בברהאן קטעי ואנהא מוקף עקל וסנתכלם פי דלך כתורא ויכפיך מן הדה אלמסאלה אן פלאספה אלאעצאר מכתלפון פיהא מנד תלתה אלאפ סנה אלי זמאננא הדא פי מא ונד מן[b] תואליפהם ואכבארהם פאדא כאן אלאמר פי הדה אלמסאלה הכדא פכיף[c] נתכדהא מקדמה נבני ונוד אלאלאה[d] עליהא[e] פיכון אדא ונוד אלאלאה משכוכא פיה אן כאן אלעאלם מחדתא פתם[f] אלאה ואן כאן הו קדימא פלא[f] אלאה אמא הכדא או נדעי אלברהאן עלי חדת אלעאלם ונצארב עלי דלך באלסיף חתי נדעי אנא[g] עלמנא אללה באלברהאן והדא כלה בעד ען אלחק בל אלונה אלצחיח עגדי והו אלטריק אלברהאני אלדי לא ריב פיה[h] אן יתבת ונוד אלאלאה ותחדאניתה ונפי אלגסמאניה בטרק אלפלאספה אלתי תלך אלטרק[i] מבניה עלי הדם אלעאלם

---

a) See page 61 note *g*. *b*) ما...من See page 59 note *i*. *c*) ف, cf. II 346 D—§ 549, 4. *d*) الإلاه = الله frequently found in Maim. In classical Arabic it is only found in poetry — الإلاه = الله häufig bei Maim. Im Altarabischen findet es sich blos in Poesie. — Cf. Nöldeke, Zur Grammatik p. 16. *e*) II 317 B—§ 537, 1. *f*) ف II 345 B—§ 549, 1. *g*) = أن. Introd. § 12. *h*) وهو...فيه in paranthesis. *i*) تلك الطرق = ج. Introd. § 22.

לים לאנّ[a] אעתקד קדם אלעאלם או אסלّם להם דלך בל לאן בתלך אלטריק יצחّ אלברהאן ויחצל אליקין אלתאمّ בהדה אלתלאתה אשיא[b] אעני בונוד אלאלאה وباנّה واحد واנّه ניר גסם מן ניר אלתפאת אלי בהّ אלחكم פי אלעאלם הל הו קדים או מחדת פאדא צחّת לנא הדה אלתלאתה מתאלב[b] אלגלילה אלעטימה באלברהאן אלחקיקי רגעּנא בעד דלך לחדת אלעאלם וקלנא פיה כلّ מא ימכן אלאחתגאג בה

3. ON THE PROBLEM OF THEODICEE.

כתירא מא[c] יסבק לכיאל אלגמהור אן אלשרור פי אלעאלם אכתר מן אלכיראת חתי אן[d] פי כתיר מן כטב גמיע אלמלל ופי אשעארהם יצמנון הדא אלגרץ ויקולון אן אלעגב אן יוגד פי אלזמאן כיר אמא שרורה פכתירה ודאימה ולים הדא אלגלט ענד אלגמהור פקט אלא וענד[e] מן יועם אנה קד עלם שיא ללראוי כתאב משהור וסמה[f] באלאלאהיאת צמנה מן הדיאנאתה וגהאלאתה עטאים ומן גמלתהא גרץ ארתכבה[f] והו אן אלשר

---

a) = لأن. Introd. § 12. b) أشياء gen. — II الث' اشياء 244 B—p. 326 unten. c) I 288 D—§ 362. — Cf. II 276 B; Nöldeke, Zur Grammatik p. 60 unten. d) Introd. § 7. e) See p. 49 note c. f) II 317 B—537, 1.

פי אלוגוד אכתר מן אלכיר ואנך אדא קאיסת בין ראחה אלאנסאן ולדאתה פי מדה ראחתה מע מא יציבה מן אלאלאם ואלאוגאע אלצעבה ואלעאהאת ואלומאנאת ואלאנכאד ואלאחזאן ואלנכבאת פחגד[a] אן וגודה יעני אלאנסאן[b] נקמה ושר עטים טלב בה[c] ואכד אן יצחח הדא אלראי באסתקרא[d] הדה אלבלאיא ליקאום כל מא יזעם אהל אלחק מן אפצאל אלאלאה[e] וגודה אלביז וכונה[f] תעאלי אלכיר אלמחץ וכלי[g] מא יצדר ענה כיר מחצא בלא שך וסבב הדא אלגלט כלה כון הדא אלגאהל ואסתאלה מן אלגמהור לא יעתבר[h] אלוגוד אלא בשכץ אנסאן לא גיר ויתכיל כל גאהל אן אלוגוד כלה מן אגל שכצה וכאן ליס חס[i] וגוד אלא הו פקט פאן גאה[j] אלאמר בכלאת מא יריד קטע קטעא אן אלוגוד כלה שר פלא אעתבר אלאנסאן אלוגוד ותצורה ועלם נזארה חטה מנה לתבין[k] לה אלחק ואתצח לאן הדא אלהדיאן אלטויל אלדי יהדיה אלנאס פי כתרה שרור אלעאלם ליס[l] יקולון אן דלך פי חק אלמלאיכה

---

a) ف unneccessary — überflüssig. *b*) "of man" — „des Menschen". *c*) See page 63 note *f*. *d*) باستقراء. *e*) See p. 62 note *d*. *f*) gen. dependent on من. *g*) = وكون كل. *h*) كون ... لا يعتبر. Introd. 20 b. *i*) Introd. § 8. *j*) جاء. *k*) II § 190—§ 552. *l*) = لا, II 302 D—§ 524.

ולא פי חקّ אלאֹפלאך ואלכואכב ולא פי חקّ אלאֹסטחסאת ומא
תרכّב מנהא מן[a] מעֹדן או נבאתٍ ולא פי חקّ אנואע אלחיואן איצא
ואנّמא תמرّ פכרתהם כלּהא לבעֹץ אשכאֹל נוע אלאנסאן ויעֹנבון
מַן הדא אלדי אֹכל אלמאֹכל אלרדיّה חתّי תגדّם כיף נולתْ בה
הדה אלאֹדיّה אלעטימה וכיף וُגד הדא אלשرّ וכذלך יעֹנבון ממّן
אֹכתר אלנכאח חתّי אצאבה אלעמא פהֹעֹטם עגדהם בליّה הדא
באלעמא ומא נחי נחו הדא ואלאעתבارُ אלחקיקيّ הו אן כلّ
אשכאֹל נוע אלאנסאן אלמוגודין פנאהיך מא סַואה מן אנואע
אלחיואן הו[b] שי לא קَדَر له בונהٍ באלאֹצאפה ללוגود כلّه
אלמסתمرّ כמא בيّن וקאל[c] אָדָם לַהֶבֶל דָּמָה וגו' אֱנוֹשׁ רָמָה
וּבֶן־אָדָם תּוֹלֵעָה[d] אַף שִׁכְנֵי בָתֵּי־חֹמֶר[e] וגו' הֵן גּוֹיִם כְּמַר מִדְלִי[f]
וגו' וכلّ מא גא פי נצוץ כُתב אלאֹנْביא מן הדא אלגרض אלגليل
אלעטים אלפאידة[g] פי[h] מערפة אלאנסאן קَדَرَه ולא[i] ינלט ויטّلع
אלוגودَ מן אגل שכצה פקט בَל אלוגودُ מן אגل משيّته[j] באريّה ענדנא[k]

---

a) II § 48 g—§ 415, 7. *b*) هو referring to نوع. Constructio ad sensum. *c*) Ps. 144, 4. *d*) Job 25, 6. *e*) ib. 4, 19. *f*) Isa. 40, 15. *g*) II 222 A—p. 311 oben. *h*) = ف ;ففى missing contrary to II 345 B—§ 549, 1. Introd. § 10 a. *i*) = ولَن لا. *j*) مشيئة. *k*) in our opinion — unseres Erachtens, II 179 C—p. 278 unten.

30

אלדי נוע אלאנסאן אקל מא פיה באלאצאפה אלי אלונוד אלאעלי
אעני אלאפלאך ואלכואכב אמא באלאצאפה ללמלאיכה פלא
נסבה באלחקיקה בינהא ובינהא ואנמא אלאנסאן אשרף מא תכון
ודלך פי עאלמנא אלאדני אעני אשרף מא תרכב מן אלאסתקסאת
ומע הדא איצא פאן[a] ונודה כיר עטים לה ואחסאן מן אללה במא
כצה בה וכמלה ומעטם אלשרור אלואקעה באשכאצה[b] הי מנהא
אעני מן אשכאץ אלאנסאן אלנאקצין ומן נקאיצנא נציח ונסתגית
ומן שרורֵ נפעלהא[c] באנפסנא באבתיארנא נתאלם ונגלב דלך
ללה תעאלי ען דלך כמא בין פי כתאבה וקאל[d] שִׁחֵת לוֹ לֹא
בָּנָיו מוּמָם וגו' ובין שלמה דלך וקאל[e] אִוֶּלֶת אָדָם תְּסַלֵּף דַּרְכּוֹ
וְעַל־ י״י יִזְעַף לִבּוֹ וביאן דלך אן כל שרֵ יצִיב אלאנסאן ירגע אלי
אחד תלתה אנואע, אלנוע אלאול מן אלשר מא יצִיב
אלאנסאן מן גהה טביעה אלכון ואלפסאד אעני מן חית הו דו
מאדה פאן מן אגל הדא תציב בעץ אלאשכאץ עאהאתֵ וזמאנאת
פי אצל אלגבלה או טאריה מן תגראתֵ[f] תקע[c] פי אלענאצר
כפסאד אלהוא או אלצואעק ואלכסוף וקד בינא אן אלחכמה

---

a) ف Introd. § 10 b. *b*) scil. اشخاص الإنسان. *c*) II 317 B—
§ 537, 1. *d*) Deut. 32, 5. *e*) Prov. 19, 3. *f*) I 197 D—
§ 301, 6.

אלאֲלאהיּה אונבתْ אן לא יכון כוּן אלא בפסאדٍ ולולא הדא
אלפסאד אלשכْצי לכאּ[a] אסתמר אלכון אלנועי פקד באן מחْץ
אלאֲפצאל[b] ואלאֲנעאם ואֲפאצה אלכיר ואלדי[c] יריד אן יכון דא
לחם ועטم ולא יתאخّר ולא ילחקה שי[d] מן לואחק אלמאדّה
אנמא יריד אלנמْע בין אלצדّין והו לא ישער[e] ודלך אן יריד אן
יכון מתאخّרא לא מתאخّרא לאנה לו כאן גיר קאבلٍ ללתאْתיר
לכאּ[a] תכון וכאן יכון[f] אלמוגוד منה שכצא לא אשכאק נועٍ
נעْם[g] אלקול מא קאלה גאלינוס פי תאלתה[h] אלמנאפע קאל לא
תטמעْ[i] נפסך פי אלבאטל אנה ימכן אן יתכון מן דם אלטّمْث
ואלמני חיואنٌ לא ימות[j] או לא יאْלם או דאمْ אלחרכה או בהيّ
כאלשמם והדא אלקול מן גאלינוס[k] הו תנبيهٌ עלי גו[l] מן קצّיה
כلّיה ואלקצّיה הי אنّ כلّ מא ימכן אן יתכון מן אنّ מאדةٍ כאנת

---

a) II 349 A—§ 552. *b*) "pure benevolence" — „reine Güte", cf. II 201 B (and references) —p. 314, zweiter Absatz (und Verweise). *c*) = ومن II 320 C—§ 539. *d*) شيء. *e*) Cf. II 332 A—§ 548, 3. *f*) would be — wäre. Introd. § 20 d. *g*) I 97 A—§ 188. *h*) scil. مقالة: in the third chapter. A very favorite construction in quotations — im dritten Kapitel. Eine sehr beliebte Konstruktion in Stellenangaben. *i*) II 36 C—§ 382, 2. *j*) II 317 B—§ 537, 1. *k*) = قول جالينوس. Introd. § 15. *l*) جزء.

פהו[a] יתכוּן עלי אֹכמל מא ימכן אן יתכוּן מן תלך אלמאדּה
אלנועיּה וילחק אשכאל אלנוע מן[b] אלנֻּקצאן בחסב נקצאן מאדּתה
דלך אלשכץ וגאיתה מא ימכן אן יתכון מן אלדם ואלמני ואכמלה
הו נוע אלאנסאן עלי מא עֻלם מן טביעתה אנה חי נאטק מאית
פלא בד מן הדא אלנוע מן אלשר אן יוגד ואנת[c] תגד מע הדא
אן אלשרור אלתי תלחק אלנאס מן הדא אלנוע קלילה גדא גדא
ולא תכון אלא פי אלנֻּדרה לאנך תגד מדנא להא אלאף סנה מא
גרקת ולא[d] אחתרקת וכדלך יולד אלאף מן אלנאס פי נאיה
אלסלאמה ולא יולד דו עאהה אלא שאדּא ואן כאבר אלמכאבר[e]
ולא יקול שאדּא פהו[a] קליל גדא ולא הו לא נו[f] מן מאיה ולא גו
מן אלף מן אלמולודין עלי חאלה אלסלאמה ואלנוע
אלתאני מן אלשרור הו מא יציב אלנאס מן בעצהם לבעץ
כתסלט בעצהם עלי בעץ והדה אלשרור אכתר מן שרור אלנוע
אלאול ואסבאב דלך כתירה ומעלומה והי איצא מנא לכן ליס

---

a) II 345 B—§ 549, 1; فهو = فقد. Introd. § 3. *b*) II 135 B—§ 415, 6. Anm. a. *c*) = وقد. See note *a*. *d*) II 2 C—§ 367, 5 Anm. *e*) II 267 A—p. 344. *f*) جزء. $\frac{1}{100}$; $\frac{1}{1000}$. — This way of indicating fractions is frequently found in Maim. Cf. a similar mode of expression I 264 A. — Diese Art, Bruchzahlen anzudeuten, findet sich häufig bei Maim. Vgl. eine ähnliche Ausdruckweise Caspari § 334.

ללמטלום פיהא חילהֿ ומע דלך פאנ[a] אי מדינהֿ מוגודהֿ פי
אלעאלם באסרה לא יוגד בין אשכאץ תלך אלמדינהֿ[b] הדא
אלנחו מן אלשר שאיעא אכתרא[c] בונה בל וגודה איצא קליל
כשכץ יגתאל שכצא פיקתלה או ילצה ליל[d] ואנמא יכון הדא
אלנחו מן אלשר יעם[e] כלקא כתירא פי אלחרוב אלעטימה והדא
איצא ליס באכתרי[f] פי גמיע אלארץ, ואלנוע אלתאלת
מן אלשרור הו מא יציב אלשכץ מנא מן פעלה בנפסה והדא הו
אלאכתר והדה אלשרור אכתר מן שרור אלנוע אלתאני בכתיר[g]
ומן שרור הדא אלנוע יציח אלנאס כלהם והדא הו אלדי לא תגד
מן לא ינניה עלי נפסה אלא קליל והדא הו אלדי ינבגי אן יולאם
אלמצאב עליה[h] באלחקיקה ויקאל לה כמא קיל[i] מיֵדכֶם הָיְתָה
זאת לָכֶם וקיל[j] מַשְׁחִית נַפְשׁו הוא יַעֲשֶׂנָּה ועז הדא אלנוע מן
אלשרור קאל שְׁלֹמֹה[k] אֱוֶלֶת אָדָם תְּסַלֵּף דַּרְכּו וגו' וקד בין איצא

---

a) ف Introd. § 10 b. *b*) أشخاصها = أشخاص تلك المدينة.
Introd. § 22. *c*) II § 44 c—§ 409, 3. *d*) II § 44 a—§ 409, 1.
e) يكون .. يعمّ. Introd. § 20 a. *f*) II 56 A—§ 423, 2 a. *g*) II
163 A—p. 276 Anm. c. *h*) = يُلام عليه المُصابُ. *i*) Maleachi 1, 9.
לכם is missing in the Biblical text. Cf. Introd. Part I. *j*) Prov. 6, 32.
k) ib. 19, 3.

פי הדא אלנוע מן אלשרור אנה פעל אלאנסאן בנפסה והו קולה[a]
לְבַד רְאֵה־זֶה מָצָאתִי אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם יָשָׁר וְהֵמָּה
בִּקְשׁוּ חִשְׁבֹנוֹת רַבִּים ותלך אלאפכאר הי אלתי גלבת עליהם
הדה אלשרור ען הדא אלנוע קול[b] [כִּי לֹא־יֵצֵא מֵעָפָר אָוֶן וּמֵאֲדָמָה
לֹא־יִצְמַח עָמָל הם בין פי אלאחר אן אלאנסאן הו אלדי יולד הדא
אלנחו מן אלשר פקאל[c] כִּי אָדָם לְעָמָל יוּלָד וגו׳ והדא אלנוע הו
תאבע ללרדאיל[d] כלה אעני ללשרה פי אלכל ואלשרב.
ואלנכאח ותנאול דלך באפראט כמיה או בפסאד תרתיב או
בפסאד כיפיה אלגדיה פיכון דלך סבבא לגמיע אלאמראץ
ואלאפאת אלנפסאניה[e] ואלנפסאניה אמא אמראץ אלנפס פבינה
ואמא אמראץ אלנפס מן סו[f] הדא אלתדביר פמן גהתין
אחדאהמא אלתגיר אללאחק ללנפס[d] צרורה[g] מן אגל תגיר אלנפס
מן חית[h] הי קוה נפסאניה כמא קד קיל אן אכלאק אלנפס
תאבעה למזאג[d] אלבדן ואלגהה אלתאניה הו בון אלנפס תאלף[i]
אלאמור אלגיר צרוריה[j] ותעתאדהא פתחצל להא מלכה אלאשתיאק

---

a) scil. قول שלמה. Eccles. 7, 29. *b*) Job 5, 6. *c*) ib. v. 7.
d) II 68 C—§ 396. *e*) I 164 D—§ 268. *f*) سوء. *g*) I 288 D—
§ 362. *h*) I 288 B—§ 361. *i*) Introd. § 20 b. *j*) Introd. § 16.

لَمَا ليس هو ضَرورَةً[a] لا في بقاء الشكل ولا في بقاء النوع
والذاء الشَّوك هو امرٌ لا نهايةَ له امّا الضَّرورياتُ[b] كلُّها
فمحصورةٌ متناهيةٌ امّا الطبائعُ فغيرُ متناهٍ اي تعلَّقْ شوقك
بأن تكون أَوانيك فضّةً فكونها ذهبًا اسهلُ واكثرُ هذا[c]
بالورًا ولعلَّ تحتَ ايشاء من الزُّمرُّد والياقوت كلَّ ما يُمكن
فلا يزال كلُّ ناهلٍ فاسدَ الفكرة في نكْدٍ وحُزْنٍ على كونه لا
يزال[d] ان يفعلَ ما فعلَه فلان من الطبائع[e] وفي الآخر
يعرّي بنفسه الأكْثار عثيمةَ كركوب البحر وكدْمةَ الملوك
وغايته في ذلك ان ينال تلك الطبائعَ الغيرَ ضروريّةِ[f] فاذا
أُصيبَ الماءُ في طرقه تلفَ[g] الذي سلكه شبَّه من قضاء[h]
الله وقدرته وأكلَ ان يدّعي الانسان ويتعذّب من قلّة الغنى فيه
لم يساعدْه على تحصيلِ ما يجد به كثيرًا كثيرةً[i] يسكر
به الذي دامًا وغيرَ ذي عادةٍ[j] مختلفاتِ الغنى والذهب والاحجار
حتّى يحرّكنه للغمّ بالاكثر من في الطاقة ليلحقَ بالغنى
الذي هو غايةُ الغنى انما هذا الذي الكسيم فقط الى هنا

---

a) II 102 B—p. 249. Munk's text ضَرورِي. *b*) Cf. II 268 D—p. 346. *c*) Introd. § 18. *d*) Introd. § 20 b. *e*) I 197 D—§ 301, 6. *f*) Introd. § 16. *g*) II 227 D—p. 351. *h*) قَضاء. *i*) خَمر fem. I 180 A—§ 289. *j*) II 274 B — vgl. p. 350 unten.

אנתהי גלט אלגמהור חתי עגזוא אלבארי פי הדא אלונוד אלדי
אונדה בהדה אלטביעה אלמוגבה להדה[a] אלשרור אלעטימה
בחסב כיאלהם לכון תלך אלטביעה לא תסאעד[b] כל די רדילה
עלי ניל רדילתה חתי יוצל נפסה אלסיה נאיה סולהא אלדי לא
נהאיה לה כמא בינא אמא אלפצלא אלעלמא פקד עלמוא חכמה
הדא אלונוד ופהמוהא כמא בין דוד וקאל[c] כל־ארחות י״י חסד
ואמת לנצרי בריתו ועדתיו יקול אן אולאיך אלדין חפטוא טביעה
אלונוד ומפרוצאתה[d] אלשריעה ועלמוא גאיתהמא תבין להם ונה
אלפצל ואלחקיקה פי אלכל ולדלך נעלוא גאיתהם מא קצד בהם
מן חית[e] הם אנסאן והו אלאדראך ומן אגל צרורה אלגסם יתטלבון
צרוריאתה לחם לאכל ובגד ללבש[f] מן גיר תמאול והדא אסהל
שי[g] וינאל באיסר סעי[g] אדא אקתצר עלי אלצרורי וכל מא תראה
מן[h] צעובה הדא ועסרה עלינא פדלך[i] מן אגל אלתמאול פי טלב

---

a) II 68 C—§ 396. *b*) Introd. § 20 b. *c*) Ps. 25, 10. *d*) I 198 D—§ 301, 9. *e*) I 288 B—§ 361. *f*) Cf. Gen. 28, 20. *g*) II 227 A—§ 451. *h*) II 137 D—p. 260. *i*) The whole following sentence (with وجود as subject) is خبر of فذلك: "it is this: on account of" etc. — „Der ganze nachfolgende Satz (mit وجود als Subject) ist خبر zu فذلك: „so ist es dies: infolge von" u. s. w.

גיר אלצרורי צעבּ ולו[a] וגוד אלצרורי לאן כלמא כאנת אלאמאל
מתעלקה בתטאולֶ אכתר[b] כאן אלאמר אשק ותנפד אלקוי
ואלחואצל פי אלגיר צרורי פלא יוגד אלצרורי וינבגי אן תעתבר
אחואלנא פי אלוגוד פאנה כלמא כאן אלאמר אשד צרוריה[c]
5 ללחיואן כאן וגודה אכתר ובדלתה אעזד וכלמא כאן אקל צרוריה[c]
כאן וגודה אקל והו עזיז גדא פאן אלאמר אלצרורי ללאנסאן
מחלא הו[d] אלהוא ואלמא ואלגדא[e] לכן צרוריה אלהוא אשד
לאנה לא יפקדה בעץ סאעה אלא ויהלך[f] אמא אלמא פקד יבקי
אליום ואליומין ואלהוא אעזד ואכתר בדלה[g] בלא שך וצרורה
10 אלמא אשד מן צרורה אלגדא לאנה אדא שרב ולם יגתד פקד[h]
יבקי בעץ אלנאס אלארבעה איאם ואלכמסה דון גדא[i] ואנת[k]
תגד אלמא פי כל מדינה אכתר מן אלגדא וארכץ והכדא יגרי
אלאמר פי אלאגדיה אשדהא צרורה אוגדהא וארכץ פי דלך
אלמוצע מן אלגיר צרורי[l] אמא אלמסך ואלעגבר ואליאקות

---

a) Cf. p. 50 note *c*. *b*) كلّما ... أكثر "the more ..." — „je mehr ...." *c*) II § 44 e—§ 409, 5. *d*) II § 124—§ 489. *e*) الهواء والماء والغذاء. *f*) II 339 B—§ 556 Anm. b. *g*) I 143 A—vgl. § 236 gegen Ende. *h*) II 346 D—§ 549, 4. *i*) II 244 B—p. 326 unten. *j*) غذاء. *k*) = وقد. Introd. § 3. *l*) Introd. § 16.

ואלזֻּמֻּד פמא אַרי אַן אחדًא מן אלסאלמי אלעקולַ[a] יעתקד אַן להא חאנةً וַכידةً ענד אלאנסאן אַלא ללתטבُّב וקד יُغْنِי עַנהא ועַן אَمْתאלהא כתיرٌ מן אלאَעשאב ואלאَטיאן פהדא הו תבيُّן אِפצאל אללה תעאלי וَנُودَה ולו פי חקّ הדא אלחَיَואן אלצעיף ואמّא תבيُّן עَדْלה תעאלי ותَسْويتِה בינהם פבيُّן גדّא גדّא לאַן ליס פי אלכון ואלפסאד אלטביעيّ אן יכתسّ שכْץ חיואٍן מן סאיר אנואע אלחיואן בקوّה כציצةٍ בה או בעَצَبٍ ואיד עלי שכْצٍ אَכَرَ מן נועה בל אלקוי כُّלהא אלטביעيّה ואלנפסאניّה ואלחיואניّה ואלאَعْצא אלמוגودةُ פי הדא אלשכْץ הי אלמוגודה פי אלאَכَرَ באלדّאת ואַنْ כאן ثَمَّ[b] נקصٌ פבאלעَرَץ מן אגلِ אמرٍ טארٍ ממّא ליס פי אלטَّبْע ודלך קלِيُّل כמא בيّנّא לא תפאצَل אצלًا בין אלאשכאץ אלגארין עלי مَנْהَج אלטבע אַלא מא הו לאזם מן גהה אכתלאף תהيُّؤ אלמואדّ אלדי דלך צרורيٌّ לטביעةِ מאدّةِ דלך אלנוע מא[c] קצד[d] בה שכْצًא דון שכْצٍ אמّא כونُ הדא ענדה נואפגُ مَسٌّ כתيرةٌ ותיאبٌ מדّהبّة והדא עאدٌّ הדה אלפצول מן אלעיש[e] פלא مَتْلَمَّה פי דלך ולא גَيْر ולא אלדי חצל לה הדא אלחטאولُ

---

a) II 222 A—p. 311 oben. *b*) Introd. § 8. *c*) "not" — „nicht". *d*) Subject: God. *e*) فضول العيش = الفضول من العيش, see p. 75 l. 2. — Introd. § 15.

טפר בשי ואיך פי נוהרה ואנמא חצל עלי כיאלٍ כאלב או לעבٍ
ולא הדא אלעאדם לפצול[a] אלעיש נקצה ואנבּ[b]ֹ וְלֹא הֶעָדִיף
הַמַּרְבֶּה וְהַמַּמְעִיט לֹא הֶחְסִיר אִישׁ לְפִי־אָכְלוֹ לָקָטוּ[c] הדא הו
אלאכתרי פי כל זמאן וכל מכאן ולא יֻלתפת ללשאדّ כמא בינּא
ובחסב האדין אלאעתבארין יַבִין לך אֶפְצָאלה תְעאלי עלי כֻּלקה
באֶיגאד אלצרורי עלי תרתיבה וחַסְוַיה בין אשכאץ אלנוע פי
כֻּלקהם ובחסב הדא אלאעתבאר אלצחיח קאל סיד אלעאלַמין[d]
כִּי כָל־דְּרָכָיו מְשְׁפָּט וקאל דָּוִד[e] כָּל־אָרְחוֹת וי חֶסֶד וֶאֱמֶת וגו׳
כמא בינּא ובבַיאן קאל דָּוִד[f] טוב וי לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל־כָּל־מַעֲשָׂיו
לאנّ אֶיגאדנא הו[g] אלכיר אלכביר באלאֶטלאק כמא בינّא וכֻלק
אלקוה אלמדבּרה ללחיואן[h] הו אלרַחְמה לה כמא בינّא

---

a) II 68 C—§ 396; cf. p. 74 l. 15. *b*) Anacoluthon. Introd. § 19.
c) Cf. Ex. 16, 18. *d*) Deuter. 32, 4. *e*) Ps. 25, 10. *f*) Ps. 145, 9.
g) II § 124—§ 489. *h*) II 68 C—§ 396.

NOTES.

ABBREVIATIONS

[*More* = More Nebûkhim; *ed. Munk* = Arabic text of the More, published by Munk; *Munk, Guide* = Munk's notes to his French translation; T.B. = Talmud Babli; *Sprachgebrauch* = I. Friedlaender, Sprachgebrauch des Maimonides, Frankfurt a. M., 1902. — ٥ = *accusativus personae;* هـا = *accusativus rei.* — The references, unless preceded by the word *Text*, are to the Notes — die Verweise beziehen sich, falls nicht das Wort *Text* vorausgeht, auf die Noten].

1, 1 رأى ب to think fit — für angemessen erachten

2 اهل الشريعة adherents of (revealed) Religion — Anhänger einer (geoffenbarten) Religion

4 شرع II ب to command — befehlen

7 بابٌ subject — Gegenstand

8 نعم و nay, even — ja sogar

„ مرسلٌ clear, precise — klar, präcise

2, 2 أحجارٌ عاليةٌ precious stones — Edelsteine

2, 2 Read ואדהאן

„ Cf. Koran 47, 16; 55, 54; 56, 12 ff.; 76, 12 ff.

7 ظَاهِرٌ, ظَوَاهِرُ outer, literal meaning — äusserer, wörtlicher Sinn (opp. بَاطِنٌ inner, allegorical meaning — innerer, allegorischer Sinn).

„ دَعْوًى pl. دَعَاوَى assumption — Behauptung

13 مُمْتَنِعَاتٌ impossible things — unmögliche Dinge (Cf. *Text* p. 50 n. *a*).

3, 1 زَكِيَ ل (Cf. זָכָה ל) to be worthy of — würdig sein

2 نَصٌّ pl. نُصُوصٌ text, passage (from any authoritative work, especially the Bible) — Text, Stelle (aus irgend einem massgebenden Werke, besonders der Bibel).

„ and 15 מקרא Bible

3 Cf. p. 2, 7

5 وَلَا .. أَكْثَرَ no more — nicht wieder

7 فَاسُوقٌ (from Rabbinical פָּסוּק) pl. فَوَاسِقُ Biblical verse

„ النُّصُوصُ Scriptures — Heilige Schrift. Cf. p. 3, 2

10 Read وَكَثْرَةَ

3, 12 خلف III to transgress the law — das Gesetz übertreten

» f. على ما نحن بسبيله as we are situated — wie es um uns bestellt ist

4, 3 نكتة "point", problem — „Punkt", Problem

4 "through whose mind it (the problem) passes" — „dem es (das Problem) durch den Sinn geht".

5 أخذ VIII to adopt (consciously) — sich (mit Bewusstsein) aneignen

» أسمية appellation — Benennung

8 سأل فى = سأل عن (l. 5)

9 العوامّ والخواصّ (also العامّ والخاصّ, or العامّة والخاصّة, or الجمهور والخواصّ) the Common and the Distinguished, the Uneducated and Educated — die Gemeinen und die Ausgezeichneten, die Ungebildeten und Gebildeten

10 Cf. Saadia, *Kitâb al-Amânât* ch. VII; ed. Landauer p. 220 l. 10

13 مع الاحيان every moment, continually — jeden Augenblick, fortwährend

4,13f. وانت يا هذا and thou, whoever thou art! — und du, wer immer du seiest!

14 جعل غرضه he made up his mind — er fasste den Entschluss

5, 1 أَنْزِلْ suppose — gesetzt den Fall

4 ضمّ to compel — zwingen

5 على II حرك to induce to — zu etwas bewegen

» قرأ to study — studieren. — قِرَاءَةٌ study — Studium

7 "not for the sake of study itself" — „nicht um des Studiums selber willen"

13 أَثِيرٌ desirable — wünschenswert

14 قَدَمٌ boot — Schuh

6, 3 פרשה chapter of the Bible — Kapitel in der Bibel. — פרק chapter in the Talmud — Talmudabschnitt

6 ب II رجو to make one expect — jemandem in Aussicht stellen

8 آثَرُ elativ of أَثِيرٌ (p. 5, 13).

12 ل VIII لجأ to take recourse to — Zuflucht nehmen zu

6, 14 Read בה (instead of בהא)

» فَدَيانَة absurdity — Albernheit. — "unless we attain through it (through knowledge) something that in reality is an absurdity" — „es sei denn, dass wir durch dasselbe (das Wissen) etwas erreichen, was in Wirklichkeit eine Albernheit ist".

15 שלא לשמה not for its own sake, with an ulterior motive — nicht um der Sache selbst willen, mit einem Hintergedanken (*opposite* לשמה disinterestedly — uneigennützig).

7, 1 עֲלֵיהֶם הַשָּׁלוֹם = ע"ה

» Pirke Aboth IV, 7. On the variants cf. Taylor, *Sayings of the Fathers*, Notes to the Hebrew text p. 68 n. 10 and Appendix p. 156.

2ff. See Maimonides' Commentary on Aboth to this passage (Arabic text *ed.* Baneth, Berlin 1905, p. 31).

10 "and sought for (what is in itself) an end another end" — „und suchte für einen Endzweck einen Endzweck".

8, 1ff. Pirke Aboth I, 3.

8, 4 لنفس الحقّ cf. p. 5, 7.

» عن ب II عبر to designate as — bezeichnen als

5 קאלוא אלחַכָמִים = קאלוא introduces quotations from Rabbinical writings — leitet Zitate aus dem rabbinischen Schrifttum ein; קאל אללה = קאל quotations from the Bible — Zitate aus der Bibel. —

» T. B. ʿAboda Zara 19ª: "Rabbi Elʿâzâr says: ‹(delighteth) in His commandments› (Ps. 112, 1), but not in the reward for his commandments" — „R. E. sagt: ‹(der Wohlgefallen hat) an seinen Geboten› (Ps. 112, 1), aber nicht an der Belohnung für seine Gebote".

7 نصّ text, cf. p. 3, 2

8 Sifrê (Tannaitic commentary on Numbers and Deuteronomy) II §41; ed. Friedmann (Vienna 1864) p. 79ᵇ ult.: "Perhaps you will say: I am studying the Law in order to get rich, to be called Rabbi, to receive a reward in the world to come? It is written: ‹to love the Lord› (Dt. 11, 13 *et passim*): everything you do, you should do only out of love" — „Viel-

leicht wirst du sagen: Ich studiere das Gesetz, damit ich reich werde, Rabbi genannt werde oder Belohnung im Jenseits erhalte? Es heisst: ‹den Herrn zu lieben' (Deut. 11,13 *et passim*): alles, was ihr thut, sollt ihr lediglich aus Liebe thun".

8, 13 On this quality of Abraham cf. T.B. Soṭah 31a

14 نزع inf. نُزُوع to strive — streben

9, 4 أَوْ else — sonst

» مُتَشَرِّع cf. p. 1, 2

11 نقد على فى to blame one for — jemand tadeln wegen

13 Pirke Aboth I, 11. Cf. Maimonides' Commentary to this passage and to I, 3.

14 مَرَّةً واحِدَةً in the least — im Geringsten

10, 1 حبّ X to think desirable — für wünschenswert halten

3 עא"ם = עליהם אלסלאם. — Cf. T.B. Pesaḥim 50b (*et passim*) and see p. 6, 15.

7 سَمِعَ ب to hear of — hören von

» حمل to understand — auffassen

10, 7 ظاهرٌ see p. 2, 7

» أول V to interpret (according to the inner meaning) — umdeuten (nach dem innern Sinne). Cf. p. 2, 7

8 اَلْمُمْتَنِعُ the Impossible — das Unmögliche (cf. 2, 13); opp. اَلْواجِبُ or واجِبُ اَلْوُجُودِ the Necessary — das Notwendige

10 مِنْ تِلْقاءِ أَنْفُسِهِم of their own accord — aus freien Stücken

13 شَناعَة absurdity — Albernheit

» فِي حَيِّزِ to such a degree that — bis zu einem solchen Grade, dass

» f. خواصّ ... عوامّ see p. 4, 9

14 (عن) ناهِيكَ much less — geschweige denn

» بهت IV to amaze — in Erstaunen setzen

» عبر VIII to consider attentively — aufmerksam betrachten. — اعتبارًا = فى اعتبارهم. But text perhaps not in order — Text vielleicht nicht in Ordnung

11, 1 حطّ IV to lower — erniedrigen

5 سرد to fabricate — fabrizieren

11, 5 ظواهر see p. 2, 9

7 الدَّرْشِنِين (Nominativ) the Preachers — die Prediger

10 أول V see p. 10, 7

» فَهْمَه يزعمون they pretend to understand it — sie geben vor es zu verstehen

11 جعل يدَيْه فى he put his fingers in, he undertook something (which does not concern him) — er steckte seine Hände in, er unternahm etwas (was ihn nichts angeht)

12, 1 على رؤوس before — vor

» The haggadic portions in the Talmudic treatise Berakhoth — die haggadischen Teile des Traktates Berachoth

2 פרק חלק cf. Introduction Part 1.

4 ما nicht — not. (Correct note *a* and read line 5 גור). The *second* party as well adheres to the literal meaning — Auch die *zweite* Partei hält am wörtlichen Sinne fest

5 سخف II to regard as سَخِيف stupid — für dumm halten

12, 6 شنع II to regard as شَنِيعٌ absurd — für unsinning halten. Cf. p. 10, 13

» Allusion to the sentence T.B. ʿErubin 21b: "he who scoffs at the words of the Sages is punished in boiling dung" — Anspielung auf den Ausspruch ʿErubin 21b: „derjenige, der die Worte der Weisen verspottet, wird in siedendem Dung bestraft"

6 مع الاحيان see p. 4, 13

8 الْوُجُودُ Reality; universe

9 "the would-be physicians" — „die quasi-Ärzte"

13 هفت VI to attack — angreifen

14 راض نَفْسَهُ he cultivated his mind — er bildete seinen Geist

15 الكلامَ IV وقع to express oneself — sich ausdrücken

» إِلاهِيّاتٌ Metaphysics

» الخواصّ ... الجمهور cf. p. 4, 9

13, 1 "and would rightly understand the practical side of philosophy" — „und würden die praktische Seite der Philosophie richtig begreifen"

2 فهم VII, passiv of I. Cf. Introd. § 5a

13, 5 طَيّ range, compass — Bereich

7 مُدَوَّن pl. ات writing, work — Schrift, Werk

8 الواجب ... الممتنع see p. 10, 8

10 ظاهر وباطن see p. 2, 7

14, 2 نكر X to find strange, to disapprove — seltsam finden, missbilligen

3 عامّيّ trivial

5 أول II = V, cf. p. 10, 7

6 كُتُب التَّنْزِيل the Books of Revelation = Bible — Offenbarungsschriften = Bibel

7 نَصّ pl. نُصوص see p. 3, 2

» الكُتُب = كتب التنزيل l. 6

13 يا هذا cf. p. 4, 13

15, 1 غَرَض subject — Gegenstand

5 في dependent on قولَ l. 4

8 شَغْل = شَغِيل

» عَمِلَ الفِكْرَةَ في he set his mind on — er richtete seinen Sinn auf

9 أول II see p. 14, 5

10 فيد IV to derive benefit — Nutzen ziehen

16, 9 صحّ to be right, correct — recht, richtig sein

» فى الشّرْع according to the revealed law — dem geoffenbarten Gesetze gemäss

10 إلاهِىّ metaphysician — Metaphysiker

» ff. Cf. More II, 4; *ed.* Munk II, 12ª ff.

14 زكو V to become worthy — würdig werden. Cf. p. 3, 1

17, 2 كُرَة, root كرو

7 بَلْ nay — ja sogar

11f. اعظم ما يكون من cf. Text p. 43 n. *a*

18, 2 Read הכרא

» ناهيك see p. 10, 14

4 الأَجْرام العَلَويّة celestial bodies — Himmelskörper

5 Read אללדה

7ff. T.B. Berakhoth 17ª (Maimonides' text — see also his *Mishne Torah*, Hilkhoth Teshuba VIII, 2 — differs from that of the Talmud): "In the world to come there will be neither eating, nor drinking, nor bathing, nor anointing, nor sexual intercourse. But the righteous will sit with crowns on their

heads and enjoy the splendor of the Divine Presence" — „In der künftigen Welt wird es weder Essen noch Trinken noch Baden noch Salben noch Geschlechtsverkehr geben, sondern die Gerechten werden mit Kronen auf ihren Häuptern dasitzen und den Glanz der göttlichen Gegenwart geniessen"

18, 10 "the permanent existence of the soul through the permanent existence of what is known by her" — „der Fortbestand der Seele durch den Fortbestand des von ihr Gewussten". Cf. Munk, *Guide* I, 304 n. 1

13 חיות הקדש cf. Ezekiel ch. I and see More III, 2

19, 3 "First Philosophy" = *πρώτη Φιλοσοφία* = Metaphysics. Cf. Steinschneider, *die hebräischen Uebersetzungen des Mittelalters* p. 161 *note* 398

5 الى لا نهاية infinitely — unendlich

6 النَّقْل (Rabbinical) Tradition; *opp.* النَّصّ Bible

» f T.B. Ḳiddushin 39^{b}: "'That it may be well with thee' (refers to) the world which is all well. 'That thou mayest prolong thy days' to the world which is all long" — „'auf dass es dir gut gehe' (bezieht

sich auf) die Welt, die absolut gut ist. ‚Und du lange lebest' auf die Welt, die absolut lang ist".

19, 8 تَلَفَ; infin. تَلَافٌ

» حصل to become — werden

10 וקאלוא cf. p. 8, 5. — T.B. Sanhedrin 64b

20, 2 T.B. Berakhoth 34b

4 الوَعْد والوَعِيد Reward and Punishment — Lohn and Strafe

» أول cf. p. 14, 5

6 Read אמתתאלהא

9 هدن V to be reposeful — ausgeruht sein

21, 2 مانِعٌ pl. مَوانِعُ obstacle — Hinderniss

» ضيع II to neglect — vernachlässigen

4 Pirke Aboth IV, 2

7 نَباتٌ; pl. نَباتاتٌ

8 مُمْتَنِعٌ impossible — unmöglich. Cf. p. 10, 8

9 بَعِيدٌ improbable — unwahrscheinlich

22, 2 نَصٌّ text. Cf. p. 3, 2

»f. Cf. Bereshith Rabba (Midrash on Genesis) 13, 6; *ed.* Theodor p. 116 (The passage is not found there,

but occurs similarly in T.B. Ta'anith 7[a]): "The power of the rain is both for the righteous and the wicked; the Resurrection of the Dead is for the righteous only" — „die Macht des Regens ist sowohl für die Gerechten als auch für die Frevler; die Wiederbelebung der Toten ist lediglich für die Gerechten". On the expression גבורת גשמים cf. Mishna Ta'anith I, 1

22, 4 T.B. Berakhoth 18[a, b]. Cf. More I, end of ch. XLII; Munk, *Guide* I, 150 n. 2; 151 n. 1

6 حلّ VII to be dissolved — sich auflösen

8 الشَّأْم Palestine (*originally* Syria)

12 نُصوص المقرا see p. 3, 2

13 نَصّ text

14 T.B. Berakhoth 34[b]: "There is no difference between this world and the Messianic days except for (our present) subjugation by (foreign) rulers" — „Der einzige Unterschied zwischen dieser Welt und den Tagen des Messias besteht in (unserer gegenwärtigen) Unterwerfung durch (fremde) Herrscher".

23, 2 فائدٌ = فائدة

3 T.B. Sabbath 30b: "In the future the Holy Land will produce (ready made) fine loaves of bread and woolen garments" — „Künftighin wird das Heilige Land feine Brode und wollene Kleider (in fertigem Zustande) hervorbringen". — This utterance of Rabbân Gamliel is ridiculed by his disciple — Diese Äusserung Rabbân Gamliel's wird von seinem Jünger ins Lächerliche gezogen, *ibidem*. Cf. this page l. 7 f.

23, 5 النَّصّ Bible. Cf. p. 19, 6

7 حرِج على to get angry with — sich ärgern über

8 ظاهر see p. 2, 7

10 حقّق III to take seriously — ernst nehmen. — Cf. T.B. Sabbath *ibidem*

11 שעבוד מלכות cf. p. 22, 14

24, 3 رفع VIII to cease — aufhören

» Read ואלאנכאד. — نَكْدٌ pl. أَنْكادٌ worry — Sorge

4 نكر X see p. 14, 2

6 رغب X to think desirable—für wünschenswert halten

24, 7 "and drink (wine) to (the accompaniment of) musical instruments" — „und (Wein) trinken unter (Begleitung von) Musikinstrumenten"

12 جَبْرٌ compulsion — Zwang

25, 2 غَرَضٌ see p. 15, 1

3 سَعَى نَحْوَ (or فِي) to strive after — streben nach

4 اللحَقُّ probably = الله. — الْمُؤَيَّدُ بِالْحَقِّ "who enjoyed Divine aid". This refers to Rabbi Jehuda, called "ha-Ḳâdôsh", the Saintly, the compiler of the Mishna — „der sich göttlichen Beistandes erfreute". Dies bezieht sich auf Rabbi Jehuda, „ha-Ḳâdôsch", der Heilige, genannt, den Redaktor der Mischna

6 عبد to serve (God) — (Gott) dienen

10 أَتَى to practice — ausüben

11 حصل see p. 19, 8

12 فَصْلٌ pl. فُصُولٌ distinguishing mark — Merkmal

13 Read בבקא = بِبَقَاء. Cf. p. 18, 10

15 سيب V to be unrestrained — zügellos sein

26, 4 حصل V to result — sich ergeben

26, 5 مَعْنًى = غَرَضٌ, p. 15, 1

» خَطَرٌ importance — Wichtigkeit

6 On this proposed work cf. More, Introduction (*ed.* Munk I, 5^{b} l. 3 ff.)

7 اول II and V see p. 10, 7

9 مُرْسَلٌ see p. 1, 8

12 أُنْمُوذَجٌ pl. ـاتٌ specimen — Probe

» على I قيس to judge by — urteilen nach

» Read עלי = عَلَيَّ

» على ها VIII نقد (cf. p. 9, 11) to blame one for — jemand tadeln wegen

13 سمح VI to use a careless mode of expression — sich einer ungenauen Ausdrucksweise bedienen

14 Read הדא. — "in so (large a) measure" — „in solchem Masse"

27, 1 غَرَضٌ see p. 15, 1

7 قِوَامٌ prop, stay — Stütze

» مدّ X to receive — erhalten

8 قدر II to suppose, imagine — annehmen, sich denken

27, 8 رفع VIII see p. 24, 3

10 غَنِيٌّ Cf. Koran 3,92. 39,9; also 2,265,270 *et passim.*

12 وما دُونَها i. e. the sublunar world — die sublunare Welt

28, 3 مُرَكَّبٌ composite — zusammengesetzt

4 قسم VII ل to be divided into — eingeteilt werden in

11 لاحقٌ pl. لواحقُ accessory — Accidens, Begleiterscheinung

29, 1 "neither essentially nor accidentally" — „weder wesentlich noch zufällig"

2 "connection and separation" — „Verbindung und Trennung"

» Cf. T.B. Ḥagiga 15a where the text is a little different. Maimonides' explanation of עפוי and ערף is not the conventional one, see Rashi *ibidem*

6 جَاءَ to occur (in a book) — vorkommen (in einer Schrift)

» الكُتُب see p. 14, 7

8 T.B. Berakhoth 31b (and frequently in Talmudic literature)

29, 9 بابٌ see p. 1, 7

11 Read نَصٌّ

15 على الاطْلاق absolutely

» باعتبارهِ اليهِ in comparison with him — im Vergleich mit ihm

30, 2 קֶדֶם = قَدَمٌ

6f. "For in all of them (the angels, spheres and elements) their functions are inherent by nature; they have neither judgement nor choice, except the love of God" — „denn ihnen allen sind ihre Funktionen von Natur eigentümlich; sie haben weder Urteil noch freie Wahl, sondern lediglich Liebe zu Gott". — God, according to Aristotle, is ὡς *φιλόμενος κινοῦν* "moving because he is loved" — „in Bewegung setzend, indem er geliebt wird"

8 واسِطَةٌ pl. وَسائِطُ mediator — Vermittler. Cf. *Sprachgebrauch* p. 116 Anm. 1

12ff. On Prophecy cf. More II, 37 ff.

15 العَقْلُ الفاعِلُ or العَقْلُ الفَعّالُ (*νοῦς ποιητικός*) the "Active Intellect" attached to the moon sphere and

placed over the sublunar world — der an die Mondsphäre gebundene „Thätige Verstand", der über die sublunare Welt gesetzt ist. Cf. Munk, *Guide* I, 304 n. 1 and II, 57 n. 3

30, 15 On فَيْضٌ „Emanation" see More II, 36 *beginning* and Munk, *Guide* I, 244 n. 1

31, 7 ff. On the prophecy of Moses cf. More II, 35 and 39, also *Mishne Torah*, Yesode ha-Torah ch. 7 § 6

6 "Father of all prophets", cf. Sifrê (see p. 8, 8) part I § 134; ed. Friedmann p. 50^{b}, and elsewhere

9 صَفِيُّ ٱللّٰهِ "Chosen of God" — „der Gotterwählte". *Mohammedan term*

11 عَلَا عن to rise above — sich erheben über

12 مَلَكُوتِيٌّ angelic — Engels-

» On حِجَابٌ cf. Maimonides' *Eight Chapters* ch. VII; More III, 9 and Munk, *Guide* III, 56 n. 3

14 "his imaginative and perceptive faculties" — „seine Einbildungs- und Sinneskräfte"

32, 1 ٱلْقُوَّةُ ٱلنُّزُوعِيَّةُ the power of desire — Begehrungsvermögen (cf. p. 8, 14). — On the powers of the soul cf. *Eight Chapters* ch. I

32, 2; 15 واسطة see p. 30, 8

3; 5 مَعْنًى see p. 26, 5

» مُعْضَلٌ pl. ات– difficulty — Schwierigkeit

4 פסוק cf. p. 3, 7

» غَرَضٌ see p. 15, 1

6 مِثَالٌ pl. ات– example — Beispiel

7 Read תִּבְיָן

»f. "And the circle is enlarged so as to include the discussion of" — „und der Kreis sich erweitert bis zur Behandlung der"

8 Read דכרהא

9 درج VII to be gradually involved — allmählich verwickelt werden in

» שעור קומה "the Dimensions of (God's) figure", a grossly anthropomorphistic work of ancient origin, which Maimonides believed to be a forgery — ein altes krass anthropomorphistisches Werk, das Maim. für eine Fälschung ansah

»f. "Even a hundred sheets, though I were to put it as concisely as possible, would not exhaust this

subject alone« — „Selbst hundert Blatt, und würde ich mich auch der grösstmöglichen Kürze befleissigen, könnten diesen Gegenstand allein nicht erschöpfen"

32, 11 Cf. Text p. 26, 6

12 "Book on Prophecy" now incorporated in More II, 32—48. — The other book mentionned on this line was abandoned hy Maimonides — das andere auf dieser Zeile genannte Buch wurde von Maim. fallen gelassen

» نشب III to begin — anfangen

14 فَصْلٌ see p. 25, 12

33, 4 سُبَاتٌ ecstasis — Ekstase.

12 Gabriel, cf. Daniel 8, 16; 9, 21 f.

34, 4 زعج VII to be agitated — unruhig, aufgeregt sein

6 Cf. Text p. 30, 14 ff.

10 بسط to put in good humor — in gute Stimmung versetzen

14 Sifrâ (Tannaitic commentary on Leviticus) to Lev. 16, 2: „Aaron is (involved) in the prohibition to

enter (the sanctuary), not Moses" — „Auf Aaron (bezieht sich) das Verbot des Betretens (des Heiligtums), nicht auf Moses"

35, 3 Read אלמנזלה

4 מפי הגבורה from the mouth of the Almighty — aus dem Munde des Allmächtigen

7 ناسخ copyist — Abschreiber

» ملو IV to dictate — diktieren

8 מחוקק Deuter. 33, 21 where Targum translates מֹשֶׁה סָפְרָא רַבָּא דְיִשְׂרָאֵל. Cf. T.B. Soṭah 13b

11 King Manasse. Cf.More III, 50 *beginning* and Munk, *Guide* III, 425 n. 2

14 Cf. T.B. Sanhedrin 99a

36, 3 حَذَا نَحْوَ to follow the example of — dem Beispiele jemandes folgen

4 دَعَا to pray — beten

» Read probably תפסירהא, referring to „Torah". —

» التَّفْسِيرُ المَرْوِيُّ the transmitted interpretation (of the Torah) = Oral Law — die überlieferte Deutung (der Torah) = die mündliche Lehre

36, 4 ff. This is directed against the Karaites — dies ist gegen die Karäer gerichtet

7 وصل II to deliver — überbringen

12 النَّسْخُ the abrogation (by God) of a previously revealed Law. This is directed against the Muhammedans who hold this belief — die Aufhebung (durch Gott) eines früher geoffenbarten Gesetzes. Dies ist gegen die Muhammedaner gerichtet, die an dieses Dogma glauben

13 النَّصُّ Written Law — Schriftliche Lehre, cf. p. 19, 6

14 التَّفْسير see p. 36, 4

37, 2 Cf. More III, 17 and 54; *ed*: Munk III, 33ª and 135ª

8 ركب VIII to disobey — missachten

9 Cf. Text p. 19, 9; on בָּרַת see also More III, 41, and cf. Munk, *Guide* III, 318 n. 3

10 نَصّ see p. 3, 2

13 حصل II to comprehend, to discern — erfassen, unterscheiden

38, 3 ضرب أَجَلًا to fix a term — einen Termin festsetzen

» أول V see p. 10, 7

38, 4 خرج IV to find out — ausfindig machen

» T. B. Sanhedrin 97b: „May the mind [1]) of those that calculate the End be blown out! [For they say: Now that the End has arrived and he (the Messiah) has not come, he will come no more]" — „Möge der Geist derer, die das Ende berechnen, verhauchen! [Denn sie sagen: Jetzt, da das Ende eingetroffen und der Messias doch nicht gekommen ist, wird er nicht mehr kommen]"

6 فيه regarding him (the Messiah) — mit Bezug auf ihn (den Messias)

9 خاصّةً exclusively — ausschliesslich

10 بَيْتَة dynasty

» نَصّ see p. 3, 2

13 صَحّ to be firm — fest sein

39, 3 Read יעאקֹב

» חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא = חֵלֶק

---

1) The Talmudic text has עַצְמָן „the bones". See on this variant and the phrase תפח רעתן Louis Ginzberg in *Orientalische Studien* (Giessen 1906) p. 612.

39, 4 خلّ VIII to become defective — schadhaft werden

5 «has left the Community and denied the basis (of Judaism)" — „der ist aus der Gemeinschaft ausgetreten und hat die Grundlage (des Judentums) verleugnet" [1])

» מין heretic; אפיקורוס Epicurean

6 «Destroyer of the Sprigs" — „Zerstörer der Schösslinge", cf. T. B. Ḥagiga 14[b] *end*

» هلك, inf. هَلاك to annihilate — vernichten

11 طمع IV to make believe — glauben machen

» Read הַמֹּחַ. — همّة mind — Geist

»; 14 حصل II see p. 37, 13

12 وضع to write down, to compose — niederschreiben, verfassen

13 ثبت V to proceed deliberately — bedächtig vorgehen

14 ظهر X ب to put forward — vorbringen

15 مَعْنًى see p. 26, 5

---

1) This phrase is apparently borrowed from the Passover Haggada.

40, 1 ضمن II to deposit in — niederlegen in

3 הֲלָכָה legal decision — gesetzliche Bestimmung

4 وعب X to exhaust — erschöpfen

» فِقْه: a) jurisprudence; *Rabbinical* jurisprudence = Halakha. — b) *Here*: the legal modalities of a single הלכה (line 3)

» حصر to put together (completely) — (vollständig) zusammenfassen

6 This مَجْمُوع, compendium, is his *Mishne Torah*, to which the present Sefer ha-Miṣwoth is the introduction

» حُكْم theoretic decision of the law — theoretische Gesetzesbestimmung; *opp.* عَمَل practice — die in der Praxis übliche Norm

7 "so that not (even that which is) isolated should be missing from it (the compendium)" — „sodass nicht (einmal) Vereinzeltes demselben (dem Kompendium) fern bleiben sollte"

» حرى V to proceed with care — sorgfältig vorgehen

40, 9 הלכה פסוקה Halakhic decision (without argumentation) — halachische Entscheidung (ohne Begründung)

41, 1 حوج VIII; accusative = ألى. Cf. *note* a

3 سَنَدٌ (cf. إِسْنَادٌ) authorship (of a tradition) — Urheberschaft (einer Überlieferung)

6 جمل IV to summarize — kurz zusammenfassen. Cf. the preface to Maim.'s Mishne Torah

7 תורה שבעל פה Oral Law — Mündliche Lehre; *opp.* תורה שבכתב Written Law — Schriftliche Lehre (Cf. p. 19, 6)

10 كُتُب التَّنْزِيل see p. 14, 6

» عن ... تضيق بنا is too narrow for us ... to — ist zu eng für uns ... um

11 مَعْنًى see p. 26, 5

» فِقْهٌ Halakha, cf. p. 40, 4

42, 2 شذّ to be isolated, anomalous — isoliert, abnorm sein

4 وعب X see p. 40, 4

7 حَصْرٌ completeness — Vollständigkeit, cf. p. 40, 4

42, 8 Sifrâ cf. p. 34, 14; Sifrê cf. p. 8, 8

9 Tosefta, an ancient collection of Law, similar to the Mishna — eine alte, der Mischna ähnliche Gesetzessammlung

» نَعَمْ و see p. 1, 8

» Gaon, pl. Geonim, title of the presidents of the Babylonian academies

12 ها VIII جوج see p. 41, 1

13 "Whether Biblical or Rabbinical"

43, 1 "my mind moved to and fro", I turned over in my mind — „mein Geist bewegte sich hin und her", Ich dachte hin und her über

5 מַסֶּכְתָּא treatise — Traktat

7 جُمْلَةٌ section — Abteilung

11 حصر see p. 40, 4

12 עשה ולא־תעשה "Do and do not" = Commandments and prohibitions — „Tue and tue nicht" = Gebote und Verbote.

Maim.'s *Mishne Torah* is preceded by a brief enumeration of the canonically fixed number of 613

laws (248 commandments and 365 prohibitions). The Sefer ha-Miṣwoth is intended to give the *reasons* for that enumeration — Maim.'s *Mischne Torah* wird von einer kurzen Aufzählung der in ihrer Gesamtzahl kanonisch feststehenden 613 Gesetze (248 Gebote und 365 Verbote) eingeleitet. Das Sefer ha-Miṣwoth enthält die *Begründung* jener Aufzählung.

43, 13 جُمْلة totality — Gesamtheit

14 وعب X see p. 40, 4

» فقْه see p. 40, 4[b]

44, 1 Read אל

2 جُمْلة see p. 43, 7

3f. Cf. p. 43, 12

5 شذّ to escape — entgehen, cf. p. 40, 7

6 "But having put them (the הלכות l. 3) together (حصر p. 40, 4) as (single) commandments" — „Nachdem ich sie (die הלכות Z. 3) als (Einzel)gebote zusammengefasst (حصر p. 40, 4) habe"

7 لخص V to become clear — sich klar ergeben

44, 7 وضع see p. 39, 12

8 مرسلًا see p. 1, 8

» حرك V to be aroused — sich regen

9 مَعْدُودٌ enumeration — Aufzählung

10 وَهِمَ ب to assume erroneously — irrigerweise annehmen

» شَناعة see p. 10, 13.

11 غَرَضٌ see p. 15, 1

45, 1 Author of "Halakhoth Gedoloth", Simeon Ḳayyâra, ninth century

» حرف II عن to swerve from — abweichen von

3 Author of the "Book of Commandments", Ḥefeẓ b. Yaṣliaḥ, end of tenth century

4 Read اَاَهَم; inf. of وَهِمَ p. 44, 10

» f. "And it seemed to him a big thing (= a great mistake) that (the commandments) to visit the sick and to comfort the mourners should have been enumerated ..." — „es schien ihm ein starkes Stück, dass (die Gebote des) Kranken- und Kondolenzbesuches aufgezählt wurden ..."

45, 6 شَنيعٌ cf. p. 12, 6

11 وعد VI to threaten — drohen; اللّام لتَقْوية العامل - لنا

13 אזהרות liturgical poems enumerating the 613 precepts of the Law — liturgische Gedichte, die die 613 Gesetze aufzählen

14 عندنا first person, Andalusia being Maim.'s place of birth — erste Person, da Andalusien Maim.'s Geburtsland war

46, 2 فَقيهٌ pl. فُقَهاء Halakhist (cf. p. 40, 4)

3 نِظامٌ rhyme — Reim

5 معدود see p. 44, 9

7f. يسبق الى وَهْمه will enter his mind, will seem to him — wird ihm in den Sinn kommen

9 الخواصّ ... (Text p. 47, 1) الجمهور cf. p. 4, 9

11 ناهيك see p. 10, 14

47, 2 مَقالة treatise — Abhandlung

3 نَصٌّ see p. 3, 2

7 ردّ على to refute — widerlegen

» مُعيّنٌ particular — bestimmt

8 Read תביין

47, 11 وهم IV to puzzle — verwirren

» فِقْهٌ see p. 40, 4a

12 فقه V to point out the فِقْه (p. 40, 4b) — den فِقْه nachweisen

48, 1 شَرْح الاِسم literal explanation — Worterklärung

4 التَّآلِيف الجامع the compendious work = *Mishne Torah*; cf. p. 43, 12

49, 1 وصِيّة recommendation, advice (for) — Empfehlung, Rat (für)

» مَقالة see p. 47, 2

» حصل على to acquire, understand — sich aneignen, verstehen

2 ضمن V to contain — enthalten; subject مقالة l. 1

» ٥ III غدر to escape — entgehen

» رَدّ II to reiterate time after time — immer von neuem wiederholen

» على in connection with — in Verbindung mit

4 حصل II see p. 37, 13; جاء see p. 29, 6

49, 4 القول (or معْرِض) مَعْرِض فى in the drift of the discussion — im Zusammenhang der Rede

6 אלّא (= אֶלָּא?) but — sondern; cf. Text l. 3.

» ضَبْطٌ exactitude — Exaktheit

» خلّ IV to deceive — täuschen

7 Read בחְבְיין

8 Read הַחְבַעְהא

» وَهْم pl. أَوْهام error, preconceived notion — Irrtum, vorgefasste Meinung

50, 5 مَشاهِرُ = مَشاهِيرُ (cf. Text p. 41, 9) pl. of مَشْهُورٌ

6 "Let him not rush into making objections" — „Er stürze sich nicht auf das Einwenden"

9 شَفَى غَلِيلًا to quench the thirst (figuratively) — den Durst stillen (in übertragener Bedeutung)

note j. In most Maghribinian dialects the ending of the 3rd pers. sing. fem. of the verba ultima و and ى in the perfect is –ât instead of –ăt

51, 2 f. أول II and V see p. 10, 7 and 14, 5

3 Cf. Pirke Aboth I, 6

» فى حَقّ with regard to — mit Bezug auf

51, 5 هدى IV فيد to teach — lehren

6 ب X نفع to profit by — Nutzen ziehen von

7 مُتَشَرِّع see p. 9, 4 and 1, 2

9 סמעה = سَمْعه

52, 2 „which is ready (as a prey) for their misfortunes" — „das bereit liegt (als Beute) für ihre Unfälle". Perhaps imitation of לצלע נכון Ps. 38, 18, or Job 18, 12

3 هيب X to fear — fürchten

» وضع see p. 39, 12

7 The Rabbis interpret this verse (Ps. 119, 126) thus: when it is time to act for the Lord (i.e. when the interest of religion demands it), (it is permissible) to transgress Thy law — Die Rabbinen fassen diesen Vers (Ps. 119, 126) folgendermassen auf: wenn es Zeit ist für den Herrn zu wirken (d. h. wenn das religiöse Interesse es verlangt), (dann darf man) Dein Gesetz übertreten. Cf. the Mishna, end of Berakhoth *et passim*

8 Cf. Pirke Aboth II, 17

penult. „when an affair closes tightly upon him and

the arena becomes narrow for him" — „wenn ihn eine Sache eng einschliesst und der Kampfplatz schmal für ihn wird"

ult. فيد IV see p. 51, 5

53, 3 "and will point out his perplexity" -- „und werde seine Verworrenheit aufzeigen"

5 كَلاَمٌ Dogmatic philosophy, or Theological Dialectics. Cf. de Boer, Geschichte der Philosophie im Islam, Stuttgart 1901 (English translation, London 1903) ch. II, 3, 2

7 جاهلىٌّ barbaric

8 بوح IV to make public — bekanntgeben

9 نَصٌّ see p. 3, 2

» الكُتُب see p. 14, 7

10 فقهٌ see p. 40, 4

» المَرْوِىُّ cf. p. 36, 4

» دون II to write down — niederschreiben

11 T.B. Gittin 60^{b}, with reference to Exodus 34, 27: "the things I have told thee by word of mouth (i. e. the Oral Law), thou art not allowed to transmit

in writing" — „die Dinge, die ich dir mündlich mitgeteilt (d. h. die mündliche Lehre), darfst du nicht schriftlich überliefern"

53, 12 غاية الحكمة utmost wisdom — höchste Weisheit

54, 2 دون II see p. 53, 10

3 عَمَلٌ cf. p. 40, 6

» كول IV to give in charge, to give over — übergeben. Secondary verb derived from وكل, occurs very frequently in Jewish-Arabic literature, especially in the form of the participle مُكالٌ (מכאל) [1].

4 فِقْهِيٌّ Halakhic, cf. p. 40, 4

---

1) Munk's text has וכל, Hirschfeld's manuscript (cf. Hirschfeld in *Monatsschrift für Geschichte und Wissenschaft des Judentums* vol. 39 p. 411) אכיל. The imperfect يُكالُ and participle مُكالٌ (from which again the perfect أُكالَ, passiv أُكِيلَ) were derived from the contracted form يُكَلُ = يُوكَلُ, root وكل (cf. similarly يُزَنُ = يُوزَنُ, يُجَدُ = يُوجَدُ, يُقَدُ = يُوقَدُ, Glossary to *Bibliotheca Geographorum Arabicorum* p. 375 s. v. وزن). I owe the explanation of this puzzling form to a suggestion of Prof. de Goeje (in a private communication). I have collected and discussed the material bearing on this question in my *Sprachgebrauch* s. v. خول p. 38b ff. The interpretation offered there is to be modified accordingly.

54, 5 على III شحّ to begrudge, to be unwilling — missgönnen, abgeneigt sein

7 ناهيك see p. 10, 14

» دون II see p. 53, 10

8 خواصّ cf. p. 4, 9

9 T.B. Ḥagiga 13a, with reference to Isaiah 3, 3

11 جَاءَ see p. 29, 6

55, 2 كلامٌ see p. 53, 5

3 مَعْنًى see p. 26, 5

» التَّوْحِيدُ Unity of God

» Geonim see p. 42, 9

» ff. of the Geonim the most famous Mutakallim is Saadia. See Schreiner, *der Kalâm in der jüdischen Litteratur* p. 5 ff. On the Karaites and Kalâm cf. ib. p. 33

4 مُتَكَلِّمٌ adherent of كلام

7 The *Muʿtazila* ("Dissenters"), the *radical* wing of the Mutakallimûn, founded by Wâṣil b. ʿAṭâ (died 131/748). On their doctrine see Munk, *Guide* I, 337 n. 1 and de Boer ch. II, 3, 3

55, 9 al-*Ashʿariyya*, the *orthodox* wing of the Mutakallimûn, founded by Abû 'l-Ḥasan al-Ashʿarî (died 324/933). On their doctrine see Munk, *Guide* I, 338 n. 1 and de Boer, ch. II, 3, 11

13 On the Jewish philosophers in Spain cf. Munk. *Guide* I, 339 n. 1

56, 1 The "Philosophers" are contrasted with the Mutakallimûn. The latter are *dogmatic* philosophers and consequently bound by religious dogmas; the former are perfectly unbiassed — die „Philosophen" werden von den Mutakallimûn scharf unterschieden. Die letzteren sind *Religions*philosophen und daher an religiöse Voraussetzungen gebunden; die ersteren sind vollständig voraussetzungslos

3 Read ידהבון

4 "in those few things (i. e. writings) composed by their (the Andalusians', Text p. 55, 13) modern ones" — „in jenen wenigen Dingen (i. e. Schriften), die von ihren (d. h. der Andalusier, Text p. 55, 13) Neueren verfasst wurden"

56, 7 ff. On the Christian origin of Kalâm, see Munk, *Guide* I, 340 n. 1 and Schreiner, *Kalâm* p. 2 f.

8 دحض to refute — widerlegen

9 عَمَّ ل to absorb — aufnehmen

» دَعْوَى see p. 2, 7. — The author alludes to the Christian dogmas, as Trinity, Incarnation etc.

57, 3 ردّ على see p. 47, 7.

6 John (= *Yaḥya*) Philopone, called the Grammarian, flourished in Alexandria early seventh century

» Abû Zakariyya Yaḥya *Ibn ʿAdî*, a Jacobite Christian from Mesopotamia, flourished in Bagdad. He died 974 C. E. — Maimonides apparently thought that he lived at an earlier date

7 معنى see p. 26, 5

» مطلب object, problem

10 الجزء (*originally* الجزء الذى لا يتجزّء) atom

» الخلاء void, *vacuum* — der leere Raum. — Cf. the first and second proposition in *More* I, 73 and de Boer, chapter II, 3, 12

11 مشتركة common (to both of them) — (ihnen beiden) gemeinsam

12 حطّ VII to lower oneself — sich erniedrigen

Note i Read متكلّموا

14 قَوْلٌ pl. أَقاوِيلُ belief — (Glaubens)anschauung

58, 3 قال ب to believe in — glauben an

» f. "by the soundness (truth) of which the miracles become sound (true)" — „von dessen Wahrheit die Wahrheit der Wunder abhängt". — Cf. *More* II, 25

6 هاؤُلاء: the Muhammedans

» الكلام the Word (of God revealed to Muhammed) = the question as to the eternity or creation of the Koran. Cf. Munk, *Guide* I, 343 n. 3 and de Boer, ch. II, 3, 6

9 وضع to lay down (as a principle) — (als Prinzip) aufstellen. — VIII passive, cf. Introd. § 5a

11 الوُجود see p. 12, 8

59, 1; 4 او لا or (at least) should not — oder würde (wenigstens) nicht

2 فرض to assume — annehmen

59. 3 دعوى see p. 2, 7

5 وضع see p. 39, 12

9 سعى cf. p. 25, 3

60, 4 „those ancient Mutakallimûn cut off the disease in its root", i. e. they denied certain premises (compare, e. g., Text p. 57, 10) which are in themselves harmless but may lead to *consequences* dangerous for religion — „jene älteren Mutakallimûn schnitten die Krankheit in der Wurzel ab", d. h., sie leugneten gewisse Grundsätze (vgl., z. B., Text S. 57, 10), die, obwohl an sich harmlos, doch zu religiös anfechtbaren *Folgerungen* führen könnten

5 Themistius, a commentator of Aristotle, fourth century

7 f. On the Mutakallimûn and the "Philosophers" cf. p. 56, 1

9 Read הֵאִן

10 ب VIII عبر to pay attention to — Rücksicht nehmen auf

» الوجود see p. 12, 8

60, 10 ff. Cf. the tenth proposition in *More* I, 73 (*ed.* Munk I, 112b). Maimonides designates this view as عُمْدَة عِلْم الكلام "the basis of the science of Kalâm" (ibidem)

61, 2 غرض see p. 15, 1

3 Compare, e. g., the disposition of Saadia's Kitâb al-Amânât

9 قَطْعِيّ decisive — entscheidend

13 مُتَشَرِّع cf. p. 1, 2

62, 1 مَوْقِف halting-place, limit — Halteplatz, Schranke

2 Cf. *More* II, 13 ff.

7 ثَمَّ there is — es giebt. See Introd. § 8

8 ضرب III على to fight for — Kämpfen für

This is probably an allusion to the violent methods of the Almohades in propagating their religious doctrines — Dies ist wahrscheinlich eine Anspielung auf die gewaltsame Verbreitung ihrer Lehren seitens der Almohaden. — Cf. Introduction Part I.

10 بُرْهَانِيّ logically demonstrated — logisch bewiesen

63, 1 سلم II to concede — zugestehen

63 5 مَطْلَبٌ see p. 57, 7

8 سبق to occur — einfallen. — Cf. p. 46, 7

10; 13 ضمن II see p. 40, 1

» غرض see p. 15, 1

12 إِلَّا see p. 49, 6

» Abû Bekr Muhammed b. Zakariyya ar-*Râzî* died 923 (*or* 932) C. E.

13 وسم ب entitle — betiteln

» إِلاهِيّاتٌ see p. 12, 15

» هَذَيانَةٌ see p. 6, 14

14 ركب VIII to commit (a wrong) — etwas verbrechen. But probably read אבתכרה; بكر VIII to originate, invent — neuschaffen, erfinden [1])

64, 3 نَكْدٌ see p. 24, 3

4 نقمة misfortune — Unglück

5 قرى X enumerate — aufzählen

11 قطع قَطْعًا to pass judgement — ein Urteil fällen

14ff. فِي حَقِّ see p. 51, 3

---

1) See my *Sprachgebrauch* s. v. بكر VIII p. 10.

65, 4 جذم V to become leprous — aussätzig werden

8 Read אשכאז

» ناهيك see p. 10, 14

9; 14 الوجود see p. 12, 8

10 مرّ X to be constant, lasting — beständig, dauernd sein

12 جاء see p. 29, 6

» نَصّ see p. 3, 2

» غَرَض see p. 15, 1

14 Cf. More III, 13; *ed.* Munk III, 24b

66, 4 استقسات = اسطقسات. Cf. Text p. 65, 1 and see *Sprachgebrauch* p. 3 n. 2

9 Maimonides probably interpreted this verse as follows: "If he (God) has wrought destruction, is it (to be attributed) to him? No! (Rather) to his children, to their own defect" — "Wenn er (Gott) Verderben bringt, ist es etwa ihm (zuzuschreiben)? Nein! (Vielmehr) seinen Kindern, ihrem eigenen Fehler". Cf. Rashi *ad locum*

11 رجع الى to be traced back — sich zürückführen lassen

66, 13 الكَوْنُ والفَسادُ (γένεσις and φθορά) generation and corruption = the Transient — Entstehen und Vergehen = das Vergängliche

14 عاهَةٌ difformity — Missgestaltung

» زَمانَةٌ infirmity — Gebrechen

15 فى أَصْلِ ٱلْجِبِلَّةِ in the origin (root) of nature, by nature — in der ursprünglichen Naturanlage, von Natur aus

» طارِئَةٌ = طارِبَةٌ (cf. p. 74, 10) accident—Unfall

» f. On the catastrophes produced by the elements cf. More I, 72; *ed.* Munk I, 102b

16 فساد الهَواءِ "corruption of the air" (cf. More, ib., *ed.* Munk, ib. l. 5: عُفُونة الهواء "foulness of the air"), probably referring to the epidemics produced by miasms

» خَسْفٌ pl. خُسُوفٌ landslide — Erdsturz. — The same examples are cited *More*, ib.; also I, 54 = *ed.* Munk I, 65b l. 9.

» ff. Cf. More I, 17; III, 8 *beginning*, 10 *end*

67, 2 مرّ X see p. 65, 10

67, 4; 6 أثر II to affect — einwirken auf, affizieren; V passive; cf. Introd. § 5a

» لَواحِقُ see p. 28, 11

6 "affected and (at the same time) unaffected"

8 Galen, died ca. 200 C. E. — المَنافِعُ = كتاب منافع الأعضاء (Περὶ χρείας τῶν ἐν ἀνθρώπου σώματι μορίων)

9 طمع IV see p. 39, 11

10 مَنِيّ (Freytag, Dictionary gives مِنَى and مِنًى) *sperma genitale*

11 قَضِيّة proposition, principle

12 كُلِّيّ general

68, 9 عاهة see p. 66, 14

» شاذًّا (cf. p. 42, 2) singly — vereinzelt

» كبر III to cavil, to split hairs — kritteln, Haarspalterei treiben

69, 1 Read للمتكلم

3; 6; 8 اكثريّ relating to the majority, frequent, common — auf die Mehrheit bezüglich, häufig, gewöhnlich

69, 3 وُجُودٌ infinitiv of وُجِدَ

7 مِنَّا among us — unter uns, referring to *human* individuals, in distinction from animals

70, 5 فِي الأَثَرِ on the spot, immediately afterwards — auf der Stelle, unmittelbar darauf

8 فرط IV to go too far, to overdo — das Mass überschreiten, übertreiben

13 According to Maimonides, the soul, — in distinction from the Intellect, — is a *physical* disposition and is perishable. Cf. Maim. 's *Eight Chapters*, ch. I

» قِيلَ, cf. Aristotle, de Anima I, 1, 11

71, 3 مَحْصُورٌ (cf. p. 40, 4) counted, limited — gezählt, beschränkt

» طول VI indulge in luxuries — Luxus treiben

6 نَكْدٌ see p. 24, 3

» Read وَهْنٍ

7 فِي الأَكْثَرِ (cf. p. 69, 3) in most cases, frequently — meistenteils, häufig

8 عرّض بنفسه to expose oneself — sich aussetzen

11 الزَّمان (cf. Text p. 63, 11) Fate—Schicksal

71, 13 الاحجار = الاحجار العالية see p. 2, 2

15 وُجُودِيٌّ (cf. p. 12, 8) relating to the Universe — auf das Weltall bezüglich

72, 8 ما is second object of جعلوا

9 إِنْسانٌ (instead of plural) = man as species. Cf. Text p. 66 note *b*

» الإِدْراك perception, thinking — Erkenntnis, Denkthätigkeit

11 سَعْيٌ (cf. p. 25, 3) exertion — Anstrengung

73, 2 أَشَقُّ elative of شاقٌّ

» תנפד (so Munk). But read תִּנָּפֵד [1]), from نَفِدَ to be consumed — sich erschöpfen

» f. القُوَى والحَواصِلُ the (innate) powers and the (acquired) possessions — die (angeborenen) Kräfte und die (erworbenen) Besitztümer

4 الوجود see p. 12, 8 (Munk, *Guide* III, 78 n. 1 explains it = p. 69, 3)

5; 9 بذلة prevalence — Vorkommen

---

1) Already corrected *Sprachgebrauch* p. 26 s. v. حاصِلٌ

73, 15 أَزْيَدُ elative of زَائِدٌ

8 سَاعَةٌ a little while — kurzer Zeitraum

9; 13 أَوْجَدُ elative of مَوْجُودٌ. Cf. Wright[3] I 141f. and II 72 — Caspari-Müller[5] § 399 Anm. b

74, 3 طِينٌ pl أَطْيَانٌ kind of earth — Erdart

4 ولو see Text p. 50 *n.* c

» فِي حَقِّ see p. 51, 3

6 الكون والفساد see p. 66, 13

10 طَارِئٌ = طَارٍ. See Introd. § 2

11ff. Cf. Text p. 66, 12ff.

13 الذى ذلك i. e. the essential identity of the individuals of a species

14 قصد ٥ ب to apportion—zuerteilen

» به *neutral*, referring to الذى ذلك l. 13

75, 1 حصل على to acquire, possess—erwerben, besitzen

2 Read נִקְצָה. — نَقْصٌ واجِبٌ is necessarily rendered inferior — ist notwendiger weise beeinträchtigt

4 أَكْثَرِيٌّ see p. 69, 3

» شَاذٌّ see p 42, 2

7 سَيِّدُ العالِمينَ "Lord of the Knowing ones" — „Herr der Wissenden" = Moses [1])

75, 10 ايجادنا his having created us — dass er uns erschaffen hat

» بالاطْلاق = على الاطْلاق see p. 29, 15

» بيّنّا cf. Text p. 66, 5

11 the governing power of the animal (τὸ ἡγεμονικόν). Cf. Munk, *Guide* I, 363 n. 5

---

1) Perhaps read العالَمينَ, and سيّد العالَمين = رَبُّ العالَمين, referring to *God*.

T 52 474 400

SEMITIC STUDY SERIES

EDITED BY

RICHARD J. H. GOTTHEIL and MORRIS JASTROW Jr.
Columbia University. University of Pennsylvania.

N°. 1. Selection from the *Annals of Tabari*, edited with an introduction, brief notes and a glossary in English and German of selected words and phrases by M. J. DE GOEJE, Leiden University 2 *s.*

N°. 2. The *Annals of Ashurbanapal*, (V. Rawlinson 1—10.) Autographed text with an introduction, brief notes and a complete glossary in English and German, by ROBERT J. LAU and STEPHEN H. LANGDON. . . . . 5 *s.*

N°. 3. The Fragments of the *Hebrew Text of Ecclesiasticus*, edited with an introduction, notes and a glossary in English, German and French by ISRAEL LÉVI, École des Hautes Études, Paris. . . . . 3 *s.*

N°. 4. A selection from the *Prolegomena of Ibn Khaldūn*, with notes and an English and German Glossary by Professor D. B. MACDONALD of the Hartford Theological Seminary (Hartford, Conn.) 2 *s.* 6*d.*

N°. 5. The *Abu-Habba Cylinder of Nabunā'id* (V. Rawlinson Pl. 64), autographed text by ROBERT J. LAU, with an introduction and a glossary in English and German by Professor J. D. PRINCE, of Columbia University, New York. . . . . 3 *s.* 6*d.*

N°. 6. Selections from the *Saḥiḥ of al-Buhārī*, edited with notes, by Professor CHARLES C. TORREY, of Yale University, New Haven, Conn. 3 *s.*

N°. 7. A selection from the Syriac Julian Romance, edited with a complete Glossary in English and German, by Professor RICHARD J. H. GOTTHEIL, of Columbia University, New York. 3 *s.*

N°. 8. Selections from Arabic geographical literature edited with notes by M. J. DE GOEJE. . . . . 3 *s.*

N°. 9. Selected Babylonian business and legal Documents of the Hammurabi period by ARTHUR UNGNAD . . . . . 4 *s.*

N°. 10. Selected Business Documents of the Neo-Babylonian period by ARTHUR UNGNAD . . . . . 4 *s.*

N°. 11. The Mishnah Treatise Sanhedrin, edited with an Introduction, Notes and Glossary SAMUEL KRAUSS . . . 2 *s.* 6*d.*

Tentative list of other texts to be included in the series.

Arabic.

(With explanatory notes).

1. History.

Selection from Maqrīzī.
Selection from Belāḏurī.

2. Biography.

Selection from Ibn Hišām's Life of Mohammed.
Selection from Nawāwī's Biographical Dictionary of Illustrious Men.

3. Poetry.

One of the Muᶜallaqāt poems; with Arabic commentary.
Selection from the ǵamharat Aščar al-Arab.
Selection from Harīrī.

4. Geography.

Selection from Hamdānī.
Selection from Jāqūt.

5. Grammatical Literature.

Selection from Zamaḫšarī's al-Mufaṣṣal.
Selection from Sibawaih.

Babylono Assyrian.

(With complete glossaries).

Selections from religious texts.
Selections from old Babylonian Inscriptions.
The East India House Inscription of Nebuchadnezzar.
Selected contract tablets of different periods.

Syriac.

(With explanatory notes).

1. History.

Selection from Joshua the Stylite.
Selection from John of Ephesus.

2. Biography.

Selection from Life of Thomas Bardaeus.
Selection from Life of St. Ephraim.

3. Poetry.

Selection from Isaac of Antioch.
Selection from the metrical homilies of St. Ephraim.

4. Tales etc.

Selection from the Julian legend.
Selection from the Cave of Treasures.

5. Grammatical Literature.

Selection from Jacob of Edessa.
Selection from the large grammar of Bar Hebraeus.

6. Theological Literature.

Selection from the Sermons of Aphraates.
Selection from the Sermons of Philoxenus of Mabug.

Palestinian and Babylonian Aramaics.

(With complete glossaries).

Selection from the Targumim.
Selection from Christian Palestinian literature.

Semitic Epigraphy.

(With complete glossaries).

Selected Phoenician inscriptions.
Selected Aramaic inscriptions.
Selected Sabaean and Minaean inscriptions.

Palaeography.

Selections from photographic reproductions of manuscript showing the various styles of Arabic and Hebrew script with tables of alphabets.

Post Biblical and Rabbinical Literature.

(With complete glossaries).

The Hebrew fragments of Ecclesiasticus.
Mishna and Gemara of a portion of the Talmudic treatise Pesahim.